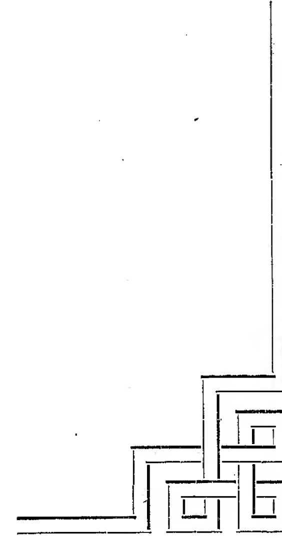
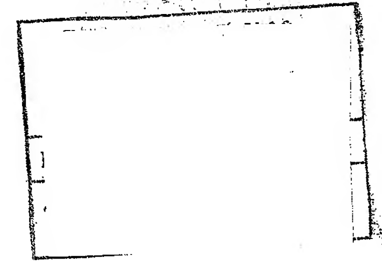

Seyyid
Azîz Mahmûd Hüdâyî

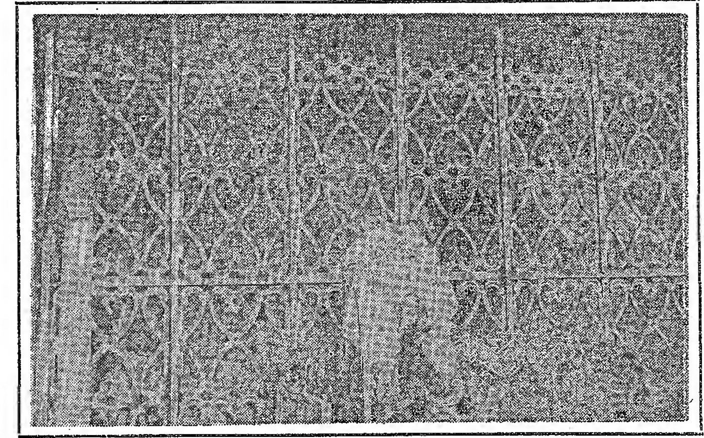
DİVÂNI
II

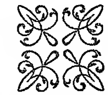

Ziver Tezeren

İstanbul 1985

İ. Ü.
Fen Fakültesi
Döner Sermaye İşletmesi
Prof. Dr. Nâzım Terzioğlu
B a s ı m A t ö l y e s i
İstanbul - 1985

Azîz Mahmûd Hüdâyî'ye âit Şebeke

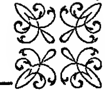

Üsküdâr Mevlevihânesinin son Şeyhi Merhûm Ahmed Remzî Akyürek tarafından Hüdâyî Divânı'nın Mehmed Gülşen baskısı için yazılan takrîzi

Erenler bendegânı râh-ı Mevlâ'da fedâyîdir
Anınçün cümlesi vâreste-i kayd-ı cüdâyîdir
Yüzün sür hâk-i dergâha olursun âkibet Mahmûd
Azîzim saltanat ister isen fakr-i Hudâyî'dir
Oku âsârını nâil olursun mansıb-ı feyze
Muazzam sâhib-i divân-ı iclâlî Hüdâyî'dir.

(Remzî Dede)

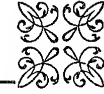
Önsöz

XVI. Asrın son yarısında, XVII. Asrın ilk yarısında yaşayan, hayât çizgisi üzerinde sekiz padişâh bulunan, bunlardan ba'zılarına hükmedercesine emirler veren, yüce kişiliği; hükümdârların gazabına uğrayan devlet büyükleri için bir barınak, O'na inananlar için ma'nevî bir sığınak olan Seyyid Azîz Mahmûd Hüdâyî, diğer mutasavvıf şâirler gibi, az zamanda unutulmamıştır. Ehl-i sünnet akîdesinin bu güçlü müterenniminin hâtırası, asırlar boyunca halk arasında yaşamış; özellikle O, Üsküdarlılar için, ecdâddan evlâda intikal eden bir ata mirâsı olmuştur.

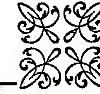
1984 yılı ortalarında neşir imkânını bulduğum SEYYİD AZÎZ MAHMÛD HÜDÂYÎ adlı kitâbımın I. cildinin ÖNSÖZ'ünde, bir düşünce olarak, dile getirdiğim HÜDÂYÎ DİVÂNI mukabeleli metnini 1985 yılı başında ilgi duyacaklara sunmaktan duyduğum mutluluk sonsuzdur.

Hatâlarım olmuşsa, önce ma'neviyât Sultânımın ruhâniyetinden, sonra da okuyucularımdan afv dilerim.

ZİVER TEZEREN

İçindekiler

Te'sîs Edilen Hüdâyî Divânı Hakkında Birkaç Söz

Anadolu'da *Yûnus*'la başlayan tasavvufî halk edebiyâtımızın zühdî bir bölümünün gelişmesinde çok mühim rolü ve tesîri olan *H ü d â y î*'nin şiirleri, «*Divân-ı Hüdâyî*» veya «*İlâhiyât-ı Hüdâyî*» adını taşıyan kitaplarda toplanmıştır. Türkiye ve yabancı ülkelerin kataloglarında bu şekilde kayıtlarına rastlanmaktadır. Dîn ve tasavvuf umdelerini (ilkelerini) içine alan ve zamânına göre sâde bir dil ile yazılan bu şiirler, koşma ve gazel şeklindeki ilâhîlerle kıt'a ve müfredlerden meydana gelmekte, bu arada, Arabca yazılmış münâcâtlarla Arabca ve Farsca olarak söylenmiş kıt'a ve müfredler de bulunmaktadır.

Hüdâyî Divânı, bir kez *Sahhâf Nuri* tarafından «*Külliyât-ı Hüdâyî*» adıyle 1287 (M. 1870) de, bir kez de son *Celvetî Şeyhi Mehmed Gülşen tarafından*, 1338-1340 (M. 1919-1921) de, «*Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî*» adıyle ve Arab harfleriyle; *Kemâleddin Şenocak* tarafından da 1970 de «*Kutbü'l-Ârifîn Seyyid Azîz Mahmûd Hüdâyî : Hayâtı-Menkabe-Eserleri*» adıyle ve Türk harfleriyle basılmıştır.

İstanbul ve diğer bazı illerin kütüphânelerinde görebildiğim *Hüdâyî Divânı* sayısı (36) yı bulmuştur. Berlin, Paris, İsveç ve Viyana kütüphâneleri Türkçe-Şark yazmaları kataloglarında görülen (4 Divân) ile bu sayı (40) a yükselmektedir.

Yurd kütüphânelerinde görebildiğim divânlardan (8) nüshanın istinsâh târihi aşağıda açıklandığı şekildedir. Bunlardan ikisi harekelidir.

1 — Süleymâniye -Hacı Mahmûd efendi	ktph.	2372	(H. 1040)	harekeli
2 — « « « «	ktph.	3670	(H. 1051)	harekesiz
3 — « « « «	ktph.	3347	(H. 1077)	harekesiz -mürettebdir
4 — Üniversite Türkçe Yazmalar		801	(H. 1086)	harekeli
5 — « « «		1405	(H. 1175)	harekesiz
6 — Ankara-Millî ktph. A. 1131/4			(H. 1231)	harekesiz
7 — Millet-Ali Emîrî -Manzûm eserler		506	(H. 1233)	harekesiz -mürettebdir
8 — Süleymâniye -Hâşim paşa ktph.		73/1	(H. 1304)	harekesiz

Bugün için, elimizdeki en eski ve harekeli nüshalar, Süleymâniye-Hacı Mahmûd efendi kütüphânesinde 2372 numarada kayıtlı nüsha ile, Üniversite kütüphânesi Türkçe yazmalar 801 numarada kayıtlı olanlardır. Yazılış târihi bilinmeyen nüshalar içerisinde en çok harekeli, ilâhî, kıt'a ve müfred bakımından en zengin olan nüsha: Bâyezîd-Devlet Veliyü'd-dîn Efendi ktph. 1915 de kayıtlı olanla Süleymâniye -Pertev paşa ktph. de 417 numarada kayıtlı nüshadır.

H ü d â y î'nin çeşitli kütüphanelerde görülen Divânları, Divân edebiyâtında olduğu gibi, müretteb değildir. Esâsen devrinin tezkîre yazarları da, Divân şâiri saymadıkları için, O'nu tezkîrelerine almamışlardır. Ancak elde bulunan *Sahhâf Nuri* ve *Mehmed Gülşen* baskıları ile, Süleymâniye-Hacı Mahmûd efendi 3347, Millet-Ali Emîrî-Manzûm eserler 506, Üniversite-Türkçe yazmalar 2306/3 de kayıtlı Divânlar mürettebdir. Bunlar dışında kalan divânlarda ilâhîler gelişi güzel yazılmıştır. Divânların sıralamada, tek ve ortak yönü, hepsinin «Tevhîd ile olur her derde dermân» mısra'lı ilâhî ile başlamış olması, bundan sonra ve genellikle «Gelin diyelim şevk ile Lâ ilâhe ill'Allâh» mısra'lı ilâhînin gelmiş olmasıdır. *Mehmed Gülşen*'in, dip notlar hâlinde verdiği târihler, ilâhîlerin bestelendiği târih değil, yazıldığı târihtir. Bunu, Süleymâniye-Mihrişâh Sultân kütüphanesinde 253/10'da kayıtlı Divândan öğrenmekteyiz.

Yine bazı yazma *H ü d â y î* Divânlarında ilâhîler seçme olarak alındığı gibi, bir kısmında da, Türkçe kıt'a ve müfredlere, Arabca ve Farsca metinlere de yer verilmiştir. Biz mukabeleli olarak tesîs ettiğimiz metinde, *Mehmed Gülşen* baskısı ile Süleymanâniye-Hacı Mahmûd efendi kütüphânesinde 3347 numarada kayıtlı müretteb Hüdâyî Divânındaki nüshaya bağlı kaldık ve bu arada, münâcât ve na't muhtevâsı taşıyan ilâhileri de baş tarafa aldık.

Yine, *Mehmed Gülşen* baskısında müsemmat gazel şeklinde olan şiirleri, yazma dîvânlardaki şekil çoğunluğuna uyarak, dörtlüklerden oluşan ilâhî (koşma biçiminde) şekline çevirdik. Bunlar dışında, basma ve yazma nüshalarda, Türkçe ilâhî, kıt'a ve müfredler arasında bulunan Arabca ve Farsca münâcât, kıt'a ve müfredleri, mensûr olduğu hâlde, manzûm sayılan, dînî ve tasavvufî telkinleri ihtiva eden bir kısım secî'li sözleri de ayrı bölümlere yerleştirdik.

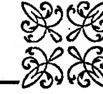
H ü d â y î divânlarında Arabca ve Farsca kelimelerin imlâsı kesinleşmiş şekilleri ile yazılıdır. Türkçe kelimelerde (ا - و - ى) vokalleri kullanılmakta, (ه) vokali isimlerin datif ve lokatif hâllerinde (سه - ه - ده) şeklinde yazılmaktadır. Bugün (e-) ye dönüşmüş olan (itmek, virmek, irmek gibi) kelimelerin başındaki (i-) harfi de eski biçimini korumaktadır. İsimlerin ve şahıs zamirlerinin genitif hâllerinde, düz ve geniş vokallerden sonra, yuvarlak ve dar vokaller gelmektedir (gufrân-un, rahmet-ün, sen-ün gibi). Cevherî fi'lin üçüncü tekil şahsı da (-dir) değil, (-dür, -dur) biçimindedir. Mülkiyet zamirinin çoğul birinci şahsı, çoğu kez (Sultânumuz, gülümüz, yolumuz, elümüz) biçiminde yazıldığı hâlde, bazı metinlerde, az da olsa (hâlimüz, varımuz) biçimindedir. Bu özellikler, yazılış târihî en eski olan 1040 (M. 1630) da yazılmış bulunan, Süleymâniye-Hacı Mahmûd efendi kitapları arasında, 2372 numarada kayıtlı nüshadan tesbit edilmiştir. Bu durumu, vokal tutarsızlığını, *H ü d â y î*'nin devrinin bir intikal devri olduğunu söylemekle açıklamak mümkündür. Bu devirde, dudak benzeşmesi vokallerde tam oluşmamıştır.

T'esis ettiğimiz metin için, sözü geçen Süleymâniye-Hacı Mahmûd efendi kütüphânesinde 2372 numarada kayıtlı harekeli nüshayı esâs aldığımız gibi, mukâbele hususunda; aşağıda yazılı nüshalardan yararlandık (*).

Süleymâniye -	Hacı Mahmûd efendi ktph. 3347	(S.M.)
«	Pertev paşa ktph. 417/6	(S.P.)
«	Hekimoğlu Ali paşa ktph. 451/2	(S.H.)
«	Es'ad efendi ktph. 2716/3	(S.E.)
«	Mihrişâh Sultân ktph. 253/10	(S.M.S.)
Üniversite	Türkçe yazmalar 801/4	(Ü.T.)

Ayrıca, bu metinle *H ü d â y î*'yî geniş halk kitlesine tanıtmayı ve dil bakımından bir yadırgama hissetirmemeği düşündüğümüzden, bugünkü Türkiye Türkçesinin özelliklerine bağlı kaldık.

(*) Tesis ettiğimiz metne dayanak teşkil eden bazı Divânlar için ekteki fotokopilere bakınız.

AZÎZ MAHMÛD HÜDÂYÎ DÎVÂNI YAZMALARI

1 İstanbul Üniversitesi ktph. T. Y. 3958/1
İlâhîler.

Yk.* 1^b-88^a, 160 X 110 (135 X 78) mm., Str.** 14, Stn.*** 2, Meşin cildli, şemseli, miklâblı, Kâtibi Şeyh Ahmed ibn-i Abdurrahman efendi bin Elhâc Yûsuf efendi, 23 şevvâl.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Hüdâyî kuluna ede inâyet
Yürü dost illeri seyrân ede gör

2 İstanbul Üniversite ktph. T. Y. 4080
180 *ilâhî.*

Yk. 167^b-227^b, 190 X 100 (145 X 60) mm., Str. 19, Stn. 2, nesih ile yazılmış, 1^b-2^a, cedvelleri altunla, diğerleri surh ile çizilmiştir. Şemseli ve miklâblıdır. Meşin cildlidir.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Hüdâyî'ye n'ola ihsân edersen
Atâna muntazırdır bende vü şâh

3 İstanbul Üniversitesi ktph. T. Y. 2333/3
171 *ilâhî.*

Yk. 29^b-99^b, 170 X 120 (120 X 75) mm., Str. 14, Stn. 2, nesih yazı, ince Venedik kâğıdı, cedveller ve bazı mahlaslar surh, karton cild.

* Yk. Yaprak (varak), ** Str. Satır, *** Stn. Sütûn.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler

Son : Hüdâyî bendene eyle inâyet
Hatâ kuldan atâ senden Efendi

4 İstanbul Üniversitesi ktph. T. Y. 2306/3
227 *ilâhî, 47 kıt'a ve rübâî, 219 beyit, mürettebdir.*

Yk. 24b-115, 195 X 133 (126 X 85) mm., Str. 17, Stn. 2, rik'a ile yazılmış, ince ve muhtelif renkte Avrupa kâğıdı, cedvelleri altunla çizilmiş, mahlâs ve söz başları surh, kahverengi meşinle cildli, ıstanpalı.

Baş : Kuldan sana lâyık n'ola
Âşık seni kande bula

Son : Âlem dağını seyr et yürü var
Safâ bulsun der isen kalbin ey yâr

5 İstanbul Üniversite ktph. T. Y. 1405/1
71 *ilâhî.*

Yk. 15b-68b, 210 X 129 (150 X 175) mm., Str. 19, Stn. 2; nesih yazı, 1175 târîhinde Berber-zâde İbrahim efendi tarafından cilâlı Avrupa kâğıdına yazılmış, cedveller altunla çizilmiş, 1 ve 69. varaklar hafif müzehhebdir.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Her murâdın kıl müyesser
Meded eyle meded eyle

6 İstanbul Üniversite ktph. T. Y. 801/4
231 *ilâhî, 21 kıt'a, 46 beyit.*

Yk. 31b-110b, 190 X 125 (143 X 70) mm., Str. 17, Stn. 2, nesih yazı, 1086 yılında İsmail Hakkı-Üsküplü tarafından âbâdî taklîdî kâğıda yazılmış, sonda İsmail Hakkî'nın künyesi var. Koyu kahverengi meşin cildli, şemseli ve miklâblı.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Mâziye kılma teessüf yeme müstakbele gam
Hâlini gör ki ömrün hâsılı imrûzdır

7 İstanbul Üniversite ktph. T. Y. 582
180 *ilâhî.*

Yk. 1b-77b, 210 X 130 (150 X 77) mm., Str. 16, Stn. 2, rik'a benzeri yazı, âbadî taklîdî kâğıd, cedveller surh, cild koyu kırmızı bez.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Olsun işimiz eshel
Rahm eyle rahîm Allâh

8 İstanbul Es'ad efendi ktph. (Süleymaniye) 2716/3
İlâhîlerden oluşmaktadır.

Yk. 32b-138b, 280 X 195, (192 X 117) mm., Str. 14, Stn. 2, ta'lik, şemseli ve miklâblı, meşin cild, şirâzesi var.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Umar bî-çare kul sende vusûli
Safâ geldin eyâ şehr-i mübârek

9 İstanbul-Pertev paşa ktph. (Süleymaniye) 417/6
İlâhîyât fihristi (68b-72a), 231 *ilâhî, rübâî, kıt'a ve müfredler.*

Yk. 72b-173a, 210 X 150 (165 X 195) mm., Str. 17, Stn. 2, nesih yazı, kaplar yeşil, sırt kahverengi meşin, miklâblı, sayfa kenarları ve başlıklar surh.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Alem dağını seyr et yürü var
Safâ bulsun der isen kalbin ey yâr

10 İstanbul-Hekimoğlu Ali paşa ktph. (Süleymaniye) 451/2
İlâhîler.

Yk. 20b-121a, 210 X 150 (165 X 95) mm., Str. 13, Stn. 2, nesih yazı, cedveller yaldızlı, şemseli, miklâblı, meşin cidli, kenarlar ıstanpalı.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Aklını der başına dinle Hüdâyî'yı gel
Hakk sözü gûş ede gör böyle sefâhat neden

11 **İstanbul-Mehmed Hafîd efendi ktph. (Süleymaniye) 121/1**
İlâhî, rubâî, kıt'a ve müfredler.

Yk. 1^b-97^b, 210 X 140 (155 X 85) mm., Str. 17, Stn. 2, nesih yazı, sâde meşin cildli, cedvelsiz.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler

Son : Alem dağını seyr et yürü var
Safâ bulsun der isen kalbin ey yâr

12 **İstanbul-Hâşim paşa ktph. (Süleymaniye) 73/1**
İlâhîlerden oluşmaktadır.

Yk. 1^b-54^b, 200 X 155 (175 X 105) mm., Str. 30, Stn. 2, rik'a, 1304 muharreminde yazılmış, kahverengi bez kaplı, arkası yaldızlı, siyah meşin, cedvelsiz.

Baş : Ey Resûl-i Mustafâ vü Müctebâ
Vey Habîb-i Murtazâ vü Muktedâ

Son : Kâmil olurmuş ehl-i Hakk
Doğmazdan evvel ânesi

13 **İstanbul-Zühtü bey ktph. (Süleymaniye) 167/2**
215 *ilâhî mevcutdur.*

Yk. 34^b-127^a, 196 X 135 (158 X 76) mm., Str. 13, Stn. 2, nesih yazı, vişne rengi meşin cildli, miklâblı, cedvelsiz.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler

Son : Kullarına etdi atâ
Şükret Hüdâyî dâ'ima
Eş-şükrü li'l-lâhi'r-rahîm
Lûtfundan ol Kâdir Hudâ

14 **İstanbul-Mihrişâh Sultân ktph. (Süleymaniye) 253/10**
İlâhî, kıt'a, beyitler ve târîhler.

Yk. 346^a-441^b, 205 X 140 (155 X 103) mm., kahverengi meşin cild, şemseli, cedveller surh.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler

Son : Meleklerle feleklerde uçarsa
Ne mümkündür ki dîv ola ferişte

15 **İstanbul-Darülmesnevî ktph. (Süleymaniye) 420/2**
İlâhîler.

Yk. 19^b-120^b, 202 X 145 (152 X 92) mm., Str. 13, Stn. 2, nesih yazı, miklâblı, sırtı ve kenarları vişne rengi meşin, kapakları ebrû kâğıt kaplı, cedveller surh.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Hüdâyî kuluna ede inâyet
Yürü Hakk illerin seyrân edegör

16 **İstanbul-Hacı Mahmûd efendi ktph. (Süleymaniye) 3334/2**
İlâhîler.

Yk. 21^b-115^b, 222 X 166 (152 X 100) mm., Str. 14, Stn. 2, nesih ile yazılmış. Miklâblı (kopuk), âdî meşin cildli, cedvel yok.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Hüdâyî kuluna ede inâyet
Yürü Hakk illerin seyrân edegör

17 **İstanbul-Hacı Mahmûd efendi ktph. (Süleymaniye) 2372/2**
İlâhîler.

Yk. 54^b-173^a, 195 X 137 (135 X 85) mm., Str. 11, Stn. 2, nesih yazı 1040 da yazılmış. Cedveller surh, kapakları ve miklâb yaldızlı, şerabî renkte meşin cildli.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Hüdâyî kuluna ede inâyet
Yürü Hakk illerin seyrân edegör

18 **İstanbul-Hacı Mahmûd efendi ktph. (Süleymaniye) 3347/6**
İlâhîler, kıt'a ve müfredler, mürettebdir.

Yk. 71ª-152ᵇ, 200 X 140 (150 X 90) mm., Str. 11, Stn. 2, 1077 de ta'lîk ile yazılmış, kahverengi meşin cild, cedveller surh.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Hüdâyî bendene eyle inâyet
Hatâ benden atâ senden Efendi

19 İstanbul-Hacı Mahmûd efendi ktph. (Süleymaniye) 3462/2
İlâhîler.

Yk. 20ª-114ª, 195 X 130 (120 X 185) mm., Str. 13, Stn. 2, nesih, cedveller yaldızlı, sırt meşin, kapaklar kahverengi bezle cildli.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Hüdâyî kuluna ede inâyet
Yürü dost illerin seyrân edegör

20 İstanbul-Hacı Mahmûd efendi ktph. (Süleymaniye) 3516/2
Seçme ilâhîler.

Yk. 11ᵇ-40ᵇ, 220 X 155 (160 X 90) mm., Str. 17, Stn. 2, rik'a, sırtı meşin, kapakları mor bez cilt, cedvelsiz.

Baş : Ey pâdişâh-î bî-vezîr
İhsân Cenâbından senin

Son : İdüb eyliği eyle suya ilkā
Balık bilmezse bilir anı Mevlâ

21 İstanbul-Hacı Mahmûd efendi ktph. (Süleymaniye) 3531/2
Seçme ilâhîlerden oluşmaktadır.

Yk. 13ᵇ-82ª, 200 X 140 (145 X 90) mm., Str. 19, Stn. 2, ta'lîk, kahverengi cild, sırtı meşin, kapaklar bez, cedvelsiz.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Olsun işimiz eshel
Rahmeyle rahîm Allâh

22 İstanbul-Hacı Mahmûd efendi ktph. (Süleymaniye) 3670/4
İlâhîler.

Yk. 34ª-95ᵇ, 205 X 132 (147 X 73) mm., Str. 17, Stn. 2, nesih 1051 de yazılmış, şemseli, miklâblı, meşin cild, cedvel ve başlıklar surh.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Kemâline erişdirdi şühûdı
Dergâh-ı Hakk'â yüz sürüb gelenler

23 İstanbul-Hacı Mahmûd efendi ktph. (Süleymaniye) 3822/1
İlâhîler.

Yk. 1ᵇ-83ª, 153 X 95 (110 X 60) mm., Str. bb, Stn. 2, nesih, miklâblı, meşin cildli, tezhibli, cedvelli.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Ente-l-Kerîm ente gaffârü'z-zünûb
Efendim Sultânım estağfiru'l-lâh

24 İstanbul-Ali Emirî ktph., Manzûm eserler (Millet) 506
181 *ilâhî, mürettebdir.*

Yk. 2ᵇ-31ᵇ, 245 X 180 (182 X 114) mm., Str. 24, Stn. 2, Rik'a ile (13 Muharrem 1233) de âbâdî kâğıda yazılmış, cedveller surh.

Baş : Olmayıcak senden atâ kul neylesün ya Rabbenâ
Da'im işi sehv ü hatâ kul neylesün ya Rabbenâ

Son : N'ola olsa ibâde fazl-ı rahmet
Kerem deryâsına yokdur nihâyet
Hüdâyî kuluna eyle hidâyet
Hatâ bizden atâ senden İlâhî

25 İstanbul-Ali Emirî ktph. Manzûm eserler (Millet) 507/1
141 *ilâhîden ibârettir, müretteb değildir, eksiktir.* (1-12. *varaklar yoktur*).

Yk. 13ª-65ª, 195 X 120 (147 X 80) mm., Str. 15, Stn. 2, nesih, cedveller altun ile çizilmiş, mukavva cilde kâğıt kaplanmıştır. 114-124. varaklarda Hüdâyî'nin bazı ilâhîleri bulunmaktadır.

Baş : Buyruğun tut Rahmân'ın
Tevhîde gel tevhîde

Son : Cemâline edüb insânı mir'at
Sonunda vaslını ihsân eden Dost

26 **İstanbul-Ali Emirî ktph. Manzûm eserler (Millet) 791/2**
İlâhî.

Yk. 9^b-87^a, 200 X 130 (125 X 65) mm., Str. 15, nesih, cedvelsiz, bez cildin üzerine yeşil kâğıt kaplanmış.

Baş : İnâyetle nazar eyle kuluna
Meded senden inâyet ıssı Mevlâ

Son : Gider zulmânî nurânî hicâbı
Yine ön son kerem Mevlâ senindir

27 **İstanbul-Hüdâyî ktph. (Üsküdar-Selimağa) 593/2**
İlâhîler.

Yk. 19^b-119^b, 190 X 135 (155 X 90) mm., Str. 13, Stn. 2, nesih, vişne rengi bez cild, sırtı meşin, miklâblı.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Odur bizi eden ihyâ
Ana çok şükr-i bî-pâyân

28 **İstanbul-Hüdâyî ktph. (Üsküdar-Selimağa) 675/1**
İlâhîler.

Yk. 56^b-199^a, 220 X 130 (140 X 80) mm., Str. 16, Stn. 2, ta'lîk, karton cild, arkası bez.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Her murâdın kıl müyesser
Meded eyle Mevlâ kerem eyle

29 **İstanbul-Hüdâyî ktph. (Üsküdar-Selimağa) 1456/1**
Hüdâyî'nin 109 *ilâhisi vardır.*

Yk. 1^b-65^a, 200 X 110 (145 X 80) mm., Str. 15, Stn. 2, nesih, mukavva cilde nefti kâğıd kaplanmış, arkası siyah bez, miklâblı.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Her murâdın kıl müyesser
Meded eyle Mevlâ kerem eyle

30 **İstanbul-Hüdâyî ktph. (Üsküdar-Selimağa) 272/3**
İlâhîler.

Yk. 20^b-79^b, 227 X 160 (155 X 100) mm., Str. 19, Stn. 2, nesih, bez cild, sırtı meşin, miklâblı.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Sıdk ile kul ol Hüdâyî eşiğinde da'imâ
Bil hakîkat kutb-i aktâb Hazret-i Üftâdedir

31 **İstanbul-Veliyyü'd-din efendi ktph. (Bâyezid-Devlet) 1915/11**
İlâhîler ile kıt'a ve ölümü için söylenmiş târîhler mevcuttur.

Yk 159^b-220^b, 200 X 130 (160 X 65) mm., Str. 19, Stn. 2, nesih, cedveller surh, kahverengi meşin cild, miklâblı, şemseli.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Ey piyâde dileriz Hazret-i Hakk'dan târîh
Vere cennetde Hüdâyîye Makâm-ı Mahmûd

32 **İstanbul-Veliyyü'd-din efendi ktph. (Bâyezid-Devlet) 1793/3**
İlâhîler.

Yk. 40^b-169^b, 200 X 135 (135 X 80) mm., Str. 12, Stn. 2, nesih, meşin cild, birinci varak tezhibli.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Koya isnâdı Zeyd ü Amr ü Bekre
Hemân sa'y ede istigfâr-ı şükre

33 **İstanbul-Lala İsmail ktph. (Süleymaniye) 178/3**
İlâhîler.

Yk. 27^b-115^a, 200 X 145 (150 X 100) mm., Str. 15, Stn. 2, nesih, ebrû kâğıt, bez cild, miklâblı.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Odur bizi eden ihyâ
Ana çok şükr-i bî-pâyân

34 **Ankara-Millî ktph. A 1131/4**
İlâhîler.

Yk. 43ᵇ-143ᵃ, 197 X 130 (160 X 94) mm., Str. 13, Stn. 2, nesih, bez cild, Emiroğlu Molla Hüseyin 1231.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Odur bizi eden ihyâ
Ana çok şükr-i bî-pâyân

35 **Bursa-Halk Türkçe Yazmalar: Hüseyin Çelebi ktph. 534/6**
İlâhî, kıt'a ve müfredlerden oluşmaktadır.

20.00 X 15.00 (130 X 80)mm., Str. 13, Stn. 2, meşin cild, şemseli, ta'lik.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Son yok lûtfuna hadd ü aded
Mevlâ nice şükredelim

36 **Bursa-Halk Türkçe Yazmalar: Genel ktph. 1244**
Seçme ilâhîlerden oluşmaktadır.

Yk. 1ᵇ-49ᵇ, 20.00 X 14.00 (15.00 X 8.00) mm., Str. 12, Stn. 2, nesih, bez cildli, başlıklar surh.

Baş : Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'â tevhîd ile ermiş erenler

Son : Ayrılık, âh ayrılık, vâh ayrılık

37 **Yabancı Ülkeler kataloglarında görebildiğim Divânlar (İlâhîyat) :**

A) **Viyana Şark Yazmaları katalogu** (Flügel: Arabischen, Persischen und Türkischen Handschriften der Kaiserlichköniglichen Hofbibliothek zu Wien 1865-1867) 700/3, 1668/3, 2009/9;

B) **Upsala Üniversitesi Türkçe Yazmaları katalogu** : (K.V. Zettersteen: Türkischen Handschriften der Universita Bibliothek) 680.

C) **Berlin Türkçe Yazmalar katalogu**: (Manfred Götz: Türkischen Handschriften, Wiesbaden 1968) 350.

D) **Paris Millî kütüphane Türkçe Yazmalar katalogu:** (E. Blochet: Bibliothèque Nationale, Catalogue des manuscrit Turcs, Paris 1932) 486.

Tevhîd ve Münâcât

—1—

Hece : 11

1 — Tevhîd ile olur her derde dermân
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler
Tevhîd ile olur her müşkil âsân
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler

2 — Gönülden pasını silmek dilersen
Bilmediklerini bilmek dilersen
Eğer Hakk'ı sende bulmak dilersen
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler

3 — Âleme ibret gözüyle bakanlar
Çirâğın nûr-ı Mevlâ'dan yakanlar
Yerden gökden geçüb Arş'a çıkanlar
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler

4 — Aldanma key sakın bu kâinâta
Geç ağ ü karadan bak nûr-i zâta
Ermek istersen bâkî hayâta
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler

5 — Bulmak istersen eğer Hudâyı
Ehl-i tevhîde hidmet et Hüdâyî
Yola çeken odur bay ü gedâyı
Hakk'a tevhîd ile ermiş erenler(*)

(*) Hüdâyî'nin inşâd ettiği ilk ilâhî olduğu, bu nedenle ilâhiyâta bununla başlandığı söylenmektedir, *(Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî*, Mehmed Gülşen, İstanbul 1338-1341, 51*)*.

— 2 —

Hece : 8

1 — Gelin deyelim şevk ile — Lâ ilâhe ill'Allâh
Aşk ile sıdk ü zevk ile — Lâ ilâhe ill'Allâh

2 — Cehennemden âzâd eder — Dost yoluna irşâd eder
Gamgîn gönüller şâd eder — Lâ ilâhe ill'Allâh

3 — Cennet onunla açılır — Mü'minlere nûr saçılır
Dost illerine geçilir — Lâ ilâhe ill'Allâh

4 — Açılalım güller ile — Ötelim bülbüller ile
Deyelim pâk diller ile — Lâ ilâhe ill'Allâh

5 — Kani bir kalbi uyanık — Kani bir ciğeri yanık
Doğru yol isteyen âşık — Lâ ilâhe ill'Allâh

6 — Derdlilerin dermânıdır — Tesbîhlerin sultânıdır
Hakk'ın bize ihsânıdır — Lâ ilâhe ill'Allâh

7 — İster isen hayr-ı ezkâr — Durma hemân tevhîde var
Hüdâyî'ye yol soran yâr — Lâ ilâhe ill'Allâh

— 3 —

Mef'ûlü Mefâîlün

1 — Ey Hazret-i Rahmân'ım — Tevfîk ü hidâyet et
Âlemlere Sultân'ım — Tevfîk ü hidâyet et

2 — Sen Kādir-i mutlaksın — Hem erham ü eşfaksın
İhsân edici Hakk'sın — Tevfîk ü hidâyet et

3 — Sıdkı ile giren yola — Matlûbunu tîz bula
Devlet yeter ol kula — Tevfîk ü hidâyet et

4 — Yâ Bâtın ü yâ Zâhir — Yâ hâzır ü yâ nâsır
Ente'l-Melikü'l-Kādir — Tevfîk ü hidâyet et

5 — Bî-çâre Hüdâyî ger — İhsâna ola mazhar
Hoş zevk ü safâ eyler — Tevfîk ü hidâyet et

(1/4, 5/4) Tevfik ü hidâyet : Lûtfeyle, inâyet et Ü. T.

— 4 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Kuldan Sana lâyık n'ola — Âşık Seni kande bula
Senden meğer ihsân ola — Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Senden kerem Senden atâ

2 — Sugrâ Senin kübrâ Senin — Ûlâ Senin uhrâ Senin
Dünyâ Senin ukbâ Senin — Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Senden kerem Senden atâ

3 — Nefse bizi ısmarlama — Çiğnetme derd ile gama
İrgür Sana yolda koma — Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Senden kerem Senden atâ

4 — *Ey lâ-yezâl ü lem-yezel* — Kani Sana lâyık amel
Abdin işi sehv ü zelel — Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Senden kerem Senden atâ

5 — Koma Hüdâyî'yi garîb — Vaslın ana eyle nasîb
Yessir merâmî yâ Mücîb — Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Senden kerem Senden atâ

— 5 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Olmayıcak Senden atâ	Kul neylesin yâ Rabbenâ
Dâim işi sehv ü hatâ	Kul neylesin yâ Rabbenâ
2 — İster Seni cân bülbülü	Lâkin erişmez akl eli
Ger açıvermezsen yolu	Kul neylesin yâ Rabbenâ
3 — Kim gamda kim râhatdadır	Âlem buna hayretdedir
Hep kabza-i kudretdedir	Kul neylesin yâ Rabbenâ
4 — Kim ki ezel dedi belâ	Andan irag oldu belâ
Allâhü yef'al mâ-yeşâ	Kul neylesin yâ Rabbenâ
5 — Hakk anlamak merd işidir	Sığmaz akıl nerd işidir
Çün sâni-'i ferd işidir	Kul neylesin yâ Rabbenâ
6 — *Ente'l-Kerîmü'l müsteân*	*Ente'r-Raûfu küllü ân*
İhsânına kaldık hemân	Kul neylesin yâ Rabbenâ
7 — Uçsa kafesden andelîb	Koma Hüdâyî'yi garîb
Et gülşen-i vaslın nasîb	Kul neylesin yâ Rabbenâ

(5/2) Sığmaz akıl : Aklî değil S. P.

Na't

— 6 —

Mefâilün+Mefâilün+Mefâilün+Mefâilün

1 — Kudûmun rahmet-i zevk ü safâdır yâ *Resûla'llâh*
Zuhûrun derd-i uşşâka devâdır yâ Resûla'llâh

2 — Nebî idin dahi Âdem dururken mâ'-i tîn içre
İmâm-ı enbiyâ olsan revâdır yâ Resûla'llâh

3 — Kemâl-i zümre-i kümmel Senin nûrunla olmuşdur
Vücûdun mazhar-ı tâmm-ı Hudâdır yâ Resûla'llâh

4 — Seninle erdiler zâta dahi envâ'-ı lezzâta
İşin erbâb-ı hâcâta atâdır yâ Resûla'llâh

5 — Hüdâyî'ye şefâat kıl eğer Zâhir eğer Bâtın
Kapuna intisâb etmiş gedâdır yâ Resûla'llâh

— 7 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Ey Resûl-i Mustafâ vü Müctebâ
V'ey Habîb-i Murtazâ vü Muktedâ

2 — Küntü kenz esrârının miftâhısın
Zât-ı pâkin mazhar-ı tâmm-ı Hudâ

3 — Arş-ı a'zam cilve-gâh iken Sana
Seyrine Sidre ola mı müntehâ(*)

4 — *Lev denevtü deyicek Rûhü'l-emîn*
Sen revân oldun pes ey *Hayrü'l-verâ*

5 — Bârgâh-ı vahdete erdin hemîn
Kaldı Mevlâ gitdi cümle mâ-sivâ

6 — Böyle bir nûr etdi neslinden zuhûr
Tan mı İsmâîl ederse cân fedâ

7 — N'ola eylersen Hüdâyî'ye nazar
Ceddim ü pîrimsin ey kân-ı atâ

(3/2) Seyrine : Servine S. M. Ş.

— 8 —

Hece : 7

1 — Sadr-ı Cemî' mürselîn
Bedr-i eflâk-i yakîn
Sensin yâ Resûla'llâh
Sensin yâ *Habîba'llâh*

2 — Nûrun sirâc-ı vehhâc
Sâhib-ı tâc ü Mi'râc
Âlemler Sana muhtâc
Sensin yâ Resûla'llâh

3 — Âyine-i Rahmânî
Sırr-ı Seba'l-mesânî
Nûr-ı pâk-i Sübhânî
Sensin yâ Resûla'llâh

4 — *Şâhidin Leyl-i İsrâ*
Câmi'-i cümle esmâ
«Sübhâne'l-lezî esrâ»
Sensin yâ Şefîa'llâh

5 — Ey menba'-ı lûtf ü cûd
Yaradılmışdan maksûd
Yerin Makām-ı Mahmûd
Sensin yâ Habîba'llâh

6 — Cânlar içinde cânân
Ceddim ü Pîrim Sultân
Ma'den-i ilm ü irfân
Sensin yâ Resûla'llâh

7 — Açan râh-ı tevhîdi
Hüdâyî'nin ümmîdi
Bulan sırr-ı tefrîdi
Sensin yâ Resûla'llâh

(1/4, 5/4) Habîba'llâh : Resûla'llâh S. E., S. P.
(4/4) Şefîa'llâh : Resûla'llâh S. P.

— 9 —

Feûlün+Feûlün+Feûlün+Feûl

1 — Eyâ rehnümâ-yı gürûh-ı kirâm
Aleyke's-salâtü aleyke's-selâm

2 — Seninle bulundu tarîk-i hüdâ
Seninle bilindi sıyâm ü kıyâm

3 — Habîb-i Hudâsın sivâdan ne gam
Güneşden sakınsa aceb mi gamâm

4 — Nice nâkıs etdi çü burhân taleb
O dem bedrin etdin işini tamâm

5 — Hüdâyî garîbe şefâat meded
Sana çünkü Mahmûd olubdur makām

— 10 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Elâ ey gevher-i kân-ı risâlet
Sana bin bin salât ile tahiyyet

2 — Hakîkat bâğının serv-i bülendi
Gül-i sad-berg-i gülzâr-ı saâdet

3 — *«Fekâne kābe kavseyni ev-ednâ»*
Ulâvv-i şânına eyler şahâdet

4 — Nebîler gerçi halkı da'vet edüb
Kamusu etdiler irşâd-ı ümmet

5 — Velî Sen geçüb ef'âl ü sıfâtı
İbâdı etdin asl-ı zâta da'vet

6 — Anınçün hâtem oldun enbiyâya
Seninle bitdi bünyân-ı nübüvvet

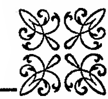
7 — Habîbâ ger Halîl olduysa ceddin
Sen oldun kutb-i eflâk-i mahabbet

8 — İki şakk oldu Mâh engüştün ile
Çü gördü Sende nûr-ı Şems-i vahdet

9 — Meded eyle Hüdâyî derd-mende
Şefâat yâ Resûla'llâh şefâat

İlâhî'ler

— 11 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Âkil isen hayra sa'y et dâimâ
«*Leyse li'l-insâni illâ mâ seâ*»

2 — Hakk yolunda çalışırsa bir kişi
Ânı zâyi' eylemez Kādir Hudâ

3 — *Ekber-i a'mâl zikru'llâhdır*
Âkil isen ana sa'y et dâimâ

4 — Zâkiri zikr-eyler ol Rabb-ı Kerîm
Zâkir olsun isteyen Hakk'dan atâ

5 — Sıdk ile gûş et Hüdâyî'nin sözün
Bulmak istersen eğer râh-ı hüdâ

(4/1) Zikreyler : Zikreder S. E., S. P., S. H.

— 12 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Nutfe-i nâçîzi insân eyleyen Kādir Hudâ
Yine lûtfundan ede kullarına vaslın atâ

2 — Lûtf u ihsânı Hak(k)ın ihsâya kābil mi aceb
Add içün cem' olsa ger ins ü melek şâh ü gedâ

3 — Bu fenâ bâğında bir bâkī saâdet isteyen
Enbiyâ vü evliyâ isrine kılsın iktidâ

4 — Hubb-i dünya ile keyd-i nefse kim olsa esîr
Hakk'a yüz tutsun yine Andan olur derde devâ

5 — Ma-sivâyı terk edüb Mevlâ'ya ikbâl eylesin
Ey Hüdâyî bulmak isterse kişi bâkī safâ

(1/2) Vaslın : Vuslat S. P.
(3/2) İktidâ : İktifâ Ü. T., S. P., S. M. S.

— 13 —

Feilâtün (Fâilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün)

1 — Bize bizden olan yakîn ü karîb
Koma fürkat elinde bizi garîb
Kereminden visâlin eyle nasîb
Meded et yâ Enîs-i küll-i garîb

2 — Çün emîn eyledin emânetine
Yine Sen lâyık eyle hidmetin
Mazhar et rahmet ü inâyetine
Meded et yâ Enîs-i küll-i garîb

3 — Dest-gîr olmaz isen ey Rahmân
Azdırır bizi nefs ile şeytân
Sen esirge yine Efendi hemân
Meded et yâ Enîs-i küll-i garîb

4 — Enbiyâ gördüğü atâlar içün
Evliyâ sürdüğü safâlar içün
Ehl-i derde olan devâlar içün
Meded et yâ Enîs-i küll-i garîb

5 — Gerçi hoşdur efendi sabr-i cemîl
Zuâfâda velî bizâ'a kalîl
Kerem et kalmasın Hüdâyî alîl
Meded et ya Enîs-i küll-i garîb

(3/3) Yine efendi : Bizi efendi S. M. S., S. M. /Efendi bizi S. P.

— 14 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — Bizi insân eden Sensin
Kemâl ihsân eden Sensin
Şükür yâ Rabbî yâ Rabbî
Şükür yâ Rabbî yâ Rabbî

2 — Cihânı eyleyüb peydâ
Hem etdin aşk ile ihyâ
Bize kıldın vücûd i'tâ
Şükür yâ Rabbî yâ Rabbî

3 — Bu zâtı kande bulurduk
Hayâtı kande bulurduk
Sıfâtı kande bulurduk
Şükür yâ Rabbî yâ Rabbî

4 — İbâdı eyleyüb îcâd
Edersin kendine irşâd
Kulûbu eyleyüb âbâd
Şükür yâ Rabbî yâ Rabbî

5 — Senindir kudret ü kuvvet
Bulunmaz lûtfuna gâyet
Arada gayrılar âlet
Şükür yâ Rabbî yâ Rabbî

6 — Hüdâyî'ye hüdâ geldi
Mahabbetden safâ geldi
Cenâbından atâ geldi
Şükür yâ Rabbî yâ Rabbî

— 15 —

Mef'ûlü+Fâilâtü+Mefâilü+Fâilün

1 — Terkîb olundu çünkü hevâ hâk ü nâr ü âb
İnsân-ı kâmil oldu ana ref' olub hicâb
2 — Hullet ki nârı nûr ede berd ü selâm olur
Âşık ki sâdık ola ana azb olur azâb
3 — Bahr-i atâsı nehr ede haşâ ki sâili
Derd-i derûna şâfî iken lûtf ile cevâb
4 — Vaslın hevâsına gezer âvâre ebr ü bâd
Pervâne şem'-i aşkına eflâk ü Afitâb
5 — Kesret tılısmı mâni' olub genc-i vahdete
Hayretde kaldı hasret ile nice şeyh ü şâb
6 — Ref' et hicâbı lûtf et enâniyyeti gider
Gayb-ı hakîkat açıla tâ ola feth-i bâb
7 — Bâkî hayâta ermeğe ihsânın isteriz
Lûtf et Hüdâyî bendene yâ *Mâlike'r-rikāb*

(3/1) Nehr : Nehy S. P., S. M. S.
(6/1) Enâniyyeti : İsneyniyyeti S. P. / Hakîkat : Hüviyyet S. E.

— 16 —

Mef'ûlü+Mefâilün

1 — Islâh ediver hâli
Âsân ediver yolu
Esirge inâyet et
Esirge inâyet et

2 — Sen sâbit ü kāimsin
Ahvâlime âlimsin
Hem Bâkî vü dâimsin
Esirge inâyet et

3 — Zikrin olıcak dilde
Bizi bu uzak yolda
Sâlik kala mı belde
Esirge inâyet et

4 — Tâliblere kuvvet ver
Sâdıklara vuslat ver
Âşıklara kurbet ver
Esirge inâyet et

5 — Lûtfunla Hüdâyî'den
Her hâli olur ahsen
Ger râzı olasın Sen
Esirge inâyet et

— 17 —

Feilâtün (Fâilâtün)+Feilâtün+Feilün

1 — Nefs ü şeytâna zebûn etme bizi
Kerem et hey ulu Mevlâ kerem et
Tâlib-i fânîye dûn etme bizi
Kerem et hey ulu Mevlâ kerem et

2 — Avn-i Rabbânî refîk olmayıcak
Bir adım yer varamaz tâlib-i Hakk
Zuafâya nazar-ı lûtf ile bak
Kerem et hey ulu Mevlâ kerem et

3 — Yer ü gök çekmediği haml-i kebîr
Götürür ânı bu insân-ı sagîr
Yardım eyle ana ey Rabb-ı kadîr
Kerem et hey ulu Mevlâ kerem et

4 — Mâ-sivâya bakuben kalmayalım
Tâ hevâ vü hevese dalmayalım
Zâga şâhbâz-ı dili salmayalım
Kerem et hey ulu Mevlâ kerem et

5 — Nice bir mânî' ola hubb-i sivâ
Ola nûrunla münevver fukarâ
Vaslını eyle Hüdâyî'ye atâ
Kerem et hey ulu Mevlâ kerem et

— 18 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Gülistânda gülü handân eden Dost
Âna bülbülleri nâlân eden Dost
Dilerse katreyi ummân eden Dost
Kimini kul kimin sultân eden Dost

2 — Bakarsın âleme bir özge üslûb
Kimi tâlib olubdur kimi matlûb
Kimin ağladub mânend-i Ya'kûb
Kimini Yûsuf-ı Ken'ân eden Dost

3 — Tılısm olub benî-Âdemde sûret
Konulmuş anda esrâr-ı hakîkat
Mukaddem görünüb şevk ü mahabbet
Tecellî-i cemâl ihsân eden Dost

4 — Habîb'e emrin ile hısn olub gâr
Halîl'e gülşen oldu şiddet-i nâr
Zaîfin eylesen derdine tîmâr
Ne var ey derdlere dermân eden Dost

5 — Şunu kim ede Mevlâ mazhar-ı zât
Hüdâyî bulsa tan mı nice lezzât
Cemâline edüb insânı mir'ât
Kemâl-i hüsnünü seyrân eden Dost

(3/3) Görünüb şevk ü muhabbet : Gönderüb şevk-i muhabbet S. P., S. H., S. M. S. / Aşk-ı muhabbet Ü. T.

— 19 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Erişdir fazlın ile nûr-i zâta
İnâyet eyle Sultân'ım inâyet
Erişsin cân ü dil bâkî hayâta
İnâyet eyle Sultân'ım inâyet

2 — Şu kim sebk etdi Senden ana hüsnâ
Saâdetden ol aldı hazz-ı evfâ
Olalım vâsıl-ı matlûb-ı a'lâ
İnâyet eyle Sultân'ım inâyet

3 — Koyub sırrım hevâyı mâ -sivâyı
Makâm olsun ana vahdet serâyı
Hüdâyî anlayub bilsin Hudâyı
İnâyet eyle Sultân'ım inâyet

(3/4) İnâyet eyle : Hidâyet eyle S. P.

— 20 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Vücûd iklîmini îcâd eden Dost
Dil ü cân mülkünü âbâd eden Dost

2 — Yed-i kudretle yapıb bu vücûdu
Visâli zevki ile şâd eden Dost

3 — Sahıtdan hıfz edüb sâdık kulunu
Rızâsı yoluna irşâd eden Dost

4 — Açıb lûtf u inâyet kapısını
Bizi ihsânına mu'tâd eden Dost

5 — Hüdâyî kuluna edib hidâyet
Sivâdan lûtf ile âzâd eden Dost

— 21 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — *Câhidû fî'l-lâhi yâ ehle's-salâh*
İnne ömre'l-mer'i yemzî ke'r-riyâh

2 — Cennet ehline gerek ilm ü amel
Lâ-cerem uçmağa lâzımdır cenâh

3 — *Yâ ibâda'l-lâhi kûmû va'budû*
Ve'zkürûhu fî'l-guduvvi ve'r-revâh

4 — Akla bakma er tecellî nûruna
Şem'a hâcet kalmaz oldukda sabâh

5 — Ey Hüdâyî'den nasîhat isteyen
Hakk'a kul ol bulmak istersen felâh

— 22 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Ko hevâyı olagör ehl-i salâh
Tâat-ı Hakk'dır çü miftâh-ı necâh

2 — Zulmet-i nefsi geçen bulur hayât
Çün gece âhir ola olur sabâh

3 — Ger *mücâhid fî sebîli'llâh* isen
Hâlikı zikr et odur hayr-ı salâh

4 — *«Leyse li'l-insânî illâ mâ-seâ»*
Fe'ctehid fî'l-lâhi in şi'te'l-felâh

5 — Ey Hüdâyî Hakk'ı zikr et dâimâ
Tâ ki sadra hâsıl ola inşirâh

(2/2) Âhir ola olur : İhrâz olur ola S. P.

— 23 —

Mef'ûlü+Mefâîlün

1 — Nefy etmeğe ağyârı Yoklukla bulub varı	Tevhîd edegör tevhîd Tevhîd edegör tevhîd
2 — Fursat ele girmişken Nevbet sana gelmişken	Menzilde oturmuşken Tevhîd edegör tevhîd
3 — Şirki süregör gitsin Vahdet iline yetsin	Sırrında safâ bitsin Tevhîd edegör tevhîd
4 — Gûş et sözü sâdıkdan Duymağa hakâyıkdan	Geç fânî alâyıkdan Tevhîd edegör tevhîd
5 — Bi-çâre Hüdâyî sen Zevk etmeğe cân ü ten	Geç gayrıya bakmakdan Tevhîd edegör tevhîd

— 24 —

Hece : 11

1 — Tevfîk eyle bizi vuslat yoluna
Efendim meded hey Sultân'ım meded
Kereminden irgür vahdet iline
Efendim meded hey Sultân'ım meded

2 — Yardım eyle bize işbu yollarda
Tâ ki kalmayavuz yüce bellerde
Ayrılık güç imiş garîb illerde
Efendim meded hey Sultân'ım meded

3 — Kimin kapısına yüzüm uraben
Kimin dîvânına el kavşuraben
Efendimi koyub kande varaben
Efendim meded hey Sultân'ım meded

4 — Kulun günâhından rahmetin çokdur
Doğrulub gelene kapın açıkdır
Kereminden mahrûm kalmışı yokdur
Efendim meded hey Sultân'ım meded

5 — Zerrece lûtfunla günâhlar gider
Rahmetin deryâsı zenbi mahv eder
Sen kabûl etmezsen kim kabûl eder
Efendim meded hey Sultân'ım meded

6 — Gücünüz yetdikçe her yana yeldik
Âhir dermân senden olduğun bildik
Yüzümüz sürüyü kapına geldik
Efendim meded hey Sultân'ım meded

7 — Nice bir hicâbdan arınmayalım
İrgür Sana yolda sürünmeyelim
Kâmillere bakub yerinmeyelim
Efendim meded hey Sultân'ım meded

8 — Kulun Sana lâyık işi yoğimiş
Yokdan sudûr eden zîrâ yok imiş
Hüdâyî'ye Senin fazlın çoğimiş
Efendim meded hey Sultân'ım meded

(3/1-3) Uraben, kavşuraben, varaben: Urayım, kavşurayım, varayım S. P. / Urayın, kavşurayın, varayın S. H., S. M. S. / Urayız, kavşurayız, varayız Ü. T.

— 25 —

Hece : 8

1 — Cümle hicâblardan geçir
Vaslın şârabından içir
Rabb'im meded Mevlâ meded
Rabb'im meded Mevlâ'm meded

2 — Aşkın ile doldur bizi
Tut elimiz kaldır bizi
Çok ağladık güldür bizi
Rabb'im meded Mevlâ'm meded

3 — Olmayıcak Senden kerem
Budur sözümüz dem-bedem
Yol varamazız bir kadem
Rabb'im meded Mevlâ'm meded

4 — Keşf olub ef'âl ü sıfât
Tâ bulavuz bâkî hayât
Kılsın tecellî nûr-i zât
Rabb'im meded Mevlâ'm meded

5 — Senden eğer te'yîd ola
Göster cemâlin îd ola
Her hâlimiz tevhîd ola
Rabb'im meded Mevlâ'm meded

6 — Bir âşık erişse Sana
Budur murâd önden sona
Ol îd-ı Ekberdir ana
Rabb'im meded Mevlâ'm meded

7 — Feth et bize muammâyı
Erişsin zevka Hüdâyî
Tâ bulavuz müsemmâyı
Rabbi'm meded Mevlâ'm meded

— 26 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Nice bir hasret odune yanalım
Yâ Resûla'llâh şefâat kıl meded
Kevser-i vahdetden içir kanalım
Yâ Habîba-ll'âh şefâat kıl meded

2 — Zenbini fânî vücûdun yumağa
Hân-ı bî-pâyân-ı vasla toymağa
Sırr-ı ev-ednâyı bilüb duymağa
Yâ Resûla'llâh şefâat kıl meded

3 — Mürşidim pîrimsin ey Kân-ı kerem
Pes tapundan gayrı kime yüz uram
Umarım ki Arş-ı maksûda erem
Yâ Habîba'llâh şefâat kıl meded

(2/4) Resûla'llâh : Nebîyya'llâh S. P.
(3/4) Habîba'llâh : Resûla'llâh Ü. T., S. P.

— 27 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey Vâhid ü ferd ü Samed
Ey Lem yekün küfven Ahad
Senden meded Senden meded
Senden meded Senden meded

2 — Zulmânî nûrânî hicâb
Ref' et cemâlinden nikâb
Açılsın olsun feth-i bâb
Senden meded Senden meded

3 — Ey katreyi ummân eden
Ey derdlere dermân eden
Ey nutfeyi insân eden
Senden meded Senden meded

4 — Kurtarmayınca Yaradan
Döndürme yüz bî-çâreden
Dil kurtulur mu yaradan
Senden meded Senden meded

5 — Yâ Rabb Hüdâyî derd-mend
Vaslından olsun behre-mend
Âvâre kaldı müst-mend
Senden meded Senden meded

— 28 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Fürkat cehennemden eşedd
Nefs olmasın ortada sedd
Mevlâ meded Mevlâ meded
Allâh meded Mevlâ meded

2 — Bulsun gönül cem'iyyeti
Göster serây-i vahdeti
Mahv eyle isneyniyyeti
Mevlâ meded Mevlâ meded

3 — Nefse azâb ise yeter
Eyle inâyetle nazar
Bir lûtf ile işim biter
Allâh meded Mevlâ meded

4 — Açılsa ma'nâ gülleri
Görünse lâhût illeri
Şevk eylese bülbülleri
Rabb'im meded Allâh meded

5 — Zâhir olup âsâr-ı cûd
Vergil Hüdâyî'ye vücûd
Ersin kemâline şühûd
Mevlâ meded Mevlâ meded

(1) Allâh meded Mevlâ meded: Rabb'im meded Allâh meded S. P.
(3) Allâh meded Mevlâ meded : Rabb'im meded Allâh meded S. P.
(5) Mevlâ meded Mevlâ meded : Allâh meded Mevlâ meded S. P.

— 29 —

Feilâtün (Fâilâtün)+Feilâtün+Feilâtün+Feilün

1 — Şol nefes emrin ile fânî cihândan gidicek
Sen kerem eyle İlâhî bize ol demde meded
Gülşen-i cennete cân bülbülü pervâz edicek
Sen kerem eyle İlâhî bize ol demde meded

2 — Ger kerem ere cenâbından eyâ Rabb-ı Rahîm
Gelmeye yanımıza tard ola şeytân-ı racîm
Pâk ü tâhir varalım Hazrete bâ- kalb-i selîm
Sen kerem eyle İlâhî bize ol demde meded

3 — Bir zamân ola fenâ bula semâvât ile arz
Ne iyi kala ne kem kala ne hod tûl ile arz
Şimdiden etdi Hüdâyî tapuna hâlini arz
Sen inâyet et Efendi bize ol demde meded

(1/3) Pervâz : Rıhlet S. H. / İlâhî : Efendi Ü. T.
(2/1) Rahîm : Kerîm Ü. T., S. P., S. H.

— 30 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Mâ-sivâ kaydından et bizi halâs
Kudrete gâyet yok Allâh'ım meded
Fazlın ile eyle ehl-i ihtisâs
Kudrete gâyet yok Allâh'ım meded

2 — Sana âsân mahv ü isbât eylemek
Arş ü ferş arz ü semâvât eylemek
N'ola olsa vâsıl-ı zât eylemek
Kudrete gâyet yok Allâh'ım meded

3 — Pâdişâh'â lûtf-ı bî-pâyân Senin
Hem kamu derd ehline dermân Senin
Bu Hüdâyî bendene ihsân Senin
Kudrete gâyet yok Allâh'ım meded

— 31 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Bir aşk-ı pâk ihsân ede
Hubb-i sivâ dilden gide
Ol Kâdir ü Hayy ü Vedûd
Cânım ede Hakk'ı şühûd

2 — Mevlâ tecellî eyleye
İhsân-ı küllî eyleye
Diller tesellî eyleye
Zâhir ola envâr-ı cûd

3 — Gel enfüs ü âfâka bak
Bir âlem-i ıtlâka bak
Hakk'ı bulan uşşâka bak
Gitsin izâfât-ı kuyûd

4 — Âriflere irfân gerek
Sâdıklara burhân gerek
Âşıklara cânân gerek
Verne zid-da'vâhâ çi sûd

5 — Koyub Hüdâyî cân ü ten
Fânî vücûdu terk eden
Vahdet diyârına giden
Bulmaz mı Hakkânî vücûd

(3/4) İzâfât ü kuyûd : İzâfât-ı kuyûd S. E., S. P., S. H., S. M. S.

— 32 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — Behey bülbül nedir feryâd
Hudâyı yâd et olma yâd
Var eyle Hakk'dan istimdâd
Kul ol kim olasın âzâd

2 — Karîn-i nefs-i emmâre
Çeker ol sâhibin nâre
Karîb olur beğim mâre
İşi dâim olur ifsâd

3 — Hitâb-ı «irci'î» erse
Serây-ı vahdete girse
Gönül matlûbunu bulsa
Olurdu kadr il a'yâd

4 — Acebdir hikmet-i Mevlâ
Kimi Mecnûn kimi Leylâ
Kimi a'lâ kimi ednâ
Kimi Şîrîn kimi Ferhâd

5 — Hüdâyî yalvar Allâh'a
Eren bir kalb-i âgâha
Yüz ur ol âlî dergâha
Bulur matlûba isti'dâd

(5/2) Âlî : Ulu S. M. S.

— 33 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Ey gönüller derdine dermân eden
Bir onulmaz derde dûş oldum meded
Nutfe-i nâ-çîze cân ihsân eden
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

2 — Âsitânın hastaya dârü'ş-şifâ
Şerbet-i vaslın kamu derde devâ
Çâre et kim kaldım uş ben mübtelâ
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

3 — Geh yerim pervâne gibi oldu nâr
Eyledim bülbül gibi gâh âh ü zâr
Bir mekânda etmedi gönlüm karâr
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

4 — Nâr-ı fürkatde biraz oldum harîk
Bahr-i hayretde biraz oldum garîk
Âkibet girdâba düşürdü tarîk
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

5 — Tâkatım tak oldu büküldü belim
Geldi erişdi kafâdan uş ölüm
Tut elim lûtfeyle açıver yolum
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

6 — Ne fenâ bâğından uçdu andelîb
Ne bekâ bûyundan erişdi nasîb
Vâdi-i hayretde kaldım ben garîb
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

7 — Ne erişdi câna sağlıkdan sürûr
Ne makâm-ı râhat olmuşdur kubûr
Hîç bir hâl ile bulmadım huzûr
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

8 — Zâtın envârın yeter etdin nihân
Zulmet-i hayretde kaldı akl ü cân
Derdimin dermânı vaslındır hemân
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

9 — Taşı gevher toprağı insân eden
Zerreyi gün katreyi ummân eden
Ey kamu müşkilleri âsân eden
Bir onulmaz derde dûş oldum meded

(4/3) Düşürdü : İrişdi Ü. T., S. P., S. M. S.
(8/3) Vaslındır : Fazlındır S. M. S.

— 34 —

Feilâtün (Fâilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fâ'lün)

1 — Fazl ü ihsânını tamâm ediver
Meded eyle meded İlâhî meded
İki âlemde ber-devâm ediver
Meded eyle meded İlâhî meded

2 — Kulluğundur Efendi izzetimiz
Hidmet etmektedir saâdetimiz
Sana lâyık kani ibâdetimiz
Meded eyle meded İlâhî meded

3 — Kereminden bizi edib îcâd
Mahz-ı fazlınla verdin isti'dâd
Eyledin çünkü lûtfuna mu'tâd
Meded eyle meded İlâhî meded

4 — Nice bir derd ile hazîn olalım
Nice bir hem-dem-i enîn olalım
Fazl ü ihsânına karîn olalım
Meded eyle meded İlâhî meded

5 — Bir avuç hâkî eyledin insân
Kudretinle zuhûra geldi cihân
Zuafâyı esirge ey Rahmân
Meded eyle meded İlâhî meded

6 — Ey kamu hâle âlim ü dânâ
Lûtfun ile olur fenâ vü bekâ
Bir efendi dahi yok ey Mevlâ
Meded eyle meded İlâhî meded

7 — Nârı etdin Halîl'ine gülzâr
Dağ ü taş eyledi su üzre karâr
Kıl inâyet Hüdâyî'ye her bâr
Meded eyle meded İlâhî meded

(7/4) Meded eyle : Kerem eyle S. M. S.

— 35 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Açıver uşşâka doğru yolların
Sen inâyet eyle Allâh'ım meded
Kâ'be-i matlûba ersin kulların
Sen inâyet eyle Allâh'ım meded

2 — Lûtfun umar bir alay âvâreler
Pes kapından gayrı kande varalar
Ehl-i derde senden olur çâreler
Sen inâyet eyle Allâh'ım meded

3 — Fazlın ile çünkü insân eyledin
Ehl-i islâm ehl-i îmân eyledin
Nice lûtf u nice ihsân eyledin
Sen inâyet eyle Allâh'ım meded

4 — Lûtfuna yâ Râbbî gâyet yokdürür
Bahr-ı ihsâna nihâyet yokdürür
Addolunmaz rahmetin key çokdürür
Sen inâyet eyle Allâh'ım meded

5 — Sen'sin ey Mevlâ çü Rabbü'l âlemîn
Taht-ı teshîrindedir dünyâ vü dîn
Vaslın ihsân et Hüdâyî'ye hemîn
Sen inâyet eyle Allâh'ım meded

— 36 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Feûlün

1 — Cenâb-ı Pâkine lâyık amel yok
Yine âhir kerem Mevlâ senindir
Nesi var kulun eksiklikden artuk
Yine lûtf u kerem Mevlâ senindir

2 — Buyurur lâ «*Tekilnî*» Fahr-i Âlem
Bizi ısmarlamagıl nefse bir dem
Hem a'lemsin hem erhamsın hem ekrem
Yine âhir kerem Mevlâ senindir

3 — Usâtı rahmetin zeyli bürürken
Kapına ağlayub yüzler sürerken
Kime yalvaralar yâ Sen dururken
Yine lûtf u kerem Mevlâ senindir

4 — Uyar gafletden aç gönül gözünü
Cenâbından yana döndür yüzünü
Koma âşıkların algıl özünü
Yine âhir kerem Mevlâ Senindir

5 — Hüdâyî'ye nasîb et feth-i bâbı
Cemâlinden götür lûtf et nikâbı
Gider zulmânî nûrânî hicâbı
Yine ön son kerem Mevlâ senindir

— 37 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — İbâdın dâimâ işi — Kusûr ü sehv ü zilletdir
Senin ihsânına lâyık — Efendi fazl ü rahmetdir

2 — Cihânı var eden Sensin — Yoğu izhâr eden Sensin
Senin her sun'una yâ Rabb — Bakılsa özge hikmetdir

3 — Hudâyâ bir avuç hâkin — Sana lâyık nesi ola
Anı tekmîl eden ancak — Yine Senden inâyetdir

4 — Resûl'ün sünnetin tutmak — Hakîkat yoluna gitmek
Serây-ı vahdete yetmek — Ne devlet ne saâdetdir

5 — Hüdâyî'ye hidâyet et — Seninle tâ Seni bula
Her işde asl olan yâ Rabb — Çü tevfîk ü hidâyetdir

— 38 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Rûz u şeb yeter denî dünyâyı gör
Ânı halk eden Ganî Mevlâ'yı gör
Âkil isen maksad-ı aksâyı gör
Ko sivâyı matlab-ı a'lâyı gör

2 — Ahvel olub bire iki bakmagıl
Kendünü şirk âteşine yakmagıl
Gaflet ile her yanaya akmagıl
Ko sîvâyı matlab-ı a'lâyı gör

3 — Kıl hazer bâtıl tarîka gitmeden
Bâkîyi fânî metâ'a satmadan
Key sakın tazyi'-i evkât etmeden
Ko sivâyı matlab-ı a'lâyı gör

4 — Nefse kalbin gâlib olması güzel
Hakk'a rûhun tâlib olması güzel
Sırr u ahfâ râgıb olması güzel
Ko sivâyı matlab-ı a'lâyı gör

5 — Ey Hüdâyî dîde-i Hakk ile bak
Şerh eder tevhîd'i Hakk'ı her varak
Mekteb-i irfândan aldınsa sebak
Ko sivâyı matlab-ı a'lâyı gör

(2/1) Bakmagıl : Sanmagıl S. P. / (2/2) Kendünü : Cehl ile S. P. / (2/3) Gaflet ile her yanaya akmagıl : Kevser-i Vahdetden içüb kanmagıl S.P.

— 39 —

Hece : 8

1 — Ermeğe vahdet nûruna — Şirki aradan süregör
Salma bu günü yarına — Menzile evvel varagör

2 — Gül gibi yakan çâk eyle — Aşk ile varın hâk eyle
Su gibi yolun pâk eyle — Dost dîdârını göregör

3 — Âşık olan mü'min ölmez — Müşrik hod kendüyü bilmez
Âhir bunda kimse kalmaz — Yükün erkenden eregör

4 — Sâdıklar yolunu tutub — Hakk'ın dergâhına yetüb
Âşık bülbül gibi ötüb — Dost güllerin deregör

5 — Doğru yola giden erler — Sırâtı bunda geçerler
Bilmez isen bu yolu ger — Var bir bilire soragör

6 — Hulleyi bunda biçerler — Kevseri bunda içerler
Cenneti bunda açarlar — Durma kapıyı uragör

7 — Ölmezden evvel ölüben — Kalbin nur ile doluben
Hakk'ı Hüdâyî buluben — Bâkî hayâta iregör

(2/4) Dost dîdârını : Dostun izini S. P.

Mefâilün + Mefâilün

1 — Hudâyâ cümle-i âlem	Sana âşık Seni özler
Melek cinn ü benî-Âdem	Sana âşık Seni özler
2 — Zemîn olmuş yolunda hâk	Eder deryâ yakalar çâk
Dün ü gün raks eder eflâk	Sana âşık Seni özler
3 — Seherde açılan güller	Öten şûrîde bülbüller
Benefşelerle sünbüller	Sana âşık Seni özler
4 — Eğer Mihrü ü eğer zerre	Eğer bahr ü eğer katre
Eğer Tubâ eğer Sidre	Sana âşık Seni özler
5 — Eğer hûri eğer gılmân	Eğer Mâlik eğer Rıdvân
Sekiz cennet yedi nîrân	Sana âşık Seni özler
6 — Eğer dağlar eğer beller	Ayağa yüz süren yollar
Akan sular esen yeller	Sana âşık Seni özler
7 — Eğer Mecnûn eğer Leylâ	Eğer Vâmık eğer Azrâ
Eğer kûh u eğer sahrâ	Sana âşık Seni özler
8 — Eğer kâim eğer kâid	Eğer zâhid eğer âbid
Eğer râki' eğer sâcid	Sana âşık Seni özler
9 — Eğer bâğ ü eğer bustân	Eğer sünbül eğer reyhân
Efendi hep bahâristân	Sana âşık Seni özler
10 — Eğer gâib eğer hâzır	Eğer bâtın eğer zâhir
Eğer mü'min eğer kâfir	Sana âşık Seni özler
11 — Kamunun matlabı birdir	Yâ niçün ba'zı kâfirdir
Aceb hâlât aceb sırdır	Sana âşık Seni özler
12 — Kimine kapı açılmaz	Kimi geçer gider ilmez
Kimi bilir kimi bilmez	Sana âşık Seni özler
13 — Hüdâyî'ye erib hâlât	Visâlinden bula lezzât
Efendi cümle mevcûdât	Sana âşık Seni özler

(6) S. E. No. lu divanda yok.
(7) Ü. T., S. E., S. P., S. H. divanlarda yok.
(8) S. E., S. P., S. H., divanlarda yok.
(9) S.E. divanda yok.
(13/2) Lezzât : Lezzet S. M. S.

Hece : 8

1 — Gâh olur ol dost cemâli	Gönlümüze düşe gelür
Anın içün aşk deryâsı	Kaynayuben çûşa gelür
2 — Gâh olur lûtfu yüzünden	Gösterir envâr-ı Cemâl
Gâh olur Celâl perdesi	Her yanadan üşe gelür
3 — Ketb olub ahvâl-i âlem	Kâne mâ kân ceffe'l-kalem
Yâ nic'etsün benî -Âdem	Yazılan hod başa gelür
4 — Bu dedi kim tevhîd-i sırf	Muktezâ-yı makâm-ı cem'
Lîk farka nâzır olub	Buyruk tutmak hoşa gelür
5 — Cem'ile farkı fark edüb	Kâmil olagör Hüdâyî
Ancak birine bakarsan	Başa çok endîşe gelür

— 42 —

Fâilâtün (Feilâtün) + Feilâtün + Feilün

1 — Zevk-ı dünyâya mahabbet nice bir
Lezzet-i fânîye rağbet nice bir
Nice bir âdet ve bid'at nice bir
Nefs-i şirrîre itâat nice bir
Mâye-i ömrü izâat nice bir

2 — Nice bir ömr-i azîz ola telef
K'olmaz cümle cihân ana halef
Cevheri yere urub alma hazef
Nefs-i şirrîre itâat nice bir
Mâye-i ömrü izâat nice bir

3 — Ger Hüdâyî'den alırsan haberi
Veregör Hakk yoluna cân ü seri
Kalmasın zenb-i vücûdun eseri
Nefs-i şirrîre itâat nice bir
Mâye-i ömrü izâat nice bir

— 43 —

Mef'ûlü+Fâilâtü+Mefâilü+Fâilün

1 — Bülbül ki âşiyân-ı kadîmi koyub gelür
Gülden meger ki bûy-i mahabbet duyub gelür

2 — Güller gülâb-ı hubb-i ezel yâdına dilâ
Odlara yakılub kamudan el yuyub gelür

3 — Bâd-ı hazândan aldı fenâ bûyı zevkini
Eşcâr dürlü dürlü libâsın soyub gelür

4 — Gûş eyleyüb vücûdun zenb-i kelâmını
Pervâne nâr-ı aşk ile varın yuyub gelür

5 — Çünki Hüdâyî mahv ola nefsin ruûneti
Ol kalbe kalb rûha o sırra uyub gelür

(1/2) Duyub : Alub S. P.
(3/2) Soyub : Saçub S. M. S.

— 44 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Hâzin-i esrâr-ı lâhût ol ki sultânlık budur
«Kenz-i lâyefnâ»ya mâlik ol beğim hânlık budur

2 — Tevk-ı tâat bağlayıb ifrît-i nefsin boynuna
Âsaf-ı akla riâyet kıl Süleymânlık budur

3 — Kalb-i Âdem mazhar-ı envâr-ı Hakk olduğuna
Secde-i şükr eylemezsen ayn-ı şeytânlık budur

4 — Sidre-i irfân-ı Hakk'ın müntehâsın bulmağa
Âlem-i vahdetde cevlan et ki insânlık budur

5 — «Kâbe kavseyn» in Hüdâyî fehmedüb cem'iyyetin
Vâsıl ol «Sırr-ı ev ednâ»ya müselmânlık budur

— 45 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Meded bu derde dermân eyle ya Rabb
Ey Allâh'ım sana lâyık keremdir
Sana varmağı âsân eyle ya Rabb
A Sultânım sana lâyık keremdir

2 — Hatâ eylerse ger bî-çâre kullar
Atâ et sen sevinsin cân ü diller
İnâyet et açılsın doğru yollar
Ey Allâh'ım sana lâyık keremdir

3 — Hudâyâ ne sudûr ede ademden
Safâ mı bite tohm-ı derd ü gamdan
Meded kurtar Hüdâyî'yi elemden
A Sultân'ım sana lâyık keremdir

(3/4) A Sultânım : Ey Allâhım S. P., S. M.

— 46 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Seherden açılan güller nedendir
Öten şûrîde bülbüller nedendir
Benefşelerle sünbüller nedendir
Ağızda söyleyen diller nedendir

2 — Bakanlar kudret-i perverdigâra
Görenler Sun'-ı Hakk'ı âşikâre
Nazar et ibret ile nev-bahâra
Akan sular esen yeller nedendir

3 — Safâyı kande buldu kalb-i insân
Ziyâyı kanden aldı Mâh-ı tâbân
Simârı kande buldu bâğ ü bûstân
Gülistânda biten güller nedendir

4 — Kamusu Kâdir-i mutlak işidir
Bu sırrı anlayan ârif kişidir
Neden göz görüben kuluk işidir
Ayak yürür tutar eller nedendir

5 — Nedendir dâr-ı dünyâ dâr-ı ukbâ
Nedendir Mâh ü Hurşîd ü Süreyyâ
Nedendir berr ü bahr ü kûh u sahrâ
Aceb bu yollar ü beller nedendir

6 — Kimi olmuş visâl-i Hakk'a lâyık
Kiminin dîde-i kalbi uyanık
Kimi nûr-ı cemâl-i Hakk'a âşık
Bu hây ü hûy ü gulguller nedendir

7 — Kimisi aşk ile nâlân olurlar
Kimisi gül gibi handân olurlar
Kimi bende kimi sultân olurlar
Bu sultân ile bu kullar nedendir

8 — Kamu ervâh Elest bezmine yetdi
Hitâb-ı Hakk'ı hep cümle işitdi
Ya niçin her biri bir yola gitdi
Hudâ birdir bu çok yollar nedendir

9 — Kamunun aslı hod Âdem'le Havvâ
Ya niçün ba'zı a'lâ ba'zı ednâ
Hüdâyî kanden oldu bunca eşyâ
Bu âlemlerle bu iller nedendir

(2/3) Et : Kıl S. P., S. M. S. / İbret : Kudret S. P., S. M. S.
(3/1) Safâyı : Sıfâtı S. M. S.
(5/4) Yollar : İller Ü. T., S. P.

— 47 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Cemi'-i tâlibin matlûbu Allâh
Kamu âşıkların mahbûbu Allâh
Bizi sen matlab-ı a'lâya irgür
Bizi sen maksad-ı aksâya irgür

2 — Habîbin gör gönül şân-ı bülendin
Salub meydâna şol himmet semendin
Ki arturmaz garîb-i müst-mend
Niyâzın Hazret-i Mevlâ'ya irgür

3 — Nuküşa bakma nakkâşa nazar et
Ko esmâyı müsemmâya güzer et
Mehâlikdir sanemlerden hazer et
Şuhûdun zirve-i ulyâya irgür

4 — Bulan bu dürr-i Pâk-i bî-nazîri
Efendi eyleme sûret esîri
Ganîden fark eder lâ-büd fakîri
Geçir sûretden ü ma'nâya irgür

5 — Hüdâyî'yi erişdir feth-i bâba
Geçir zerrâtdan irgür Âftâba
Varalım Hazret-i ni'mel-meâba
Efendi katreden deryâya irgür

(4/1) Bu : Bir Ü. T., S. E., S. M. S.
(5/3) Zerrâtdan : Zerrâtı Ü. T., S. P., S. M. S.

Hece : 8

1 — Çünkü mürâdımız Sensün
Pâk eyle gönül hânesin
Gayrın sevdâsını kaldır
Kendi aşkın ile doldur

2 — Nice bir derd ile mihnet
Vaslına ver kābiliyyet
Nice bir hasret ü fürkat
Çok ağladık bizi güldür

3 — İster seni cânım velî
El sanır âşıkı deli
Neylesün erişmez eli
Kimse bilmez bu ne hâldir

4 — Eğer elinden geleydi
Bula ki lûtfun olaydı
Çokdan maksûdun bulaydı
Çünkü bir bî-çâre kuldur

5 — Gör Hüdâyî-i derd-mendi
Lûtfet esirge Efendi
Kande baksa seni sandı
Rahmet ü gufrânın boldur

(1/1) Muradımız : Maksadımız Ü. T., S. E., S. P.

— 49 —

Hece : 11

1 — Kesret emvâcına aldanır sanma
Vahdet deryâsına girib gelenler
Bir dahi fânîye nazar eylemez
Hakk'ın dîdârını görüb gelenler

2 — Hakîkat servidir hîç hazân olmaz
Tâze gülden terdir sararıb solmaz
Ölmezden ön öldü bir dahi ölmez
Sûrî hisâbını verib gelenler

3 — Zevk ile anlayıb sırr-ı vücûdu
Kemâline erişdirdi şuhûdu
Hakîkat üzre etmiştir sücûdu
Dergâh-ı Hakk'a yüz sürüb gelenler

4 — Şol ki Hakk'a kuldur gayra kul olmaz
Âşık ma'şûkdan gayra tapu kılmaz
Bâb-ı Hakk'dan özge bir kapı bilmez
Hakk'ın divânına durub gelenler

5 — Her kim ki katreden bahre erişdi
Kapıdan bakarken sadra erişdi
Hüdâyî şüphesiz kadre erişdi
Hakk'ın ihsânına erib gelenler

— 50 —

Hece : 11

1 — Bunda gelen eğer pîr ü civândır
Uryân gelib yine uryân giderler
Eğer gedâ eğer şâh-ı cihândır
Bunda uryân gelib uryân giderler

2 — Begenmeyen kişi bunda abâyı
Bir gün olur bu halkın hâk-pâyı
Soyarlar eğninden atlas kabâyı
Uryân gelib yine uryân giderler

3 — Terk eyle erkenden nefsin hevâsın
Sâdık kul ol gözle Mevlâ rızâsın
Komazlar kişinin fâhir libâsın
Uryân gelib yine uryan giderler

4 — Olmaz sevdâdan geç ol Hakk'a tâlib
Maksûd ise eğer hayr-ı metâlib
Bunda kalır beğim mâl ü menâsıb
Uryân gelib yine uryân giderler

5 — Ko dünyâ fikrini tûl-i emeldir
Seninle gidecek hüsn-i ameldir
Yollarda yük ağırlığı haleldir
Bunda uryân gelib uryân giderler

6 — Aldanub kalma bu fânî serâya
Nazar eyle Muhammed Mustafâya
Eğer dünyâya ger mülk-i bekāya
Uryân gelib yine uryân giderler

7 — Yâ Rabb Hüdâyî'ye eyle hidâyet
Kılmaya tâ Senden gayrıya ragbet
Yetmez mi kişiye pend ü nasîhat
Bunda uryân gelib uryân giderler

— 51 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Alan sensin veren sensin kılan Sen
Ne verdinse odur dahi nemiz var
Hakîkat üzre anlayıb bilen Sen
Ne verdinse odur dahi nemiz var

2 — Tutan el ve ayak senden gelübdür
Gören göz ve kulak senden gelübdür
Efendi dil dudak senden gelübdür
Ne verdinse odur dahi nemiz var

3 — Hudâyâ biz bu zâtı kande bulduk
Yâ efâl ü sıfâtı kande bulduk
Fenâyı yâ sebâtı kande bulduk
Ne verdinse odur dahi nemiz var

4 — Bizim ahvâlimiz ey Hayy ü Kayyûm
Cenâb-ı pâkine hep cümle ma'lûm
Buyurdun oldu illâ kaldı ma'dûm
Ne verdinse odur dahi nemiz var

5 — Hüdâyî'yi sen erişdir mürâda
Senindir çünkü hükm arz ü semâda
Efendi dahli yok gayrın arada
Ne verdinse odur dahi nemiz var

— 52 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — N'ola dîvânına karşı durursam
Kulun Efendiden gayrı kimi var
Ne var dergâhına yüzüm sürersem
Kulun Mevlâ'dan ayrık yâ nesi var

2 — Cemi'-i zenbim ey Sultân-ı ekber
Bağışla mâ-tekaddem mâ-teahher
Visâlin zevkini eyle müyesser
Kulun Efendiden gayrı kimi var

3 — Lekad ebda'tenâ bi'l-kâfı ve'n-nûn
Teâlâ şânüke ammâ yekûlûn
Olalım lûtf ü ihsânına makrûn
Kulun Mevlâ'dan artık yâ kimi var

(1/3) Yüzüm : Yüzler S. P. / (1/4) Mevlâ'dan ayrık yâ nesi : Efendiden gayrı nesi S. P.

— 53 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Ey gönül şol şâh-ı âlî-şânı gör
Nûr-i pâk-i Hazret-i Rahmân'ı gör

2 — Zerrede Hurşîd-i âlem-tâba bak
Katrede şol bahr-i bî-pâyânı gör

3 — Taşradan bakma vücûd iklîmine
Gir serîr-i sînede Sultânı gör

4 — Nice bir levs-i sivâda kalasın
Aç gözün vâsıl olan yârânı gör

5 — Olma hod-bîn ü Hudâ-bîn ol begim
Mahz-ı fazlıyle olan ihsânı gör

— 54 —

Hece : 8

1 — Medet et hey Kādir Allâh — Derdlere dermân senindir
Kulun işi cürm ü günâh — Afv ile gufrân senindir

2 — Hüsnünü vasf edicek gül — Ana âşık oldu bülbül
Çünkü sensin muhît-i küll — Zâhir ü pinhân senindir

3 — Bir kez etmekle tecellî — Buldu âlemler tesellî
Dahi lûtf umarız küllî — Lûtf ile ihsân senindir

— 55 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Nefse uyub râh-ı Hakk'dan taşra çıkmak yol mudur
Kibr ü ucb ile adın dervîş takmak yol mudur
Matlâbın a'lâ iken ednâya akmak yol mudur
Yâr-ı Bâkî var iken ağyâra bakmak yol mudur

2 — Nice bir olmaz hevâlar nice bir tûl-i emel
Gelberi şimdengeri ey derd-mend insâfa gel
Sâlike lâyık mıdır hîç Zeyd ü Amr ile cedel
Her tasarruf hod Hak(k)'ın sen gayra bakmak yol mudur

3 — Hep Hak(k)'ın kullarıdır küçük büyük erkek dişi
Hidmet-i Mevlâ'da olmakdır kul olanın işi
Anladın mı Rabb'ini hey kendüyü bilmez kişi
Hâzır iken Hâlik'ın etrâfa bakmak yol mudur

4 — Dûr eder Hakk'dan seni hubb-i sivâ kayd-i alef
Gör ne vech ile sülûk etmiş bu yollarda selef
Nakd-i ömrü eyleme nefsin hevâsında telef
Vech-i Bâkî var iken mahlûka bakmak yol mudur

5 — Nice bir emmârelikde eyleye nefsin karâr
İşidüb (Firrü il'Allâhı) et ol yana firâr
Ko sivâyı sıdk ile gel Hakk'a eyle i'tizâr
Her murâdı Hakk verir sen gayra bakmak yol mudur

— 56 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — Yine nûr-ı tecellîden
Dil ü cânım ziyâ ister
Efendi zevk-i küllîden
Serây-ı ser safâ ister

2 — Açılsa âlem-i vahdet
Dürülse defter-i fürkat
Olub dâim dem-i vuslat
Gönül lûtf ü atâ ister

3 — Tecellî etse cânânım
Tesellîler bulur cânım
İnâyet eyle Sultân'ım
Fenâ ehli bekā ister

— 57 —

Hece : 11

1 — Sakın emânete etme hiyânet
Bir gün ıssına tapşırsan gerekdir
Bâkî değil bunda beğim ikâmet
Bir âleme dahi varsan gerekdir

2 — Nice bir gafletden uyanmayasın
Dergâh-ı Hakk'a varam sanmayasın
Bir iş et kim sonra utanmayasın
Ne işlersen varub görsen gerekdir

3 — Altından hâs gönül çürümek neden
Efkâr-ı fâside bürümek neden
Her bir zâga salub yürümek neden
Bir gün şâhbâzı uçursan gerekdir

4 — Fermân erişicek yüce Hazret'den
Uyarırlar seni nevm-i gafletden
Götürüb ayağı bezm-i kesretden
Otagı berzahta kursan gerekdir

5 — Hüdâyî âlemin yokdur sebâtı
Ölmezden ön ölen buldu hayâtı
Yeter etdin ednâya iltifâtı
Bu âlî divânda dursan gerekdir

(4/4) Otagı : Otagın Ü. T.

— 58 —

Hece : 11

1 — Hatâ ile eğer zenb etse insân
Efendim lûtf ile ihsân senindir
Kulun işi sehv ü gaflet ü nisyân
Efendim Sultân'ım ihsân senindir

2 — *Ente'r-Rahîm ente tağfirru'z-zünûb*
Ente'l-Kerîm ente testüru'l-uyûb
Ente'l-Kādîr ente tuslihu'l-kulûb
Efendim Sultân'ım ihsân senindir

3 — Hudâyâ kıl bize fazlınla rahmet
Bulavuz tâ ki cennet içre cennet
Hüdâyî kuluna eyle inâyet
Efendim Sultân'ım ihsân senindir

(1/4, 2/4, 3/4) Sultân'ım : Lûtf ile S. P., S. H.

— 59 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Vücûd iklîmini fikr eyle dervîş
Bu cân ü cism ve bu eller nedendir
Hak(k)'ın ihsânına şükr eyle dervîş
Gören göz söyleyen diller nedendir.

2 — Nedendir Mihr ü Mâh encüm Süreyyâ
Nedendir Arş ü ferş ü Sidre Tûbâ
Müsemmâ bir nedendir bunca esmâ
Zuhûrât ü temessüller nedendir

3 — Bu hüsnü kande buldu şâhid-i gül
Niçün feryâd eder bî-çâre bülbül
Nedir kesret bir iken mebde-i küll
Efendi bir bu çok kullar nedendir

4 — Şu nadân kim edibdir haşrı inkâr
Anı ilzâm eder evrāk-ı eşcâr
Fenâ bulub hayâta erdi tekrâr
Tegayyürler tebeddüller nedendir

5 — Kimi nākıs bu halkın kimi kâmil
Kimi hayretde kalmış şöyle gâfil
Hüdâyî kimi nûr-ı zâta vâsıl
Terakkîler tenezzüller nedendir

— 60 —

Mefâilün+Mefâilun+Feûlün

1 — Bihâr-ı lûtfuna gâyet bulunmaz
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler
İbâda fazl ü cûdun addolunmaz
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler

2 — Bir avuç hâkden insân edersin
Yine hem mazhar-ı irfân edersin
Nice lûtf u nice ihsân edersin
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler

3 — Kalem olub şecerler cümleten hep
Yedi deryâ ana olsa mürekkeb
Yazılmaz binde bir ihsânın ey Rabb
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler

4 — İnâyet eyledin çün kâinâta
Kimi ef'âle kim erdi sıfâta
Kimini mazhar etdin Nûr-i zâta
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler

5 — Hüdâyî bendeni îcâd eden Sen
Cenâb-ı Pâkine irşâd eden Sen
Visâlin lezzetiyle şâd eden Sen
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler

— 61 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Bulunmaz rahmet ü gufrâna gâyet
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler
Bulunmaz lûtf u ihsâna nihâyet
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler

2 — İbâdın hâlini tedbîr edersin
Kimin bende kimini mîr edersin
Gönüller hânesin ta'mîr edersin
Sana yâ Rabb nice bin bin şükürler

3 — Buyurdun «in teuddû ni'meta'llâh»
Garîk-i ni'metindir bende vü şâh
Hüdâyî'ye inâyet eyle her gâh
Sana yâ Rabbenâ çok çok şükürler

(2/1, 2, 3) Edersin : Eden sen S. P.

— 62 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Hakka şükür gitdi safer
Geldi rebi'-i mu'teber

2 — Ol ayda etmiştir zuhûr
Mahbûb-ı Hakk Hayrü'l-beşer

3 — İki cihân Sultânını
Sıdk ile sevdinse eğer

4 — Ânı riâyet edegör
Eyle hevâlardan hazer

5 — Gel imdi gafletden uyan
Tâatda ol şâm ü seher

6 — Kullarına Kâdir Hudâ
Lûtfu ile ede nazar

7 — Dünyâ ânın ukbâ ânın
Yok gayrıdan nef'ü zarar

8 — El-mü'minûne fi'n-Naîm
Ve'l müşrikûne fi's-Sakar

9 — Gûş et Hüdâyî'den sözü
Budur hakîkatdan haber (*)

(9/2) Hüdâyî'den sözü : Hüdâyî'nin sözün S. P., S. H.

(*) M. Gülşen nüshası ile Kemâleddin Şenocak nüshasında ve bazı divânlarda müsammat gazel şeklinde yazılan bu ilâhînin makta'beyti noksan ve iki küçük mısra'dan oluşmaktadır. İki divânda da dörtlüklerden oluşmakta (S.P., S.H.), son dörtlüğün iki mısraı noksan bulunmaktadır. Biz, bu noksanları gidermek için, ilâhîyi (9) beyyitten meydana gelen bir gazel şekline soktuk.

— 63 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Kulların lûtfunla insân olduğu
Hep senin fazlınla ihsânınladır
Ehl-i islâm ehl-i îmân olduğu
Hep senin fazlınla ihsânınladır

2 — Âlem-i dünyâda sıhhat bulduğu
Âlem-i ukbâda cennet bulduğu
Nûr-i vahdet zevk-i vuslat bulduğu
Hep senin fazlınla ihsânınladır

3 — Olmasa senden eğer fazl-ı Azîm
Kande bulurduk hayâtı ey Kerîm
Ver Hüdâyî bendene bâkî Naîm
Hep senin fazlınla ihsânınladır

— 64 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Feûlün

1 — Bahâr oldu yine açıldı güller
Murâda bülbül erdiği zamândır
Safâ buldu ferahnâk oldu diller
Sanasın dağlar o bağlar cinândır

2 — Saçıldı âb-ı rahmet kâinâta
Hayât erişdi eşcâr ü nebâta
Yetişdi her biri tâze hayâta
Basîret ehline gündcn ayandır

3 — Ademden geldi her biri vücûda
Müsebbih hem kıyâm eyler sücûda
Nihâyet yok atâ vü fazl-ı cûda
Hudânın zât-ı Pâkinden nişândır (*)

4 — Hüdâyî lutf-ı Hakk'ı fikr edegör
Kemâl-i fazlına hem şükr edegör
Hudâyı cân ü dilden zikr edegör
Ki zikr-i Hakk hayât-ı câvidândır

(*) Bu dörtlük, sadece (S.P.) nüshasında ve Kemâleddin Şenocak baskısında vardır.

— 65 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Naîm-i dehr-i dûna olma mağrûr
Yürü dîn emrini tekmîl edegör
Yeter oldun bu fânî zevke mesrûr
Yürü merzât-ı Hakk tahsîl edegör

2 — Bilirsin kimse kalmaz bunda bâkî
Visâlinin mukarrerdir firâkı
Hudâ'ya et edersen iştiyâkı
Yürü dîn emrini tekmîl edegör

3 — Hevâlarda olub ey gâfil insân
Seni azdırmasun nefs ile şeytân
Kerîm Allâh ede yolları âsân
Yürü merzât-ı Hakk tahsîl edegör

4 — Basîret nûru ger var ise sende
Bu cân bâkî kalır sanma bedende
Bu günü yarına salma inende
Yürü dîn emrini tekmîl edegör

5 — Hüdâyî'nin sözün gûş eyle ey yâr
Bu fânî mülke magrûr olma zinhâr
Tarîk-i Hakk'a sa'yet imdi her bâr
Yürü merzât-ı Hakk tahsîl edegör

— 66 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Aç gözün bu nevm-i gaflet nice bir
Hâlik'ın ihsânına şükr edegör
Nefs ü şeytâna itâat nice bir
Râzık'ın in'âmına şükr edegör
2 — Sana kim vermişdir insân olmağı
Ehl-i islâm ehl-i îmân olmağı
İster isen yollar âsân olmağı
Hâlik'ın in'âmına şükr edegör
3 — Şükr edersen Hâlik'a ger rûz ü şeb
İzdiyâd-ı ni'mete olur sebeb
Gaflet ile nic'olur hâlin aceb
Râzık'ın in'âmına şükr edegör
4 — Tâlib isen ger safâ-yı vahdete
Râğıb isen zevk-i bezm-i vuslata
Ârif ol aldanma nevm-i gaflete
Hâlik'ın in'âmına şükr edegör
5 — Zevk-i tâmma ermek istersen eğer
Mâ-sivâ hubbundan edegör hazer
Sıdk ile gûş et Hüdâyî'den haber
Râzık'ın in'âmına şükr edegör

(1/2, 2/4, 4/4) Hâlik'ın : Râzık'ın S. P.
(1/4, 3/4, 5/4) Râzık'ın : Hâlik'ın S. M. S.

— 67 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Yeter oldun bu fânî evde sâkin
Yürü Dost illerin seyrân edegör
Civâr-ı Hakk'dadır hayr-ı mesâkin
Yürü Dost illerin seyrân edegör
2 — Efendi'den kula ger olsa ihsân
Olur fazlı ile her müşkil âsân
Umarız lûtf u ihsânını her ân
Yürü Hakk illerin seyrân edegör
3 — Efendi cânibinden olsa da'vet
Gerekdir kullara hüsn-i icâbet
Hüdâyî kuluna ede inâyet
Yürü Hakk illerin seyrân edegör

— 68 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Lûtf eyleyib bir kez nazar — Eylerse ger Sultân'ımız
Kürsî değil Arş'dan dahi — Âlî olur unvânımız

2 — Benlik aradan dûr olur — Zulmet gidib pür-nûr olur
Mahzûn gönül mesrûr olur — Ma'mûr olur virânımız

3 — Vahdet şerâbın kim içe — Fânî alâyıkdan geçe
Ger haşr ola nice nice — Ayılmaya mestânımız

4 — Şevk ile bülbüller öte — Âvâzı âfâkı tuta
Her lâhza tâze gül bite — Hîç solmaya bustânımız

5 — Ola Hüdâyî'ye atâ — Cân sem'ine ere nidâ
Derdin veren Kâdir Hudâ — Bir gün vere dermânımız

(2/1-4) Olur : Ola S. P.

— 69 —

Mef'ûlü+Mefâîlün

1 — Cân terkini urmadan — Cânân eline girmez
Zünnârını kırmadan — Îmân eline girmez

2 — Ey lâf urucu nâ-merd — Âhen döğülür mü serd
Olmadan esîr-i derd — Dermân eline girmez

3 — Su gibi arınmazsan — Yerlere sürünmezsen
Taşlarla urunmazsan — Ummân eline girmez

4 — Nâz olur işi hûbun — Çokdur gamı mahbûbun
Sarptır yolu matlûbun — Âsân eline girmez

5 — Sen bu yolu bilmeden — Erkân edeb almadan
Sıdk ile kul olmadan — Sultân eline girmez

— 70 —

Hece : 11

1 — Yalancı dünyâya aldanma yâ hû
Bu dernek dağılır divân eğlenmez
İki kapılı bir virânedir bu
Bunda konan göçer mihmân eğlenmez

2 — Bakma bunun karasına ağına
Gönül verme bûstânına bâğına
Benzer hemân oğlan oyuncağına
Bunda aklı olan insân eğlenmez

3 — Dogrusuna gidegör bu yolların
Geçegör sarpını yüce bellerin
Dünyâ zindânıdır mü'min kulların
Zindânda olan kul âsân eğlenmez

4 — Sen ey gâfil ne sandın rûzigârı
Durur mu anladın tâze bahârı
Yükün yilendi gör evvelden bari
Yohsa yolcu gider kârbân eğlenmez

5 — Varın nisâr eyle Mevlâ yoluna
Bunda ne eylersen anda buluna
Bir gün sefer düşer berzah iline
Otağı kalkıcak sultân eğlenmez

6 — Ömür tamâm olub defter dürülür
Sırât köprüsü ve mîzân kurulur
Hakk'ın dergâhına kullar derilür
Buyruğu tutulur fermân eğlenmez

7 — Hüdâyî n'oldu bu denlu peygamber
Ebûbekr ü Ömer Osmân ü Haydar
Kani Habîbu'llâh Sıddık-i ekber
Bunda gelen gider bir cân eğlenmez (*)

(4/2, 3, 4) Tâze bahârı : leyl ü nehârı S. E./evvelden : erkenden S. P./gider : göçer S. P.

(*) Bu ilâhî, Sa'deddin Nüzhet Ergun'un «Âşık Ömer Hayâtı ve şiirleri» (İstanbul-Semih Lütfî Basımevi, 19) adlı kitâbıyle, Ord. Prof. Dr. Fuad Köprülü'nün Türk Sâz Şâirleri (İstanbul Ahmed Said Matbaası, S. 245) antolojisinde, 71. ilâhînin 1. ve 2. dörtlüğüyle, destan olarak Âşık Ömer'e isnat edilmektedir. Tesîs ettiğimiz metne kaynaklık teşkil eden divânlar ile bunlar dışında kalan Hüdâyî divânlarında var olan bu ilâhî muhtevâ bakımından Hüdâyî'nin neş'esine daha uygun düşmektedir. Üstelik Hüdâyî, «Eğlenmez» fiilini, bu ilâhî dışında, daha iki kez kullanmış (İlâhî 71, 74), düşüncelerini bu redif etrafında üç kez dile getirmiştir. M. Gülşen, bu ilâhînin III. Murâd'ın ölümü üzerine yazıldığını kaydetmektedir (S. 79).

Hece : 11

1 — Sular olmuş gibi didâra âşık
Dün gün akar çağlar çendân eğlenmez
Mahabbet bahrından bir katre tatmış
Mevc urur çalkanur ummân eğlenmez

2 — Eğer yaz ü eğer kış ü eğer güz
Eğer Mihr ü eğer Ay ile yıldız
Devr ederler Hakk'ın aşkiyle düpdüz
Felekler raks eder bir ân eğlenmez

3 — Olagör cân ile dîdâra tâlib
Tâ kim hâsıl ola cümle metâlib
Olıcak kişide Hakk aşkı gâlib
Hem gönül çekinir hem cân eğlenmez

4 — Hakk'ın ihsânını fikr eyleyigör
Verdigi ni'mete şükr eyleyigör
Gece gündüz Hakk'ı zikr eyleyigör
Hakk zikr olan yerde şeytân eğlenmez

5 — Ömür eser yeldir yâhûd akar su
Sakın yele suya dayanmağı ko
Fursat elde iken sa'yeyle yâ hû
Bugünler geçer bu devrân eğlenmez

6 — Erişmeyen selâmet pâyesine
Lâ-büd ziyân eyler sermâyesine
Ömür benzer uçar kuş sâyesine
Uçar kuş gölgesi bir ân eğlenmez

7 — Hüdâyî istersen bâkî saâdet
Kasdeyle bulagör kesretde vahdet
Bir kula olıcak Hakk'dan inâyet
Maksûda tez erer ihsân eğlenmez

Hece : 7

1 — Allâhümme yâ Hâdî
Sehhil ubûre'l-vâdî
Âsân eyle yolumuz
Tîz geçür tut elimiz

---

2 — Esüb mahabbet yeli
Söylesin cân bülbülü
Vecde getirsin dili
Handân olsun gülümüz

---

3 — Varlık defterini dür
Vahdet-i zâta irgür
Benligi aradan sür
Gider kîl ü kâlimiz

---

4 — Ya Rabb fazl-ı cûd eyle
Hakkânî vücûd eyle
Kemâl-i şühûd eyle
Islâh eyle hâlimiz

---

5 — Dergâhına sürüb yüz
Cemâlini görsevüz
Kelâmın işidevüz
Vasla erse elimiz

---

6 — Hüdâyî der yâ Mevlâ
Gencine-i *Ev-ednâ*
Ente-l-Aliyyü'l-a'lâ
Olsun re's-i mâlimiz (*)

(*) Hüdâyî'nin, çok fırtınalı bir havada, dervişleriyle Sultanahmed Câmii'ndeki görevini yapmak için, Üsküdar'dan Sirkeci tarafına geçerken bu ilâhiyi söylediği, kayığın iki tarafında denizin ikişer kayık boyu süt liman olduğu rivâyet edilmektedir.

— 73 —

Hece : 8

1 — Fikriniz nedir kardeşler Nic'olur bizim hâlimiz
Hakk tarîkinde yoldaşlar Nic'olur bizim hâlimiz

2 — Tâat ü uzlet bizde yok Celvet ü halvet bizde yok
Şevk ü mahabbet bizde yok Nic'olur bizim hâlimiz

3 — Aldı bizi hemm-i dünyâ Unutuldu dâr-ı ukbâ
Ger kerem etmezse Mevlâ Nic'olur bizim hâlimiz

4 — Derdimend insân gör n'ider Muttasıl dünyâ cem'ider
Âhir bunda koyub gider Nic'olur bizim hâlimiz

5 — Dünyâyı muhkem tutarlar Dîni yabana atarlar
Cenneti yoga satarlar Nic'olur bizim hâlimiz

6 — Âkil isen eğer yâ hû Mâ-sivâdan var elin yu
Aldadı halkı bir câdû Nic'olur bizim hâlimiz

7 — Kimisi bulduğun kapar Kimi doğru yoldan sapar
Nefsi hevâsına tapar Nic'olur bizim hâlimiz

8 — Âdet ü bid'at nice bir Zînet ü şöhret nice bir
Kuru germiyyet nice bir Nic'olur bizim hâlimiz

9 — Yohsa kabre girilmez mi Hakk katına varılmaz mı
Sûrî hisâb sorulmaz mı Nic'olur bizim hâlimiz

10 — Sırât köprüsün geçmeden Dost illerine uçmadan
Kevser şarâbın içmeden Nic'olur bizim hâlimiz

11 — Hüdâyî gözün aç gözün Hakk'a tapşırı gör özün
Eğer Hakk olmazsa sözün Nic'olur bizim hâlimiz

— 74 —

Mefâîlün+Mefâîlün

1 — Tecellî-i cemâl ister Gönül eğlenmez eğlenmez
Tesellî-i visâl ister Gönül eğlenmez eğlenmez

2 — Sivâ savmının kim dutdı Visâlin îdına yetdi
Cemâlin vasfın işitdi Gönül eğlenmez eğlenmez

3 — Cihânı gezse ser-tâ-ser Görünmez ana bahr ü berr
Meger yâ Rabb seni ister Gönül eğlenmez eğlenmez

4 — Şu cân kim buldu cânânı N'ider mülk-i Süleymânı
Kodu hayretde aşk ânı Gönül eğlenmez eğlenmez

5 — Ne dünyâda ne ukbâda Gönül bir özge sevdâda
Dem-â-dem fikr-i Mevlâ'da Gönül eğlenmez eğlenmez

6 — Ne halvetde ne celvetde Ne kesretde ne vahdetde
Ne Tûbâ'da ne cennetde Gönül eğlenmez eğlenmez

7 — Cemâlin nûrını gözler Ana kâr eylemez sözler
Meger yâ Rabb seni özler Gönül eğlenmez eğlenmez

8 — Gönül virânesin yâ Rabb Kemâl-i fazlın ile yap
Edelden zâtını matlab Gönül eğlenmez eğlenmez

9 — Eğer dünyâ eğer ukbâ Visâlinsiz kuru sevdâ
Hüdâyî n'etsin ey Mevlâ Gönül eğlenmez eğlenmez

— 75 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Hakk'dan özge nesne yokdur gayrıdan ümmidi kes
Aç gözün merdâne bak Allâh bes bâkî heves

2 — Kande akl-ı kâsırın kande hayâl-i vasl-ı Dost
Mürg-i ankâyı şikâr etmek ola mı bir meges

3 — Mâye-i ömrü yeter ednâya harc et her zamân
Matlab-ı a'lâyı bulmak kasdın eyle her nefes

4 — Ey hevâ-yı nefse düşmüş gaflet ehli derd-mend
Tut elin bir kâmilin bulmak dilersen dest-res

5 — Bahr-i irfânda yedi deryâ değil bir katrece
Kande kaldı ey Hüdâyî Nîl ü Ceyhûn ü Ares

(2/2) Mürg : Tayr S. P., S. H., S. M. S.

— 76 —

Feilâtün (Fâilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün)

1 — Kula lâyık olan ibâdet imiş
Hidmet-i Hakk aceb saâdet imiş
Hâlet-i aşk özge hâlet imiş
Cümleye asl olan inâyet imiş
2 — Enbiyânın şefâatı ne güzel
Kâmilin hüsn-i himmeti ne güzel
Kula Hakk'ın inâyeti ne güzel
Cümlenin başı bir inâyet imiş
3 — Hakk yolunda çalış kusûr etme
Nefs için kalbi bî-huzûr etme
Sakın a'mâline gurûr etme
Cümleye asl olan inâyet imiş
4 — Zikr ü tevhîd eğer karînin ola
Umulur ki Hudâ muînin ola
Bu kelâma begim yakînin ola
Cümleye asl olan inâyet imiş
5 — Tîh-i hayretde kalma ey gâfil
Rûz ü şeb sa'yet olmağa vâsıl
Cân ile dinle bu sözü Hakk bil
Cümleye asl olan inâyet imiş
6 — İste nakkâşı nakşa aldanma
Kuru sûretle iş biter sanma
Cehl ile nâr-ı gaflete yanma
Cümleye asl olan inâyet imiş
7 — Hemdemi olsa tâlibin tevhîd
Olısardır iki cihânda saîd
İşidirsen eğer kelâm-ı müfîd
Cümlenin başı bir inâyet imiş
8 — Olıcak sâlike inâyet-i Hakk
Tîz olurmuş o vâsıl-i mutlak
Ma'rifet mektebinden oku sebak
Cümleye asl olan inâyet imiş
9 — Bulagör ey Hüdâyî Mevlâ'yı
Geç sivâdan ko gayrı sevdâyı
Dinle iz'ân edin bu ma'nâyı
Cümlenin başı bir inâyet imiş

— 77 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Âşıkın maksûdı ol mahbûb-ı bî-hemtâ imiş
Himmeti gâyet bülend ü matlabı bâlâ imiş
2 — Kâf ü Nûn iklîmi ankâsın şikâr etse n'ola
Rûh-ı ârif şâhbâz-ı Kâf-ı istiğnâ imiş
3 — Nûr-ı pâk-ı Hakk'ı hakkıyle şuhûd et ey gönül
Bunda yârin görmeyen yarın dahi a'mâ imiş
4 — Gayra bakmaz dâimâ sırr-ı serâyın pâk eder
Sâdıkın zîrâ murâdı Hazret-i Mevlâ imiş
5 — Kâbe kavseyni geçüp eriş serây-ı vahdete
Sırr-ı Ev-ednâ Hüdâyî cümleden a'lâ imiş

— 78 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Erişdi hicrânın demi — Ey Mâh-ı gufrân elvedâ'
Ağlatmasın mı âdemi — Ey Mâh-ı gufrân elvedâ'

2 — Elden çıkardık mâhımız — Eflâke çıksın âhımız
Rahm eylesin Allâh'ımız — Ey Mâh-ı gufrân elvedâ'

3 — Her şeb terâvîh tâatı — Dîne verirdi zîneti
Müşkil değil mi fürkatı — Ey Mâh-ı gufrân elvedâ'

4 — Ol ey Hüdâyî subh ü şâm — Zikr-i Hudâ'da ber-devâm
Gitdi meded şehr-i sıyâm — Ey Mâh-ı gufrân elvedâ'

— 79 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Ârif ol âyîne-i insâna bak
Anda nûr-ı Hazret-i Rahmân'a bak

2 — Ko harâbât ehlinin vîrânlığın
Anda mevdu' kenz-i bî-pâyâna bak

3 — Sûretinde Âdemi halk eyleyen
Şibh ü misli olmayan Sultân'a bak

4 — «*Semme vechu'llâh*»ı fehm ettinse ger
Şeş cihetden bî-cihet Cânân'a bak

5 — Keşf olunca sırr-ı tahbîb-i Habîb
Terk-i gılmân et yeter vildâna bak

6 — Fürkat ehline yeter kıldın nazar
Aç gözün vâsıl olan yârâna bak

7 — Geç Hüdâyî sûreti ma'nâyı gör
Katreyi ko lücce-i ummâna bak

(3/1) Sûretinde Âdemi halk eyleyen : Ahseni sûretde Âdem halk eden S. P.

— 80 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Cânları hasret odına yandırır — Ayrılık âh ayrılık vâh ayrılık
Lezzetinden âlemin usandırır — Ayrılık âh ayrılık vâh ayrılık

2 — Görmez eyler ağlamakdan gözleri — Hem sarardır soldurur gül yüzleri
Karenu eyler nice gündüzleri — Ayrılık âh ayrılık vâh ayrılık

3 — Ayrılık olur safâ yoluna sedd — Nâr-ı hicre yakmagıl yâ Rabb meded
Tamu odundan eşeddürür eşedd — Ayrılık âh ayrılık vâh ayrılık

4 — Yandırıb pervâneyi sûzân eden — Bülbül-i şûrîdeyi nâlân eden
Dilleri ma'mûr iken virân eden — Ayrılık âh ayrılık vâh ayrılık

(4/1, 2, 3) Eden : Eder S. P.

— 81 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ — Eyle bize İ'tâ-yı aşk
Çeksin bizi senden yana — Bu urve-i vüskâ-yı aşk

2 — Kimde kim aşk ede karâr — Varlığını eyler nisâr
Komaz kişide ihtiyâr — Aklın alır sevdâ-yı aşk

3 — Aşkın ayân oldu ayân — Doldu zemîn ü âsumân
Cânlarda yapdı âşiyân — Sayd eyledi ankâ-yı aşk

4 — Çün aşk erişdi bülbüle — Arz-ı niyâz etdi güle
Âfâka düşdü gulgule — Fâş oldu hûy ü hây-ı aşk

5 — Aşk iledir şevk ü sürûr — Aşk iledir zevk ü huzûr
Bu kâinât etdi zuhûr — Meve urdu çün deryâ-yı aşk

6 — Aşk ile zinde her melek — Aşk ile devr eder felek
Ayılmaya tâ haşre dek — Kim nûş ede sahbâ-yı aşk

7 — Budur yakîn bil ki haber — Koma vücûdundan eser
Pervâneye eyle nazar — Cân terkidir ednâ-yı aşk

8 — Aşkın n'ola olsa ayân — Çün aşk ü müşg olmaz nihân
Bir zerrece gelmez cihân — Vâsi' dürür sahrâ-yı aşk

9 — Bulan fenâ ender fenâ — Bulur Hüdâyî ol bekâ
Kılmaga nefy-i mâ-sivâ — Fetvâ verir Monlâ-yı aşk

(7/1) Budur yakîn bil ki haber : Budur Hüdâyî'den haber S. E., S. P., S. H., Ü. T./
(7/2) Vücûdundan eser : Vücudunda keder S. E., S. H.

— 82 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Derûnun ser-te-ser aşk ile dolsun
Dil ü cân matlab-ı a'lâyı bulsun
Vücûdun mülkü ko Allâh'ın olsun
Serîr-i sînene Sultân ola Hakk

2 — Ko kibr ü ucbu nefsin hâk edegör
Enâniyyet hicâbın çâk edegör
Derûnun mâ-sivâdan pâk edegör
Serây-ı kalbine mihmân ola Hakk

3 — Edegör rûz ü şeb Kat'-ı menâzil
Olunca Kâ'be-i a'mâle vâsıl
Şuhûdunda olıcak kişi kâmil
Ana hem dîn ü hem îmân ola Hakk

4 — Tarîk olub sana râh-ı hidâyet
Olursa rehberin Fahr-i Risâlet
Tecellî ede ger nûr-ı hüviyyet
Senin her derdine dermân ola Hakk

5 — Hüdâyî mazhar-ı envâr-ı Hakk ol
Ko gayrı tâlib-i dîdâr-ı Hakk ol
Yürü var mahzen-i esrâr-ı Hakk ol
Ki her bir katrede ummân ola Hakk

(2/4) Kalbine : Sırrına S. P.

— 83 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — Hümâ-yı dil karâr etmez   Aceb telvîni var ancak
Görenler Hakk cemâlini   Su gibi bî-karâr ancak

2 — *Tecellâ Rabbüne'l-Mennân*   *Lehû fî külli yevmin şe'n*
Rumûzu eyleyen iz'ân   Maârif ehli yâr ancak

3 — Olub dil derd ile şeydâ   Sivâyı görse nâ-peydâ
Hudâ etmek vücûd i'tâ   Mahall-i iftihâr ancak

4 — Görüb dostun cemâlini   Mürâd edin visâlini
Gider varlık cibâlini   Demirden kûhsâr ancak

5 — Hüdâyî feyz-i akdesden   Nasîb alırsa cân ü ten
Olurdu her işin ahsen   Kamuya ol medâr ancak

— 84 —

Müstef'ilün+Feûlün+Müstef'ilün+Feûlün

1 — Miftâh-ı bâb-ı Hazret insân-ı kâmil ancak
Varlık anın hakîkat gayrısı zâil ancak

2 — Mevcûd odur vucûdı ola ânın hakîkî
Yohsa vücûd-ı zâil bir vehm-i bâtıl ancak

3 — Biri iki sananlar ahveldürür ya a'mâ
Tevhîdi bilmeyenler gâyet de câhil ancak

4 — Zenb-i vücûdı mahv et eriş serây-ı kurbe
Cân ü tenin arada cânâna hâil ancak

5 — İki cihânı âşık verir Hüdâyî yâre
Ol zevke ermeyenler cennâta kâil ancak

— 85 —

Müstef'ilün+Feûlün+Müstef'ilün+Feûlün

1 — Sermâye-i saâdet Hakk'dan inâyet ancak
Varlık tasarruf ânın gayrısı âlet ancak

2 — Mevlâ'dan olsa in'âm kuldan koparmış ikdâm
Nefs olmak ehl-i islâm hayli kerâmet ancak

3 — Aldanma kâl ü hâle er cennet-i visâle
Bâis kamu kemâle fazlıyle rahmet ancak

— 86 —

Fâilâtün + Fâilâtün + Fâilâtün + Fâilün

1 — Tînet-i Âdemde konmasa eğer sevdâ-yı aşk
Cenneti bir dâneye satmazde ol dânâ-yı aşk

2 — Kanz-i mahfîden zuhûra geldi eşyâ lâ-cerem
Bâd-ı hubbiyle temevvüc etdi çün deryâ-yı aşk

3 — Tâlib-i dîdâr olub ayılmaya tâ haşredek
Kim ki nûş ede ezel bezminde ger sahbâ-yı aşk

4 — Aşk ü müşg olmaz nihân ânı bilir halk-ı cihân
Âşık-ı bî-çâreye mümkün müdür ihfâ-yı aşk

5 — Bülbülün hâlin bilenler gûş ederler nâlesin
Bir gül-i bî-hâr içündür bunca hûy ü hây-ı aşk

6 — Aşk-ı Şîrîn oldu feryâdına Ferhâd'ın sebeb
Ey nice dânâyı Mecnûn eyledi Leylâ-yı aşk

7 — Ey Hüdâyî hâlet-i aşkı ne bilsin her meges
Kulle-i Kâf-ı hakîkat mürgüdür ankâ-yı aşk

(3/1) Tâlib-i dîdâr : Âşık-ı ser-mest S. P.

— 87 —

Fâilâtün + Fâilâtün + Fâilün

1 — Mazhar-ı zât olduğun anlar mısın
Ârif isen aç gözün merdâne bak
Hakk'a mir'ât olduğun anlar mısın
Âkil ol ko gafleti merdâne bak

2 — Kande buldun ahsen-i takvîmi sen
Kanden alır feyzi işbu cân ü ten
Zâhir iken Hakk bu gafletler neden
Ârif isen aç gözün merdâne bak

3 — Nice bir bahs ü cidâl-i kîl ü kâl
Olagör bî-çâre ehl-i vecd ü hâl
Nefsini bil bulmak istersen kemâl
Âkil ol ko gafleti merdâne bak

4 — Dürr-i ma'nâya ger oldunsa sadef
Bulagör bahr-i hakîkatda şeref
Eyleme sermâye-i ömri telef
Ârif isen aç gözün merdâne bak

5 — Ger Hüdâyî'den sorarlarsa haber
Hakk ile kâimdir eşyâ ser-te-ser
Var ise sende basîretden eser
Âkil ol ko gafleti merdâne bak

— 88 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Hakk'a mazhar olduğun fikret begim
Ârif isen aç gözün merdâne bak
Lûtfa mazhar olduğun fikret begim
Âkil ol ko gafleti merdâne bak

2 — Nice bir bu resm ü âdet nice bir
Nice bir izhâr-ı bid'at nice bir
Nice bir bu nevm-i gaflet nice bir
Ârif isen aç gözün merdâne bak

3 — Dûna bakmaz himmeti bâlâ olan
Dîni gözler âkil ü dânâ olan
Yarın a'mâdır bugün a'mâ olan
Âkil ol ko gafleti merdâne bak

4 — Bilmeyenler matlabın a'lâsını
İhtiyâr eyler cihân gavgâsını
Nefsini bilen bilir Mevlâ'sını
Ârif isen aç gözün merdâne bak

5 — Kim ki oldu cân ü dilden Hakk'a kul
Mâ-sivâyı terk edib buldu vusûl
Pendini eyle Hüdâyî'nin kabûl
Âkil ol ko gafleti merdâne bak

— 89 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey Pâdişâh-ı bî-vezîr — İhsân cenâbından Senin
Ey bî-şebîh ü bî-nazîr — İhsân cenâbından Senin

2 — Her şey'e Sen verdin vücûd — Cümle Sana eyler sücûd
Cânım Seni kılsın şühûd — İhsân cenâbından Senin

3 — Kapındaki bî-çâreler — Koyub ya kande varalar
Ayrık kime yalvaralar — İhsân cenâbından Senin

4 — Her emri tedbîr eyleyen — Eşyâya te'sîr eyleyen
Cân ü teni bir eyleyen — İhsân cenâbından Senin

5 — Sendin Hüdâyî ey Kerîm — İster sırât-ı müstakîm
Sensin çü Rahmân ü Rahîm — İhsân cenâbından Senin

— 90 —

Hece : 7

1 — Neyleyeyim dünyâyı — Bana Allâh'ım gerek
Gerekmez mâ-sivâyı — Bana Sultân'ım gerek

2 — Ehl-i dünyâ dünyâda — Ehl-i ukbâ ukbâda
Her biri bir sevdâda — Bana Allâh'ım gerek

3 — Derdli dermânın ister — Kullar Sultânın ister
Âşık cânânın ister — Bana Sübhân'ım gerek

4 — Fânî devlet gerekmez — Dürlü zînet gerekmez
Hakk'sız cennet gerekmez — Bana Allâh'ım gerek

5 — Mecnûn ister Leylâyı — Vâmık özler Azrâyı
N'idem gayrı sevdâyı — Bana Allâh'ım gerek

6 — Bülbül güle karşı zâr — Pervâneyi yakmış nâr
Her kulun bir derdi var — Bana Allâh'ım gerek

7 — Beyhûde hevâyı ko — Hakk'ı bulgör yâ hû
Hüdâyî'nin sözü bu — Bana Allâh'ım gerek

(1/4) Sultân'ım : Allâh'ım S. P.
(3/4) Sübhân'ım : Allâh'ım. S. P.

— 91 —

Hece : 11

1 — Bağışlagıl kullarının günâhın
Ey Allâh'ım il Senindir kul Senin
Rahmeylegil işidib âh ü vâhın
Ey Allâh'ım il Senindir kul Senin

2 — Kimi hayrân ise kimi ayıkdır
Kimi yalan ise kimi sâdıkdır
Kimi hayvân ise kimi âşıkdır
Ey Allâh'ım il Senindir kul Senin

3 — Kimin divânına karşı dursunlar
Kimin eşigine yüzler sürsünler
Mevlâların koyub kande varsınlar
Ey Allâh'ım il Senindir kul Senin

4 — Kimi mecnûn ise kimi âkildir
Kimi nâkıs ise kimi kâmildir
Kimi mahcûb ise kimi vâsıldır
Ey Allâh'ım il Senindir kul Senin

5 — Hüdâyî'nin her günâhın bağışla
Ol kemlik etdiyse Sen iylik işle
İhsân eyle lâkin etme sağışla
Ey Allâh'ım il Senindir kul Senin

— 92 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Ezelden aşk ile biz yana geldik
Hakîkat şem'ine pervâne geldik

2 — Tenezzül eyleyib vahdet ilinden
Bu kesret âlemin seyrâna geldik

3 — Geçib fermân ile bunca avâlim
Gezerken âlem-i insâna geldik

4 — Fenâ buldu vücûd-ı fânî mutlak
Bırakdık katreyi ummâna geldik

5 — Nemiz ola Hudâ'yâ Sana lâyık
Hemân bir lûtf ile ihsâna geldik

6 — Umarız irevüz bâkî huzûra
Civâr-ı Hazret-i Rahmân'a geldik

7 — Geçib âhir bu kesret âleminden
Hüdâyî halvet-i Sultân'a geldik

— 93 —

Fâilâtün+Mefâilün+Fa'lün

1 — Ey Hüdâ i'tikâdı Sen verdin
Emrine inkiyâdı Sen verdin
Fazlına i'timâdı Sen verdin
Bendene her murâdı Sen verdin

2 — Kande buldu bu cism ile cânı
Kanden aldı bu ilm ü irfânı
Kim eder bunca lûtf u ihsânı
Bendene her murâdı Sen verdin

3 — Sen verirsin Hüdâyî'ye kurbet
Sensin eden ibâdını da'vet
Lûtfun ile olur Sana vuslat
Hâsılı her murâdı Sen verdin

— 94 —

Hece : 8

1 — Sensin Evvel Sensin Âhir — Varlık Senin buyruk Senin
Sensin Bâtın Sensin Zâhir — Varlık Senin buyruk Senin

2 — Ger orada ger burada — İrgüren Sensin murâda
Gayrın nesi var arada — Varlık Senin buyruk Senin

3 — Kime kim etdin inâyet — Ol oldu ehl-i saâdet
Bir oldu gâyet bidâyet — Varlık Senin buyruk Senin

4 — Eğer sultândır eger kul — Âhir bir yere çıkar yol
Reddin redd kabûlün kabûl — Varlık Senin buyruk Senin

5 — Hüdâyî olıcak takdîr — Kâr eylemez ana tedbîr
Ente'l-Alîm ente'l Habîr — Varlık Senin buyruk Senin

— 95 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Yoğiken âlemleri var eylemek
Hep Senindir Pâdişâh'ım hep Senin
Bir tecellî ile izhâr eylemek
Hep Senindir Pâdişâh'ım hep Senin

2 — İstesen daryâ edersin katreyi
Kudretin Hurşîd eder her zerreyi
Cümle âlem Senden alır behreyi
Hep Senindir Pâdişâh'ım hep Senin

3 — Ger nesîm-i rahmetin ede hübûb
Açılır ebvâb-ı cennât-ı kulûb
Zâhir ü bâtın eger gayb-ı guyûb
Hep Senindir Pâdişâh'ım hep Senin

— 96 —

Hece : 7

1 — Edeb yolun gözleyen — Erkânı bilmek gerek
Hakk'ı bilmek isteyen — İnsânı bilmek gerek

2 — *Men arefe men aref* — *Kad arefe va'teref*
Kullar isterse şeref — Sultân'ı bilmek gerek

3 — Şeklin insân eyledi — Ehl-i îmân eyledi
Bunca ihsân eyledi — İhsânı bilmek gerek

4 — Derddir âşıkın işi — Yokdur gayrı teşvîşi
Kur'ân'ı bilen kişi — Fürkân'ı bilmek gerek

5 — Mâ-sivâdan elin yu — Kandırmasın değme su
Hüdâyî katreyi ko — Ummân'ı bilmek gerek

— 97 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey tâlib-i dünyâ olan — Tahsîl edib n'itsen gerek
Olsan eğer şâh-ı cihân — Bir gün koyub gitsen gerek

2 — Çeksen nice yıllar taab — Dünyâ senin farz eyle hep
Kabri anar mısın aceb — Toprak olub yatsan gerek

3 — Bî-çâre dalıb gaflete — İhmâl edersin tâate
Ömrün ererse gâyete — Emri kaçan tutsan gerek

4 — Bildin mi nefs ahvâlini — Duydun mu mekr ü âlini
Görüb kıyâmet hâlini — Her zevki unutsan gerek

5 — Âdet edinme tokluğu — Vahdet de ol ko çokluğu
Yoldaş edersen yokluğu — Dost iline yetsen gerek

(2/4) Yatsan : Yetsen S. P., S. M. Ş.

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey tâlib-i Mevlâ olan
Ey himmeti a'lâ olan
Kulluk yolun gütmek gerek
Ednâyı terk etmek gerek

2 — Gâlib olub hubb-i vatan
Sığmaz oraya cân ü ten
Vahdet diyârına giden
Sırr ile seyretmek gerek

3 — Mevlâ nazar etse kula
Her kim ki maksûdun bula
Tevfîk eder doğru yola
Şükrün anın etmek gerek

(1/3) A'lâ : Balâ S. P., S. H., Ü. T.

— 99 —

Fâilâtün+Feilâtün+Feilün (Fâ'lün)

1 — Sıdk ile gir yoluna dildârın
Ârif ol görme yüzün agyârın
Bezl et ol matlaba cümle varın
Gör cemâlini kadîmî yârin

2 — Zulmet-i gafleti dilden süregör
Kasd edib Hakk-ı yakîne eregör
Aç gözün nûr-i kadîmi göregör
Tâ kemâle erişe ikrârın

3 — Âkil ol hayr işi ta'cîl eyle
Fânîyi bâkîye tebdîl eyle
Evliyâ hâlini tahsîl eyle
Bî-hisâb assı ede bazârın

— 100 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Îre mi âşık Cemâlin nûrına
Rahmetin gufrânın ayıdır Senin
Vara mı sâdık visâlin Tûr'ına
Lûtf ile ihsânın ayıdır Senin

2 — Ma'siyetden kulların sâim ola
Tâatında her biri kâim ola
Îd-ı vaslın umarız dâim ola
Rahmet ü ihsânın ayıdır Senin

3 — Kadr-i vaslın kim ede Mi'râcını
Urunur lâ-büd saâdet tâcını
Sen esirge kulların muhtâcını
Lûtf ile ihsânın ayıdır Senin

4 — Ger cenâbından atâ ihsân ola
Cân ü diller derdine dermân ola
Zerreler gün katreler ummân ola
Rahmetin ihsânın ayıdır Senin

5 — Ger Hüdâyî fazlına ola karîn
Kadre irişir yeter âna hemîn
Kıl inâyet kıl hidâyet yâ muîn
Lûtf ile ihsânın ayıdır senin

— 101 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Bizi fazlıyle insân eylemişdir
Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin
Yine hem ehl-i îmân eylemişdir
Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin

2 — Kalem olsa nebâtât ile eşcâr
Mürekkeb olsa deryâlarla enhâr
Yazılmaz ni'met-i Sultân-ı Gaffâr
Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin

3 — Ânın hükmündedir dünyâ vü ukbâ
Yed-i kudretdedir ednâ vü a'lâ
Uyan gafletden ol bir merd-i dânâ
Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin

4 — İbâdı irgürüb sahn-i hayâta
Delâlet etdi ef'âl ü sıfâta
Hidâyet eyledi envâr-i zâta
Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin

5 — Olıcak bir kişide ilm ü irfân
Komaz ol sâhibin kim ede isyân
Yürü var Hâlık'a şükr eyle her ân
Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin

6 — Getirdi bizi fazliyle vücûda
Dahi hem mazhar etdi lûtf u cûda
Umarız irevüz nûr-i şühûda
Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin

7 — Buyurur *in teuddû ni'meta'llâh*
Olagör imdi bu ma'nâdan âgâh
Hüdâyî ni'mete şükr eyle her gâh
Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin

(1/2,4) Gör ihsânını ol Hayy ü Kadîmin : Göre lûtfunu ol Hayy ü Kadîmin S. E., S. P.

— 102 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey kâinâtı var eden — İhsân Senin gufrân Senin
Âlemleri izhâr eden — Rahmet Senin gufrân Senin

2 — Toprağı insân eyledin — Envâ'-ı ihsân eyledin
Yolları âsân eyledin — İhsân Senin gufrân Senin

3 — Şâhâ eğer bay ü gedâ — İhsânın umar dâimâ
Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ — Rahmet Senin gufrân Senin

4 — Erse hidâyet askeri — Kullar olur gamdan berî
Eyle inâyet mazharı — İhsân Senin gufrân Senin

5 — Erib Hüdâyî'ye kerem — Fazlınla olsun mugtenem
Gitsin aradan derd ü gam — Rahmet Senin gufrân Senin

(1/4, 3/4, 5/4) Rahmet : İhsân S. E., S. P., S. M. S.

— 103 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Buyruk Senin fermân Senin
Derd ehline dermân Senin
Müzniblere gufrân Senin
Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Lûtf u kerem ihsân Senin

2 — Sensin bizi îcâd eden
Doğru yola irşâd eden
İhsânına mu'tâd eden
Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Lûtf u kerem ihsân Senin

3 — Kullarına eyle nazar
Gitsin gönüllerden keder
Kalmaya varlıkdan eser
Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Lûtf u kerem ihsân Senin

4 — Ref'et cemâlinden nikâb
Zâil ola tâ ki hicâb
İhsânın olsun bî-hisâb
Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Lûtf u kerem ihsân Senin

5 — Ey Vâhid ü ferd ü Ahad
Ey Kâdir ü Hayy ü Samed
Eyle Hüdâyî'ye meded
Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ
Lûtf u kerem ihsân Senin

— 104 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Aşk-ı ma'şûkı edelden ihtiyâr
Aşk ile hoş zindedir şeydâ gönül
Yerde gökde eylemez oldu karâr
Bir kapıya bendedir şeydâ gönül

2 — Ey Hüdâvend-i Kerîm ü Müsteân
Hâil olmaz dillere kevn ü mekân
Sensiz eğlenmez kulûb-i âşıkân
Sen bilirsin kandedir şeydâ gönül

3 — Cânib-i matlûba perr ü bâl açar
Tâir-i kudsî gibi dün gün uçar
Dil Hüdâyî Arş ü Kürsî'den geçer
Sanmagıl ki bundadır şeydâ gönül

— 105 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey nefsim olma ehl-i şerr
İnsâfa gel insâfa gel
Kuru hevâ ise yeter
Fikrinde yok mudur ecel

2 — Şunlar ki doğru gitmedi
Fermân-ı Hakk'ı tutmadı
Assı ziyân fark etmedi
Hayvân dürür *bel hüm edall*

3 — Buyruğu yerine yetür
İhmâli ko işin bitür
Hakk'a tamâm îmân götür
İhlâs ile eyle amel

4 — *Estagfirullâhe'l-Azîm*
Min külli mâ lâ yestakîm
Ente'l-Kerîm ente'r-Rahîm
İgfir lenâ yevme'z-zelel

5 — Ey Kâdir ü ferd ü Ahadd
Eyle Hüdâyî 'ye meded
Nefs olmasun ortada sedd
İhsânına eyle mahall

— 106 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey nefs yeter sehv ü zelel
İnsâfa gel insâfa gel
Terk eyleyib tûl-i emel
İnsâfa gel insâfa gel

2 — Bu âdet ü bid'at nedir
Bu şöhret ü zînet nedir
Bu kuru germiyyet nedir
İnsâfa gel insâfa gel

3 — Bir gün eser bâd-ı ecel
Ten bâğına verir halel
İhlâs ile eyle amel
İnsâfa gel insâfa gel

4 — İfsâdı ko ey nefs-i dûn
Kad dalle kavmün müfsidûn
Tâlibleri etme zebûn
İnsâfa gel insâfa gel

5 — Etme Hüdâyî'ye inâd
Fermâna eyle inkiyâd
Etmez misin Mevlâ'yı yâd
İnsâfa gel insâfa gel

— 107 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Mefâîlün+Mefâîlün

1 — Dilin zikr eyler Allâh'ı niçün kalbin olur gâfil
Hudâ her yerde hâzırken nedendir arada hâil

2 — Tecellî etse envâr-ı kelâm-ı «*Semme vechu'llâh*»
Yanardı cümle mevcûdât olurdu perdeler zâil

3 — Olan bu neş'e-i dünyâda Mutû râhına sâlik
Olubdur «Külli şey'in Hâlik» ün sırrı ana hâsıl

4 — Şu kim vahdet şerâbın hazm ede bezm-i şerîatda
Tarîkatda odur kâmil hakîkatda odur vâsıl

— 108 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Mefâîlün+Mefâîlün

1 — Muhît-i bahr-ı tevhîdi bulub ummân-ı bî-sâhil
Vücûdun katresin mahvet eğer oldunsa ehl-i dil

2 — Şeb-i fürkatdeki kesret hayâl-i zıldır aldanma
Serâbı ko serâya bak serây-i sırra ol vâsıl

3 — Mecâza bakma ey sâlik hakîkî matlaba azm et
Ki zirâ zıll-ı zâilde ikâmet eylemez âkil

4 — Temevvüc eyleyen deryâya bak emvâca aldanma
Güneş tâbında çok şebnem bilirsin kim olur zâil

5 — Hüdâyî vahdete bak kim ana mâni' değil kesret
Ola mı Âfitâba hîç vücûdu zerrenin hâil

— 109 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Yakmasın âşıkları nâr-ı Celâl
Yâ İlâhî Sen inâyet eylegil
Her biri sâdıkların bulsun kemâl
Ya İlâhî Sen inâyet eylegil

2 — Kulların âciz dürür kudret Senin
Kıl meded kim havl ile kuvvet Senin
Cem'-i cem'e fethile nusret Senin
Yâ İlâhî Sen inâyet eylegil

3 — Gûş-i câne ere lûtfundan hitâb
Perdeler ref'oluben gide hicâb
Çünkü Sana Senden olur feth-i bâb
Yâ İlâhî sen inâyet eylegil

4 — Hep Senindir bunca ef'âl ü sıfât
Zât-ı bî-çununda fânîdir zevât
Âlem-i vahdetde Sen vergil sebât
Yâ ilâhî Sen inâyet eylegil

5 — Vâsıl ola sırrım ü cânım karîb
Tâ Hüdâyî kalmaya şöyle garîb
Âlem-i kesretde vahdet kıl nasîb
Yâ ilâhî Sen inâyet eylegil

(3/2) Gide : Gitsin S. E.

— 110 —

Fâilâtün + Fâilâtün + Fâilün

1 — Ârif ol ma'nî yüzüne bakagör
Hakk'ı Hakk ile şuhûd et ey gönül
Kim ne vermiş enfüs ü âfâka gör
Hakk'ı Hakk ile şuhûd et ey gönül

2 — Zâhirin gütsün şerîat hâlini
Nefse icrâ et tarîkat hâlini
Bilmek istersen hakîkat hâlini
Hakk'ı Hakk ile şuhûd et ey gönül

3 — Kalma sûretde sıfâta himmet et
Ermege bâkî hayâta himmet et
Ey Hüdâyî Nûr-i Zâta himmet et
Hakk'ı Hakk ile şuhûd et ey gönül

— 111 —

Mefâilün + Mefâilün + Feûlün

1 — Yeter müstagrak-ı bezm-i Elest ol
Gel ey derd ehlinin dermânı bülbül
Yeter ol câm ile hayrân ü mest ol
Gel ey derd ehlinin dermânı bülbül

2 — Mesîhâ gibi dem ur âşikâna
Hayât ersin ânınla mürde câna
Vedâ' etdin meger iki cihâna
Gel ey derd ehlinin dermânı bülbül

3 — Yeter dost meclisinde keşf-i râz et
Kudûmünle bizi gel ser-fiıâz et
Nevânı geh Irâk ü geh Hicâz et
Gel ey derd ehlinin dermânı bülbül

4 — Görünmezsin bu çeşm-i hurde-bîne
Kadem basmaz mısın ayrık zemîne
Firâk odına yeter yandı sîne
Gel ey derd ehlinin dermânı bülbül

5 — Gerekmez zevkini bâg-ı cinânın
Yolun göster bize ol bî-nişânın
Umarlar hasta diller armağanın
Gel ey derd ehlinin dermânı bülbül

— 112 —

Hece : 8

1 — Nefs ü şeytâna uyarsın — Nic'olur hâlin ey gâfil
Bir gün olur kim doyarsın — Nic'olur hâlin ey gâfil

2 — Fikrinden dünyâ gitmez mi — Hakk kelâmın işitmez mi
Ölenler ibret yetmez mi — Nic'olur hâlin ey gâfil

3 — Gidenleri görmez misin — Yer altına girmez misin
Hakk katına varmaz mısın — Nic'olur hâlin ey gâfil

4 — Tâat kapısın kaparsın — Doğru yolundan saparsın
Nice bir mâla taparsın — Nic'olur hâlin ey gâfil

5 — Mâ-sivâdan firâr eyle — Bâb-ı Hakk'da karâr eyle
Tâatı ihtiyâr eyle — Nic'olur hâlin ey gâfil

6 — Aç gözün gafletden uyan — Nâdim olur nefse uyan
Batılı kor Hakk'ı duyan — Nic'olur hâlin ey gâfil

7 — Mâ-sivâdan yumub gözü — Kâdir Allâh'a tut yüzü
Hüdâyî'den gûş et sözü — Nic'olur hâlin ey gâfil

— 113 —

Mef'ûlü + Mefâilün

1 — Gayrıyı gönülden sür — Lûtf et meded Allâh'ım
Maksûduma sen irgür — Lûtf et meded Allâh'ım

2 — Envâr-ı şerîatdan — Etvâr-ı tarîkatdan
Esrâr-ı hakîkatdan — Lûtf et meded Allâh'ım

3 — Her şâm ü seher zârem — Kalmadı dahi çârem
Ayrık kime yalvaram — Lûtf et meded Allâh'ım

4 — Aşkınla içim doldur — Çok ağlamışım güldür
Ben düşmüşü sen kaldır — Lûtf et meded Allâh'ım

5 — Câniyle olup âşık — Yolunda olam sâdık
Kıl vuslatına lâyık — Lûtf et meded Allâh'ım

6 — Her yana akın saldım — Âhir kapına geldim
Gâyet de zebûn oldum — Lûtf et meded Allâh'ım

(5/1) Câniyle : Derdiyle S. P.

— 114 —

Hece : 11

1 — Dost ile ettiğin ahdı unutma
Gel gönül Dost illerine gidelim
Sakın bu vîrân evde vatan tutma
Gel gönül Dost illerine gidelim

2 — Kudretimiz yettügünce eşelüm
Pervâz urub yüce beller aşalım
Senin ile Dost iline düşelim
Gel gönül Dost illerine gidelim

3 — Cânân ilin varıb görmek dilersen
Hayât iklîmine ermek dilersen
Solmaz gülşen gülün dermek dilersen
Gel gönül Dost illerine gidelim

4 — Dost'dan yana kanad bulub uçalım
Ag ü karaya bakmayub geçelim
Hızır gibi âb-ı hayât içelim
Gel gönül Dost illerine gidelim

5 — Hakk'dan Hüdâyî'ye ihsân olurdu
Her vechile yollar âsân olurdu
Zerresi gün gibi rahşân olurdu
Gel gönül Dost illerine gidelim

(5/3) Zerresi gün gibi rahşân olurdu : Onulmaz derdine dermân olurdu S. P.

— 115 —

Fâilâtün (Feilâtün)+Feilâtün+Feilâtün+Feilün (Fa'lün)

1 — Nûr-ı Hakk'a baka bir gün ola ebsâr-ı kulûb
Umarız lûtf u inâyet ede Mevlâ'-yı Kerîm
Nefehât-ı keremi bir gün ola ede hubûb
Umarız lûtf u inâyet ede Mevlâ'-yı Kerîm

2 — Pür-hevâ nefsin elinden nidelim n'eyleyelim
Hakk bilir hâlimizi hod kime ne söyleyelim
Geliniz imdi ulular yolunu soylayalım
Umarız lûtf u inâyet ede Mevlâ'-yı Kerîm

3 — Nefs ü şeytâna zebûn eylemeye kullarını
Âşık ü sâdıka âsân götüre yollarını
Vara bülbülleri seyrân ede Dost illerini
Umarız lûtf u inâyet ede Mevlâ'-yı Kerîm

4 — Mülkü ko mâlike bak leyl ü nehâr eden odur
Cem'-i ezdâd edüben unsur-ı çâr eden odur
Âteşi gülşen edib düşmeni yâr eden odur
Umarız lûtf u inâyet ede Mevlâ'-yı Kerîm

5 — Mahz-ı fazlıyle esirgerse Hüdâyî'ye yeter
Nazar-ı lûtfu ile kârı onar işi biter
Zâkiri zikr eder ol zikreden envâra batar
Umarız lûtf u inâyet ede Mevlâ'-yı Kerîm

— 116 —

Hece : 11

1 — Açıver lûtf edib doğru yolunu
Allâh'ım Allâh'ım güzel Allâh'ım
Sensin esirgeyen âşık kulunu
Allâh'ım Allâh'ım güzel Allâh'ım

2 — Nice bir dünyâdan usanmayalım
Nice bir gafletden uyanmayalım
İrgür sana hasretle yanmayalım
Allâh'ım Allâh'ım güzel Allâh'ım

3 — Ger bizde yogise sana liyâkat
Fazlınla ey Mevlâ eyle inâyet
Hüdâyî kulunda kalmadı tâkat
Allâh'ım Allâh'ım güzel Allâh'ım

— 117 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Sehv ile olduysa günâh — Kuldan nedem Senden kerem
Ey lûtfı bî-had Pâdişâh — Kuldan nedem Senden kerem

2 — Gönlüm evin seyrân eden — Âşıkları hayrân eden
Ey kendüyü pinhân eden — Kuldan nedem Senden kerem

3 — Müzniblere gufrân Senin — Mücrimlere ihsân Senin
Derdlilere dermân Senin — Kuldan nedem Senden kerem

4 — Âşıkları bîmâr eden — Sâdıkları tîmâr eden
Ey cânı yokdan var eden — Kuldan nedem Senden kerem

5 — Müstagrak iken vuslata — Düşdü Hüdâyî fürkate
Yine Sen irgür vahdete — Kuldan nedem Senden kerem

— 118 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey tâlib-i dîdâr olan — Gel Hakk'a pervâz edelim
Ey derd ile bîmâr olan — Gel Hakk'a pervâz edelim

2 — Menzil uzakdır himmet et — Cân ile yolda hidmet et
Varın nisâr-ı Hazret et — Gel Hakk'a pervâz edelim

3 — *Emmâre bi's-sû'i bırak* — Olma Hak(k) ehlinden irak
Gör sıdk ile yola yerak — Gel Hakk'a pervâz edelim

4 — Bir gün begim gitsen gerek — Dünyâyı terk etsen gerek
Fikrin nedir n'itsen gerek — Gel Hakk'a pervâz edelim

5 — Şol kimse kim açdı gözün — Cânâne tapşırdı özün
Dinle Hüdâyî'nin sözün — Gel Hakk'a pervâz edelim

— 119 —

Fâilâtün (Feilâtün)+Feilâtün+Feilün (Fa'lün)

1 — Hakkı kor kendi hevâsına gider
Nefs elinden nidelim n'eyleyelim
Muktezâsınca ne dikkatler eder
Nefs elinden nidelim n'eyleyelim

2 — Sûret-i Hakk'da edib tezvîri
Aldadır nice civân ü pîri
Hîç anar mı gör ki taksîri
Nefs elinden nidelim n'eyleyelim

3 — Etse teklîf-i Hudâ'yı o kabûl
Olsa bin cânile Mevlâ'sına kul
Açılırdı ana ebvâb-ı vusûl
Nefs elinden nidelim n'eyleyelim

— 120 —

Fâilâtün (Feilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün)

1 — Nice bir hâr derdini çekelim
Bâri gülzâr derdini çekelim

2 — Doludur mihnet ile dâr-ı fenâ
Bâri dildâr derdini çekelim

3 — Yeter olduk firâk ile bîmâr
Bâri tîmâr derdini çekelim

4 — Bâkîden gayrı «*kulli şey' hâlik*»
Yogu ko var derdini çekelim

5 — Geç bu kevn ü mekândan ey sâlik
Lâ-mekân Yâr derdini çekelim

— 121 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — İhsânına müstagrakız Ehl-i atâna mülhakız	Yâ Rabb nice şükredelim Yâ Rabb nice şükredelim
2 — Yokdan bizi var eyledin İhsânın izhâr eyledin	Her derde tîmâr eyledin Yâ Rabb nice şükredelim
3 — Senden gelir cism ile rûh Etmez kifâyet ömr-i Nûh	Sendendir envâ'-ı fütûh Yâ Rabb nice şükredelim
4 — Kâğıd olub bu nüh felek Lûtfun yazılmaz haşredek	Ketb eylese ins ü melek Yâ Rabb nice şükredelim
5 — Addeylese na'mânı kul Yâ şükre kande bula yol	Kābil değil ihsâya ol Mevlâ nice şükredelim
6 — Senden meğer ihsân ola Şükr etmeğe imkân ola	Her müşkil iş âsân ola Yâ Rabb nice şükredelim
7 — Yâ Rabb ezeldir ger ebed Yok lûtfuna hadd ü aded	Eyle Hüdâyî'ye meded Mevlâ nice şükredelim

— 122 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Vuslat gibi ni'met m(i) olur Hidmet gibi devlet m(i) olur	Yâ Rabb nice şükredelim Mevlâ nice şükredelim
2 — Cûdunla îcâd eyledin Cân ü dili şâd eyledin	Matlûba irşâd eyledin Yâ Rabb nice şükredelim
3 — Aklâm olub cümle şecer Yazmayalar cinn ü beşer	Deryâ midâd olsa eğer Mevlâ nice şükredelim
4 — Hâzır da sen Nâzır da Sen Zâkir de sen Şâkir de Sen	Kādir de Sen Nâsır da Sen Yâ Rabb nice şükredelim
5 — Âlem aceb hikmetdürür Şükründe bir ni'metdürür	Kesretdeki vahdetdürür Mevlâ nice şükredelim
6 — *İnne'l-Habîbe'l-Mustafâ* Şükrün atâ üzre atâ	*Kad kale lâ ahsâ senâ* Yâ Rabb nice şükredelim
7 — Eyle Hüdâyî'ye nazar Varlık senindir ser-te-ser	Kalmaya fânîden eser Mevlâ nice şükredelim

(2/4) Yâ Rabb : Allâh S. P.
(3/4) Mevlâ : Yâ Rabb S. P.
(4/4) Yâ Rabb : Mevlâ S. P.
(5/4) Mevlâ : Yâ Rabb Ü. T., S. P.
(6/4) Yâ Rabb : Allâh S. P., / Mevlâ Ü. T.

Müfteilün+Müfteilün+Fâilün

1 — Derdli olan kullarına kıl devâ
Yâ Ahad ü yâ Samed ü yâ Kerîm
Tâ ki seni zikr edeler dâimâ
Yâ Ahad ü yâ Samed ü yâ Kerîm

2 — Aldamasun halkı bu gaflet meded
Gâfile tevfîk ü hidâyet meded
Kullarına lûtf ü inâyet meded
Yâ Ahad ü yâ Samed ü yâ Kerîm

3 — Bir kul efendiden olıcak ırak
Cânına te'sîr eder ânın firâk
Derdlilere ayn-ı inâyetle bak
Yâ Ahad ü yâ Samed ü yâ Kerîm

4 — Âşık ü sâdık kulu koma garîb
Gülden ırak olmaya tâ andelîb
Eyle ana gülşen-i vaslın nasîb
Yâ Ahad ü yâ Samed ü yâ Kerîm

5 — Müznib olan gâfile gufrân Senin
Derdlilerin derdine dermân Senin
Kullarına lûtf ile ihsân Senin
Yâ Ahad ü yâ Samed ü yâ Kerîm

6 — Mevce gelib bahr-ı kerem yemm-i cûd
Lûtfun ile âleme verdin vücûd
Fazlın ile ver yine nûr-i şühûd
Yâ Ahad ü yâ Samad ü yâ Kerîm

7 — Lûtf ile göster bize yâ Rabb Cemâl
Tâ olavuz lâyık-ı bezm-i visâl
Fazlın ile bula Hüdâyî kemâl
Yâ Ahad ü yâ Samed ü yâ Kerîm

Müstef'ilün

1 — Ey
Ey
2 — Der
Ey
3 — Sen
İhsâ
4 — Kul
Lût
5 — Abd
Tâ
6 — Ey
Ey
7 — Ey
Tâ

(7/2)

Feilâtün (F

1 -

(1/4)

— 126 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Fazlınla insân eyledin / Bin bin şükürler ey Kerîm
Envâ'-ı ihsân eyledin / Çok çok şükürler ey Kerîm

2 — Verdin bize yâ Rabb vücûd / Hem lem'a-i nûr-i şühûd
Etdi zuhûr âsâr-ı cûd / Bin bin şükürler ey Kerîm

3 — Cem' olsa ger Rûm ü Arab / Add olmaga in'âm-ı Rabb
İhsâya kâbil mi aceb / Çok çok şükürler ey Kerîm

4 — Dün gün Hak(k)'ı zikr edegör / İhsânını fikr edegör
Durma hemân şükr edegör / Bin bin şükürler ey Kerîm

5 — Yâ Rabbenâ yâ Rabbenâ / Etdin Hüdâyî'ye atâ
Cân ü dile verdin safâ / Çok çok şükürler ey Kerîm

— 127 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Kullarına fazlın azîm / Yâ Müsteân ü yâ Kerîm
Sensin çü Rahmân ü Rahîm / Yâ Müsteân ü yâ Kerîm

2 — Senden hidâyet isteriz / Lûtf ü inâyet isteriz
Bâkî saâdet isteriz / Yâ Müsteân ü yâ Kerîm

3 — Bahr-i şerîatdan meded / Dürr-i tarîkatdan meded
Kenz-i hakîkatdan meded / Yâ Müsteân ü yâ Kerîm

4 — Sensin eden ıslâh-ı dîn / Senden gelir Nûr-i yakîn
Bulur safâ kalb-i hazîn / Yâ Müsteân ü yâ Kerîm

5 — Erib inâyet askeri / Olsun şedâidden berî
Eyle hakîkat mazharı / Yâ Müsteân ü yâ Kerîm

6 — Fazlınla sen yâ ze'n-niam / Eyle Hüdâyî'ye kerem
Matlûba irgür dem-be-dem / Yâ Müsteân ü yâ Kerîm

— 128 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Hakk bizi fazlıyla îcâd eyledi
Lûtf u ihsân etdi ol Rabb-i Kerîm
Hem yine yoluna irşâd eyledi
Lûtf u ihsân etdi ol Rabb-i Kerîm

2 — Âkıl isen nevm-i gafletden uyan
Nâdim olur nefs ü şeytâna uyan
Gayra bakmaz sırr-ı tevhîdi duyan
Lûtf u ihsân etdi ol Rabb-i Kerîm

3 — Sıdk ile olan Hüdâyî Hakk'a kul
Vâsıl olur Hazret-i Mevlâ'ya ol
Hakk ile olur yine Hakk'a vusûl
Lûtf u ihsân etdi ol Rabb-i Kerîm

(3/4) Lûtf u ihsân : Fazl ü in'âm etdi S. P.

— 129 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Fazlıyla insân eyledi / El-hamdülillâhi'l-Kerîm
Envâ'-ı ihsân eyledi / Eş-şükrilillâhi'r-Rahîm

2 — Ol Kâdir ü Hayy ü Vedûd / Âlemlere verdi vücûd
Etdi zuhûr âsâr-ı cûd / *Eş-şükrilillâhi'r-Rahîm*

3 — Cem' olsa ger Rûm ü Arab / Add olmaga in'âm-ı Rabb
İhsâya kâbil mi aceb / Eş-şükrilillâhi'r-Rahîm

4 — Durma heman zikr edegör / İhsânını fikr edegör
İn'âmına şükr edegör / *El-hamdüllillâhi'r-Rahîm*

5 — Ol Hâlik-ı kevn ü mekân / Kulların eyler imtihân
Şükr et Hüdâyî her zamân / El-hamdülillâhi'l-Kerîm

(1/4, 2/4, 3/4) Eş-şükrilillâhi'r- Rahîm : El-hamdülillâhi'l- Kerîm Ü. T., S. P.
(5/4) El-hamdüllillâhi'l-Kerîm : Eş-şükrilillâhi'r-Kerîm Ü. T., S. P.

— 130 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Halk etdi Mevlâ kulların — El-hamdülillâhi'l-Kerîm
Gösterdi doğru yolların — El-hamdülillâhi'l-Kerîm

2 — Mevce gelib bahr-i kerem — Açıldı ebvâb-ı niam
Şükr eyle imdi dem-be-dem — El-hamdülillâhi'l-Kerîm

3 — Hükmündedir dünyâ vü dîn — Hem Evvelîn ü Âhirîn
Oldur yine âhir muîn — El-hamdülillâhi'l-Kerîm

4 — Kullarını îcâd eder — Doğru yola irşâd eder
Gemgîn gönüller şâd eder — El-hamdülillâhi'l-Kerîm

5 — Lûtfundan ol Kâdir Hudâ — Kullarına etdi atâ
Şükr et Hüdâyî dâimâ — Eş-şükrilillâhi'l-Kerîm

(3/4) Hem Evvelîn ü Âhirîn : Hem Evvelîn hem Âhirîn S. P.

— 131 —

Feilâtün (Fâilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün)

1 — Ey dil ü cân içinde Cânânım
Kerem et yap bu kalb-i vîrânım
Ele al hâtır-ı perîşânım
Kudret-i tâmme ıssı Sultân'ım
Rahmet-i âmme ıssı Sultân'ım

2 — Kullarındır Efendi pîr ü civân
Sana muhtâc dürür zemîn ü zemân
Nazar-ı lûtfun isteriz her ân
Kudret-i tâmme ıssı Sultân'ım
Rahmet-i âmme ıssı Sultân'ım

3 — Ger Hüdâyî garîbe olsa nazar
Kalmaya hem sivâdan anda eser
Ere matlûba gide cümle keder
Kudret-i tâmme ıssı Sultân'ım
Rahmet-i âmme ıssı Sultân'ım

— 132 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Sultân-ı kevneyn doğduğu — Mâh-ı mübârekdir gelen
Âlem münevver olduğu — Ol Mevlid ayıdır gelen

2 — Dâim Hak(k)'ı zikr eylegil — İhsânını fikr eylegil
İn'âmına şükr eylegil — Mâh-ı mübârekdir gelen

3 — Ma'mûr iken mülk-i beden — Kasd et kazan hulk-i hasen
Ey Hakk'ı bulmak isteyen — Ol Mevlid ayıdır gelen

4 — Geldi çün ol Hayrü'l-enâm — Oldu müşerref hâs ü âmm
Hakk'dan ana bin bin selâm — Mâh-ı mübârekdir gelen

5 — Envâra er etvâra er — İrfâna er esrâra er
Kasd et Hüdâyî yâra er — Ol Mevlid ayıdır gelen

— 133 —

Hece : 7

1 — Gelin şükr eyleyelim — Derdlere dermân gelsin
Hakk'ı zikr eyleyelim — Cânlara Cânân gelsin

2 — Varımız hâk edelim — Yakalar çâk edelim
Kalbimiz pâk edelim — Tahtına Sultân gelsin

3 — Terk eyle cümle varı — Koma elden ikrârı
Mahv et şekk ü inkârı — Yerine îmân gelsin

4 — Bakma yalan dünyâya — Akma kuru sevdâya
Yalvar Ganî Mevlâ'ya — Lûtf ile ihsân gelsin

5 — Varlığın eyle zâil — Olagör Hakk'a vâsıl
Geç katreden ey gâfil — Bahr ile ummân gelsin

6 — Taalluk defterin dür — Mâ-sivâyı dilden sür
Hakk'ı anla bilegör — İlm ile irfân gelsin

7 — Hüdâyî aç gözünü — Pâk eyle kendüzünü
Hakk'a döndür yüzünü — Her işin âsân gelsin

Hece : 10

— 134 —

1 — İsteyen yârin hâk eder varın
Bulsa dildârın saklar esrârın

2 — Bakmayan câna erdi Cânâna
Girdi meydâna terk edib ârın

3 — Yâr elin tutdu birlige yetdi
Dost ile etdi gizli bâzârın

4 — Ârif ol ey dil olagör kâmil
Ben deyen gâfil utanır yarın

5 — Aşk ile dolan arayıb bulan
Nefsini bilen bildi Gaffârın

6 — *Nâsî dinleme dostdan eğleme*
Gülden anlama bülbülün zârın

7 — Gel Hüdâyî'den al haber erken
Hakk'ı isteyen kosun inkârın

(6/1) Nâsî : Nâşî S. P., S. H.

— 135 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Geh perde-i envâr ile
Kendüzünü pinhân eden
Geh Küntü kenz esrârını
Âlemlere i'lân eden

2 — Eyyûb'e dermân eyleyib
Ya'küb'u nâlân eyleyib
Kul eylemişken Yûsuf'u
Mısr eline Sultân eden

3 — Tûra tecellî eyleyib
Diller tesellî eyleyib
Musâ'ya deyib «Len terân»
Ol vech ile ihsân eden

4 — Varıb serây-ı vahdete
Seyr etmege sırr-ı Habîb
Mi'râca da'vet eyleyib
Eltâf-ı bî-pâyân eden

— 136 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey gülleri handân edib
Gâh hûb Cemâlin gösterib
Bülbülleri nâlân eden
Gâh gizleyib pinhân eden

2 — Sen Semme vechu'llâh dedin
Gâh gösterib gâh gizledin
Hem Zâhir ü Bâtın adın
Aklı odur hayrân eden

3 — Etmez Senin âşıkların
Ancak Cemâlin nûrudur
Mülk-i Süleymân'a nazar
Cânlarına dermân eden

4 — Kimini saldın Kâ'beye
Uşşâka vaslın kıl atâ
Kimi eder Arş'ın tavâf
Ey herkese ihsân eden

5 — Eyle Hüdâyî'ye atâ
Ey nutfeyi insân edib
Cûdunla hakkânî vücûd
Ey katreyi ummân eden

(3/4) Cânlarına : Derdlerine S. P.

— 137 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Mefâîlün+Mefâîlün

1 — Fenâ bulub hayât alam şu dem ki aşk-ı Yârimden
Mahabbet isteyen gelsin haber sorsun mezârımdan

2 — Nesîm-i rûh-ı Rahmân'dan nefes ererse ger câna
Bahâristân ola âlem safâ-yı nev-bahârımdan

3 — Fenâ ender fenâ buldu vücûdum mülkü ser-tâ-ser
Görünen bir beden kaldı hemân ancak hisârımdan

4 — Geçib dünyâ vü ukbâyı erem vahdet serâyına
Fakîre ger kerem olsa Ganî Perverd-gâr'ımdan

5 — Cenâb-ı Pâkine lâyık Hüdâyî'nin nesi ola
Meger kim armağan iltem kemâl-i iftikârımdan

— 138 —

Fâilâtün + Fâilâtün + Fâilâtün + Fâilün

1 — Ey bu gönlüm şehrini bin lûtf ile âbâd eden
On sekiz bin âlemi bir emr ile îcâd eden

2 — Zât-ı bî-çûnun mekânlardan münezzehdir senin
Pes seni ya kande bulsun ağlayıb feryâd eden

3 — Kasr-ı kurbe irgürüb ihsâna mazhar olmağa
Âşıka varlık cibâlin kesdirib Ferhâd eden

4 — Kimseye ölmezden ön göstermeyib dîdârını
İrgürür bâkî hayâta lîk sonra şâd eden

5 — Sen inâyet sen hidâyet kıl Hüdâyî bendene
Çünkü sensin her murâda irgürüb irşâd eden

— 139 —

Fâilâtün + Fâilâtün + Fâilün

1 — Gelberu ey derde dermân isteyen
Câna bakmaz vasl-ı Cânân isteyen

2 — Mâ-sivâ esnâmını eyler şikest
Kat' eder zünnârı îmân isteyen

3 — Kulluk eyler sıdk ile Mevlâ'sına
Cân ü dil tahtında Sultân isteyen

4 — Fânî varlıkdan geçib bulur hayât
Katreyi kor bahr-i Ummân isteyen

5 — Mülk-i bâkî isteyen kor fânîyi
Küllüge bakmaz gülistân isteyen

6 — Bâl açar tavûs-ı kudsîler gibi
Lâ-mekân mülkünde cevlân isteyen

7 — Hidmete bel baglayıb eyler niyâz
Bâb-ı Hakk'dan lûtf u ihsân isteyen

8 — Mâ-sivâ nâsûtına kılmaz nazar
Âlem-i lâhûtı seyrân isteyen

9 — Verseler almaz Süleymân mülkünü
Ey Hüdâyî vech-i Rahmân isteyen

— 140 —

Hece : 8

1 — Tâze tâze Dost gülleri — Açılsın asla solmasın
Dün gün ötsün bülbülleri — Aşkı artıb eksilmesin

2 — Balıklar deryâda sezer — Semender âteşde gezer
Ne oddan ne sudan döner — Kimseler âşık olmasın

3 — Olma Hakk'dan gayra bende — Salmagıl kendünü bende
Dünyaya düşme inende — Sakın yüzüne gülmesin

4 — Kâmiller yolunu izle — Ma'şûkun rızâsın gözle
Sırrını nâşîden gizle — Hâlini kimse bilmesin

5 — Ezel bezmindeki Sâkî — Aceb mest etdi uşşâkı
Bulagör bir yâr-ı bâkî — Kim bir nefes ayrılmasın

6 — Derûnun aşk ile dolsun — Fikrin ve zikrin ol olsun
Tâlib matlûbunu bulsun — Hîç arzu yeri kalmasın

7 — Hüdâyî eyleyib sücûd — Bulagör Hakkânî vücûd
Ol kadar olsun lûtf u cûd — Kim ana gâyet olmasın

— 141 —

Hece : 8

1 — Kim umar senden vefâyı — Yalan dünyâ değil misin
Muhammedü'l-Mustafâ'yı — Alan dünyâ değil misin

2 — Yürü hey bî-vefâ yürü — Sensin hod bir köhne karı
Nice yüz bin erden geri — Kalan dünyâ değil misin

3 — Sihr ile donadıb kendin — Meydâna salan semendin
Âleme mihnet kemendin — Salan dünyâ değil misin

4 — Kasd edib halkın özüne — Toprak doldurub gözüne
Ehl-i gafletin yüzüne — Gülen dünyâ değil misin

5 — Eğer şâh ü eğer bende — Her kişiyi salan bende
Kimse mekân tutmaz sende — Vîrân dünya değil misin

6 — Kimisini nâlân edib — Kimisini giryân edib
Âhir-i kâr uryân edib — Soyan dünyâ değil misin

7 — İşin gücün dâim yalan — Çok kişiden arta kalan
Nice kerre boşaluben — Dolan dünyâ değil misin

— 142 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey Vâhid ü ferd ü Ahadd Ey Kādir ü Hayy ü ebed	Senden Sana sığınırın Senden Sana sığınırın
2 — Varlık senindir ser-te-ser Yok gayrıdan nef' ü zarar	Sen halk edersin hayr ü şerr Senden Sana sığınırın
3 — Dedin Sen ey keydî metîn Zabtındadır dünyâ vü dîn	Vallâhü Hayrü'l-mâkirîn Senden Sana sığınırın
4 — Yâ Rabbenâ izzet senin Kuvvet Senin kudret Senin	Kesretdeki vahdet Senin Senden Sana sığınırın
5 — Göster Hüdâyî'ye Cemâl Lûtf et serây-ı vasla sal	Men' etmeyib dest-i Celâl Senden Sana sığınırın

(5/2) Etmeyib : Etmesin Ü. T., S. P.

— 143 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Hâb-ı gafletden uyar uyanayın
Mâ-sivâdan cümleten usanayın
Fürkat ile nice bir dîvâneyin
Şerbet-i vaslın içir uslanayın

2 — Padişâhâ sen bilirsin sâdıkı
Sen bilirsin bezm-i vasla lâyıkı
Hüsnüne pervâne etdin âşıkı
Ger murâdın yakmak ise yanayın

3 — Mâ-sivâdan el çek ey âşık kesil
Fikrin ü zikrin ol olsun muttasıl
Ol kadar hayretde olsun cân ü dil
Kande bakarsam Efendim sanayın

4 — İsteyicek bir fakîri ol Ganî
Eyler esrâr-ı maârif mahzeni
Bâtınım etdi hakâyık hirmeni
Zâhirâ gerçi bir ednâ dâneyin

5 — Koma yâ Rabbî Hüdâyî yirine
Bakma noksânına binde birine
Ger irâdet vardı ise yerine
Kevser-i vahdetden içir kanayın

(2/4) Yakmak : Yanmağ S. H.

— 144 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — Kemâl-i lûtfun ey Rahmân
Bilir mi kadrini insân
Yine Senden olur ihsân
Sana çok şükr-i bî-pâyân

2 — İnâyet eyle Sen yâ Rabb
Olalım vâsıl-ı matlab
Senindir lûtf u ihsân hep
Şükürler Sana ey Sultân

3 — Hüdâyî ni'met-i Mevlâ
Değildir kābil-i ihsâ
O dur eden bizi ihyâ
Ana çok şükr-i bî-pâyân

— 145 —

Müstef'ilün+Fâilün

1 — Hakk'ı koyub bâtıla Tâbi'-i şeytân olub	Meyl ü mahabbet neden Fitne vü şirret neden
2 — Râh-ı salâha gidüb Nefse uyub herkese	Sulh u sülûk ehli ol Hiddet ü şiddet neden
3 — Bir Kapının kulları Bir birine şerr sanıb	Bir Erin oğulları Bugz u adâvet neden
4 — Fânî cihânın kişi Bir gün olur kor gider	Mâlını cem'eylese Buhl ile hisset neden
5 — Devlet-i dünyâ-yı dûn Fâniye magrûr olub	Bir kuru sevdâ iken Zînet ü şöhret neden
6 — Mülk-i Süleymân ile Bildin ise bunları	Taht-ı Sikender kani Fânîye ragbet neden
7 — Aç gözünü imdi gel Meslek-i hayrı koyub	Nûr-i basîretle bak Şerre azîmet neden
8 — Sünnet-i Fahr-i Rüsül Mesleki tahvîl edib	Oldu çü hayr-ı sübül Âdet ü bid'at neden
9 — Aklını der başına Hakk sözü gûş edegör	Dinle Hüdâyî'yi gel Böyle sefâhat neden

Feilâtün (Fâilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün)

1 — Râh-ı Hakk'da kolayına gitdin
Hây nefsim seni nic'eyleyeyin
Onmadılıkda gâyete yetdin
Âh nefsim seni nic'eyleyeyin

2 — Nice bir kibr ü ucb ü hıkd ü gazab
Nice bir hubb-i câh ü hubb-i zeheb
Sana uslanmak ola mı ki aceb
Hây nefsim seni nic'eyleyeyin

3 — Kasd et ihlâsa vü riyâyı bırak
Kendü hazzın ko Hakk rızâsına bak
Yaradan usladır seni ancak
Âh nefsim seni nic'eyleyeyin

4 — Bırakıp bu hevâ vü tezvîri
Kerem et ko bu su'-i tedbîri
Gözlemek yeğ değil mi takdîri
Hây nefsim seni nic'eyleyeyin

5 — Hâb-ı gafletden aç gözünü uyan
Devlete batdı enbiyâya uyan
Olma hod-bîn Hudâ'yı gör hemân
Âh nefsim seni nic'eyleyeyin

6 — Doğru yola Hudâ hidâyet ede
Vardır ümmîdimiz inâyet ede
Ehl-i islâm ve ehl-i tâat ede
Hây nefsim seni nic'eyleyeyin

7 — Mutmainne olub rızâya eriş
Yürü marziyye ol safâya eriş
Terk edib fânîyi bekâya eriş
Âh nefsim seni nic'eyleyeyin

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Tahkîk eder tesdîkini — İmâna ermek isteyen
Bulur hayât iklîmini — İrfâna ermek isteyen

2 — Cânına çok cebr eylesin — Cismin ana kabr eylesin
Eyyûb veş sabr eylesin — Dermâna ermek isteyen

3 — Kullukda çok zahmet çeker — Derd ü belâ mihnet çeker
Yûsuf gibi fürkat çeker — Ken'âna ermek isteyen

4 — Cânın bu yolda hâk eder — Varlık hicâbın çâk eder
Kalbî serâyın pâk eder — Sultâna ermek isteyen

5 — Geçib kamudan mutlakā — Bulur fenâ ender fenâ
Bin kerre cân eyler fedâ — Cânân'a ermek isteyen

6 — Her kim dilerse bula yâr — Varlıgını eyler nisâr
Cân verir İsmâîl var — Kurbâna ermek isteyen

7 — *Ol Mecmau'l-bahreyn olur* — Mûsâ ile Hızrı bilür
Her katrede deryâ bulur — Ummâna ermek isteyen

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Derd ile giryân olayım bir zemân
Aşk ile sûzân olayım bir zemân

2 — Rûz ü şeb feryâd edib gül şevkine
Bülbül-i nâlân olayım bir zemân

3 — Erişem şâyed ki bahr-i kulzüme
Katre-i nîsân olayım bir zemân

4 — Nâr-ı aşka cân atıb pervâne veş
Yanayım biryân olayım bir zemân

5 — Gördügüm Leylî sanıb Mecnûn gibi
Vâlih ü hayrân olayım bir zemân

6 — Kalmayınca tâv vücûdumdan nişân
Hâk ile yeksân olayım bir zemân

7 — Vâsıl olunca hakîkat gencine
Yıkılub vîrân olayım bir zemân

8 — Hazret-i Yûsuf'la İsmâîl gibi
Kul olub kurbân olayın bir zemân

9 — Zerreler gibi gehi edib zuhûr
Geh yine pinhân olayın bir zemân

10 — Erişem şâyed serây-ı vahdete
Tekyede mihmân olayın bir zemân

11 — Cân ü ten kaydından olmağa halâs
Soyunub uryân olayın bir zemân

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Nûr ile doldu yine kevn ü mekân
Geldi lûtf ile mübârek ramazân
Zeyn olub açıldı ebvâb-ı cinân
Geldi hoş lûtf ile şehr-i ramazân

2 — Zikr ü tehlîli vü tesbîhi güzel
Savm ü tâatı terâvîhi güzel
Hem kanâdîl ü mesâbîhi güzel
Geldi lûtf ile mübârek ramazân

3 — Anda Kur'ân-ı azîm etdi nüzûl
Şehr-i rahmet buyurur ana Resûl
Tâlib-i Hakk'a nasîb ola vusûl
Geldi hoş lûtf ile şehr-i ramazân

4 — Şer'-i pâki başa hoş tâc edelim
Sünnet-i Ahmedi minhâc edelim
Âlem-i ma'nâya mi'râc edelim
Geldi lûtf ile mübârek ramazan

5 — Mâ-sivâ hubbun aradan süregör
Zât-ı bî-çûne Hüdâyî eregör
Bezm-i vahdetde saf âlar süregör
Geldi lûtf ile mübârek ramazân

Hece : 8

1 — Sakın dünyâya aldanma
Bunda kimse kalır sanma
Aç gözün gafletden uyan
Aç gözün gafletden uyan

2 — Kani Âdem kani Havvâ
Bu fânîden umma vefâ
Kani Muhammed Mustafâ
Aç gözün gafletden uyan

3 — Taksîre istigfâr eyle
Bir assılu bâzâr eyle
İkrârını tekrâr eyle
Aç gözün gafletden uyan

4 — Bu devlete magrûr olma
Tâat-ı Hakk'dan dûr olma
Fânî zevke mesrûr olma
Aç gözün gafletden uyan

5 — Nefsin aradan süregör
Aklın başına deregör
Vahdet iline eregör
Aç gözün gafletden uyan

6 — Şol kim oldu Hakk'a vâsıl
Geç sevdâlardan ey gâfil
Ol oldu insân-ı kâmil
Aç gözün gafletden uyan

7 — Mâ-sivâdan yumub gözü
Hüdâyî'den gûş et sözü
Dergâh-ı Hakk'a tut yüzü
Aç gözün gafletden uyan

Hece : 11

1 — Âşıklar sâdıklar işitmiş olun
Hakk'dan geldim yine Hakk'a giderin
Mevlâsından gayrı kimi var kulun
Dost'dan geldim yine Dost'a giderin

2 — Tâvûs-ı kuds idim uçdum yuvadan
Yâd oldum bir iki gün âşinâdan
Âhir yine geçib cümle sivâdan
Hakk'dan geldim yine Hakk'a giderin

3 — Bir özge âlemden geldim cihâna
Delîl olmak için sırr-ı nihâna
Ol Dost'a giderin gitmem yabana
Dost'dan geldim yine Dost'a giderin

4 — Bizi isteyenler Hakk ile olsun
Rûz-ı ezel ahdin riâyet kılsun
Kulun Efendisi yanında bolsun
Hakk'dan geldim yine Hakk'a giderin

5 — Hüdâyî sûretâ bir kabze hâkim
Lîk ma'nâ yüzünden dürr-i pâkim
Soyundum mâ-sivâdan sîne-çâkim
Dost'dan geldim yine Dost'a giderin

— 152 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Ey gönül ayru değilsen yârdan
Sırr-ı pâk-i Mustafâ Muhtârdan

2 — Mâ sivâya bakma âşık ârif ol
Yâri istersen sakın agyârdan

3 — Varlıgın bâr-ı girândır ey refîk
Âkil isen kurtul erken bârdan

4 — Fânîyi tebdîl edegör bâkîye
Kaçma dervîş assılu bâzârdan

5 — Verd-i bî-hemtâyadır şevk ü tarab
Bülbülün zârı değil gülzârdan

6 — Gösterib kesretde vahdet sırrını
Bir aceb terkîb olubdur çârdan

7 — Kenz-i sırr eşbâh ile mahfûf olub
Gülşene havlu çekilmiş hârdan

— 153 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Bulmasın yol nefs ile İblîs-i dâll
Sen inâyet et meded yâ Müsteân
Olavuz tâ lâyık-ı bezm-i visâl
Sen inâyet et meded yâ Müsteân

2 — Âşık-ı sâdık yolunda hâk ola
Cân ü dil hubb-i sivâdan pâk ola
Aradan varlık hicâbı çâk ola
Sen inâyet et meded yâ Müsteân

3 — Ger Hüdâyî'ye olursa feth-i bâb
Ref' ola zulmânî nûrânî hicâb
Erişe sırra hitâb-ı müstetâb
Sen hidâyet et meded yâ Müsteân

(3/4) Hidâyet : İnâyet Ü. T., S. P.

— 154 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Feûlün

1 — Gönül verme sivâya âkil isen
Gel Allâh'a murâdın hâsıl olsun
Hak(k)'ı iste eğer ehl-i dil isen
Gel Allâh'a murâdın hâsıl olsun

2 — Halâs olmak dilersen derd ü gamdan
Esîr-i sûret olma geç sanemden
Vücûda er ne istersin ademden
Gel Allâh'a murâdın hâsıl olsun

3 — Sakın aldanma bu fânî naîme
Sivâdan geç eriş Rabb-i Rahîme
Hüdâyî himmet et zevk-i azîme
Gel Allâh'a murâdın hâsıl olsun

(3/3) Azîme : Naîm'e

— 155 —

Mef'ûlü+Mefâîlün

1 — *Yâ Mâliki yevmi'd-dîn*	İhsân ü kerem Senden
Yâ râhimel-evvâbîn	İhsân ü kerem Senden
2 — Kullarına rahmet et	Fazlınla inâyet et
Tevfîk ü hidâyet et	İhsân ü kerem Senden
3 — İnsânı edib îcâd	Etdin yoluna irşâd
Oldu kereme mu'tâd	İhsân ü kerem Senden
4 — Lûtf eyleyib ey Mevlâ	Kıl vuslatını i'tâ
Et kalbimizi ihyâ	İhsân ü kerem senden
5 — Bî-çâre Hüdâyî ger	Vaslına ola mazhar
Bu izzet ana yeter	İhsân ü kerem senden

Hece : 8

1 — Ey rahmeti çok Rahmân'ım — Kerem Senden ihsân Senden
Esirgeyici Sultân'ım — Kerem Senden ihsân Senden

2 — Kulların işi noksandır — Senden recâmız gufrândır
Âdetin dâim ihsândır — Kerem Senden ihsân Senden

3 — Cûş edib deryâ-yi rahmet — Kullara etdin inâyet
Lûtfuna yokdur nihâyet — Kerem Senden ihsân Senden

4 — Zümre-i evliyâ içün — Cümle-i asfiyâ içün
Hâtem-i Enbiyâ içün — Kerem Senden ihsân Senden

5 — Hüdâyî'ye eyle nazar — Tâ fazlına ola mazhar
Budur recâ şâm ü seher — Kerem Senden ihsân Senden

(1/1) Ey rahmeti çok : Rahmeti bî-had S. P., S. H., S. M. S.

Mefâîlün+Mefâîlün+Feûlün

1 — İbâda olmayınca Hakk'dan ihsân
Neye kādir olur bî-çâre insân
Kalır hayretde şöyle mest ü hayrân
Yine Hakk'dan olur her derde dermân

2 — Eğerçi kulların çokdur kusûru
Velî Hakk'ın dahi çok afvi nûru
Odur tedbîr eden cümle umûru
Neye kādir olur bî-çâre insân

3 — Hatâ ile sudûr eylerse evzâr
Umarız afv ede ol Rabb-i Gaffâr
Tazarru'da olagör imdi her bâr
Yine Hakk'dan olur her derde dermân

4 — Sıvâyı ko hevâlardan gözün yum
Ve illâ nefs-i şûmun hâli ma'lûm
İnâyet eyleye ol Hayy ü Kayyûm
Neye kādir olur bî-çâre insân

5 — Hüdâyî kulun irgürdü hayâta
Delâlet etdi ef'âl ü sıfâta
Hidâyet eden oldur Nûr-i Zâta
Yine Hakk'dan olur her derde dermân

(2/1) Gerçi kulların çokdur kusûru : Kula zulmet verirse ger kusûru S. P., S. M. S.
(2/2) Velî Hakk'ın dahi çok : Konmaz anı Hudâ'nın S. P., S. M. S.;

— 158 —

Mef'ûlü+Mefâîlün

1 — Sevdâ-yı sivâdan geç	Gel Hû deyelim yâ Hû
Bir meşreb-i sâfî iç	Gel Hû deyelim yâ Hû
2 — Ko keşf ü keremâtı	Geç cümle makāmâtı
Kasd et bulagör zâtı	Gel Hû deyelim yâ Hû
3 — Iskāt-ı kuyûd eyle	İfnâ-yı vücûd eyle
Hakkānî şühûd eyle	Gel Hû deyelim yâ Hû
4 — Sâlik bula ümmîdi	Zerre bula Hurşîdi
Bulmağa bu tevhîdi	Gel Hû deyelim yâ Hû
5 — Sırrına Hüdâyî yâr	Esrârın ede izhâr
Ey derde uman tîmâr	Gel Hû deyelim yâ Hû

(5/3) Uman : Eden S. E.

— 159 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Arz-ı dîdâr eyledikçe şâhid-i gülzâr-ı Hû
Şevk ile bülbüller eyler nağme-i ezkâr-ı Hû

2 — Sâkî-i bezm-i ezelden nûş edib câm-ı safâ
Mest eder âşıkları ol cür'a-i âsâr-ı Hû

3 — Zevk-i dâim neş'e-i külliyyeden verir nişân
Kimde kim zâhir ola keyfiyyet-i esrâr-ı Hû

4 — Levh-i dilden zulmet-i şirk ü hevâyı mahv eder
Pâk eder mir'ât-ı kalbi saykal-ı envâr-ı Hû

5 — Refrefidir râh-ı Hakk'ın ol Hüdâyî âşıkın
Kal'eder ebvâb-ı gaybı l-âcerem tekrâr-ı Hû

— 160 —

Mefâîlün+Mefâîlün

1 — İçib câm-ı mahabbetden	Degil yâ-Hû veyâ menhû
Safâ sür bezm-i vahdetden	Degil yâ-Hû veyâ menhû
2 — Kuru sevadâyı koy ey yâr	Olagör tâlib-i dîdâr
Dilersen bir gül-i bî-hâr	Degil yâ-Hû veyâ menhû
3 — Nice bir âdet ü bid'at	Nice bir fânîye ragbet
Olagör vâsıl-ı Hazret	Değil yâ-hû veyâ menhû
4 — Geçib sahrâ-yı âlemden	Güzer kıl Arş-ı a'zamdan
Halâs ol derd ile gamdan	Degil yâ-Hû veyâ menhû
5 — Vücûdun Kûh-ı Elvendi	Geçer âşıklara bendi
Hüdâyî'den işit pendi	Degil yâ-Hû veyâ menhû

— 161 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Ey zâhir ü pinhân olan	Âşık seni bulsa n'ola
Âlemlere Sultân olan	Sâdık seni bulsa n'ola
2 — Gökçek cemâlin gizleyen	Uşşâkı hayretde koyan
«Ey Semme vechu'llâh» deyen	Âşık seni bulsa n'ola
3 — Mi'râca edib da'veti	Veren Habîbe vuslatı
Tâlibden alsan gafleti	Sâdık seni bulsa n'ola
4 — Kimin sıfâta irgüren	Kimini zâta irgüren
Bâkî hayâta irgüren	Âşık seni bulsa n'ola
5 — Eyle Hüdâyî'ye atâ	Geçir kamudan mutlaka
Bulsun bekā ender bakā	Sâdık seni bulsa n'ola

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — İki cihân Sultan'ının İlm ü maârif kânının	Doğduğu ay geldi yine Doğduğu ay geldi yine
2 — Gelsin şefâat isteyen Ol sâhib-i Hulk-i Hasen	Bulsun safâ ânı seven Doğduğu ay geldi yine
3 — Bedr-i düçâ Şems-i-duhâ Hakk'ın Habîbi Mustafâ	Verd-i gülistân-ı Hudâ Doğduğu ay geldi yine
4 — Bir âşık-ı sâdık kani Sırr-ı hakîkat mahzeni	Râhat bula cân ü teni Doğduğu ay geldi yine
5 — Ânı Hüdâyî kim sever Fahr-i Cihân Hayrü'l-Beşer	Matlûba bulmuştur zafer Doğduğu ay geldi yine

Hece : 8

1 — Mevlâ'm senin âşıkların Yolundaki sâdıkların	Devrân ederler Hû ile Cevlân ederler Hû ile
2 — Âşkın şerâbından içib Vaslın hevâsından uçub	Fânî alâyıkdan geçib Seyrân ederler Hû ile
3 — Ârzûlayıb Dost illerin Açıb mahabbet yolların	Kokmağa ma'nâ güllerin Meydân ederler Hû ile
4 — Durmaz dönerler felekler Arş'ın etrâfın melekler	Arz edib Hakk'a dilekler Cevlân ederler Hû ile
5 — Bülbül gibi aşk bâğına Derd-i mahabbet dağına	Kim düşe şevk ırmağına Dermân ederler Hû ile
6 — Gör bülbülün sevdâsını Silib gönüller pasını	Gül şevkine gavgasını Handân ederler Hû ile
7 — Güller tutar elde verak Her şeyde görüb nûr-ı Hakk	Bülbüller okurlar sebak İz'ân ederler Hû ile
8 — Bunca merâtib geçmeği Hakk'a erib râz açmağı	Dost illerine uçmağı Âsân ederler Hû ile
9 — Hurşîde iltüb zerreyi Deryâya salıb katreyi	Bedr-i temâma lem'ayı Ummân ederler Hû ile
10 — Gayra Hüdâyî meyli kes Zikrini Hakk'ın her nefes	Mevlâ yeter bâkî heves İ'lân ederler Hû ile

(5/1) Aşk : Dost S. P.; (10/1) Mevlâ : Allâh S. P.

— 164 —

Hece : 8

1 — Bir padişâha kul ol kim Bir gülşene bülbül ol kim	Mülkü zâil olmaz ola Hiç sararıb solmaz ola
2 — Kendin ummâna salagör Bir dürlü cevher bulagör	Gavvâs oluben dalagör Kimsede bulunmaz ola
3 — Gerçek âşık olsa sâlik Olagör bir mülke mâlik	Görünür küllü şey' hâlik Kimse elden almaz ola
4 — Koyalım lâf ü güzâfı Gönül ol vakt olur sâfî	Gel eyleyelim insâfı Âna keder gelmez ola
5 — Sırrını keşf etme yâda Bir dost edin kim dünyâda	Verme hâsılını bâda Hiç senden ayrılmaz ola
6 — Gerçek seven cânânını Derd odur kim dermânını	Verir tenini cânını Hakk'dan gayrı bilmez ola
7 — Bülbül gibi ötmek gerek Bir âleme yetmek gerek	Güller gibi bitmek gerek Fenâ eli ermez ola
8 — Zâhidlere uçmak gerek Bir çeşmeden içmek gerek	Ârif Hakk'a uçmak gerek İçenler ayılmaz ola
9 — Bir kapıya mülâzım ol Bir özge ilme âlim ol	Dün gün Hüdâyî kâim ol Melek ânı bilmez ola

— 165 —

Hece : 11

1 — Kapından gayra muhtâc olmayalım
Sen yaratdın yine Sen yardım eyle
Hân-ı vasla doyur aç olmayalım
Sen yaratdın yine Sen yardım eyle

2 — Gülşende bülbülü zâr eden Sensin
Düşmeni dost edib yâr eden Sensin
Âlemleri yokdan var eden Sensin
Sen yaratdın Mevlâ Sen kerem eyle

3 — Cânıma cânânı kimden umayın
Derdime dermânı kimden umayın
Lûtf ile ihsânı kimden umayın
Sen yaratdın Allâh Sen yardım eyle

4 — Sensiz bir kişinin işi bitmedi
Kimse buyruksuz gelib gitmedi
Halk edicek kimse yardım etmedi
Sen yaratdın yine Sen yardım eyle

5 — Bilmeyenler gayrın nef'i var sandı
Bilicek gayra bakmakdan usandı
Sen esirge Hüdâyî-i derd-mendi
Sen yaratdın Mevlâ Sen yardım eyle

— 166 —

Mef'ûlü+Mefâîlün

1 — Ey derdime dermânım Cân tahtına Sultân'ım	Rahm et dil-i müştâka Baksan n'ola uşşâka
2 — Bülbül oluben öten Aşkın eteğin tutan	Cân oynayuben üten Çâk etmeye mi yaka
3 — İhsânını küllî et Lûtfunla tecellî et	Bizi müteselli et Kahrın koma kim yaka
4 — Sîb aşlayıcak bîde Bâkî ki zuhûr ede	Evvelki rüsûm gide Fânî eriyib aka
5 — Hüdâyî'ye yol soran Bir kerre yüzün gören	Vahdet iline eren Gayra ola mı baka

(3/3) Lûtfunla : Lûtfeyle Ü. T.
(5/3) Bir kerre yüzün : Dost yüzünü S. E.

— 167 —

Mefâilün+Mefâilün+Feilün

1 — Yeter oldun fenâ bâğında nâlân
Yürü bülbül yürü Dost illerine
Edib tâvus-ı kudsîlerle cevlân
Yürü bülbül yürü Dost illerine

2 — Gülün rengine aldanma uçagör
Bu kesret mürg-zârından geçegör
Varıb vahdet şerâbından içegör
Yürü bülbül yürü Dost illerine

3 — Gülü sanma ki derdine devâdır
Sivâ hubbu çü beyhûde hevâdır
Ko gayrı maksad-ı aksâ Hudâdır
Yürü bülbül yürü Dost illerine

4 — Görüb pervâneyi ândan sebak al
Köyünür nâr-ı aşka perr ile bâl
Mecâzı ko hakîkat bahrine dal
Yürü bülbül yürü Dost illerine

5 — Gönül verme Hüdâyî kâinâta
Geçib fânîden er bâkî hayâta
Safâ bul gark olub envâr-ı zâta
Yürü bülbül yürü Dost illerine

— 168 —

Hece : 11

1 — Dolanmaz gönlümüz Senden ayruğa
Var ise sevdiğim sendedir sende
Hîç avunmaz oldu aza ve çoğa
Var ise sevdiğim Sendedir Sende

2 — Şu âşık kim aşkın dolusun içdi
Kendüden el yuyub gayrıdan geçdi
Gönül mürgü eski yuvadan uçdu
Var ise sevdiğim Sendedir Sende

3 — Dîvâne gönlüme bilmezem n'oldu
Kendüyü yitirüb hayretde kaldı
Aranıb aranıb bulunmaz oldu
Var ise sevdiğim Sendedir Sende

4 — Doymaz oldu yürek hasret-i yâre
Derd ile kalmışım şöyle âvâre
Bunu bildim ki yok gayrıdan çâre
Var ise sevdiğim Sendedir Sende

5 — Gerçek âşık olan candan el siler
Vahdet serâyına erişmek diler
Hüdâyî çokdan ol yollarda yeler
Var ise sevdiğim Sendedir Sende

— 169 —

Hece : 7

1 — Gider şekk ü inkârı	Tevhîde gel tevhîde
Muhkem eyle ikrârı	Tevhîde gel tevhîde
2 — Koyub kuru taklîdi	Cândan eyle tevhîdi
Bulmaga her ümmîdi	Tevhîde gel tevhîde
3 — Sûrete tapma sakın	Ma'nâ yüzüne bakın
Olmağa Hakk'a yakîn	Tevhîde gel tevhîde
4 — Sakın nefse inanma	Kendünü bildim sanma
Şirk âteşine yanma	Tevhîde gel tevhîde
5 — Olmaz sevdâlardan geç	Mevti anar mısın hiç
Yolcu gider kalma geç	Tevhîde gel tevhîde
6 — İster isen doğru yol	Bir efendiye kul ol
Bu kesretde vahdet bul	Tevhîde gel tevhîde
7 — Olmasın nefsin hâil	Bâkî mülke ol vâsıl
Geç fânîden ey gâfil	Tevhîde gel tevhîde
8 — Terk edib kibr ü kîni	İhyâ edegör dîni
İste Hakk-ı yakîni	Tevhîde gel tevhîde
9 — Hakk yolunu ararsan	Şirk âsârın sürersen
Hüdâyî'ye sorarsan	Tevhîde gel tevhîde

— 170 —

Hece : 8

1 — Ağlamak göründü gönül	Ağlayalım senin ile
İnlemek göründü gönül	İnleyelim senin ile
2 — Âdem ü Havvâ cennetden	Ayrı düşdüler ni'metden
Biz dahi derd-i hasretden	Âh edelim senin ile
3 — Kani bu denlu enbiyâ	Kani Muhammed Mustafâ
Çünkü gitdi elden safâ	Ağlayalım senin ile
4 — Erişince Hakk'dan ihsân	Derdine olunca dermân
Bunu da hoş gör bir zamân	Ağlayalım senin ile
5 — Bakma cinânın hûrîne	Aldanmagıl kusûruna
Erince vahdet nûruna	Ağlayalım senin ile
6 — Yüzümüz sürelim hâke	Âhımız çıksın eflâke
Tâ erince Zât-ı pâke	Âh edelim senin ile
7 — Aşkın oldu âşikâre	Kaldı Hüdâyî âvâre
Tâ olunca derde çâre	Âh edelim senin ile

— 171 —

Hece : 7

1 — Buyruğun tut Rahmân'ın	Tevhîde gel tevhîde
Tâzelensin îmânın	Tevhîde gel tevhîde
2 — Yaban yerlere bakma	Cânın odlara yakma
Her gördüğüne akma	Tevhîde gel tevhîde
3 — Mâ-sivâdan gözün yum	Ne umarsan Hakk'dan um
Gitsin gönülden hümûm	Tevhîde gel tevhîde
4 — Zâhirde kalan kişi	Güç etme âsân işi
Gider gayrı teşvîşi	Tevhîde gel tevhîde
5 — Şirki başdan savarsan	Hakk bilmege iversen
Yaradanı seversen	Tevhîde gel tevhîde
6 — Sen seni ne sanırsın	Fânîye dayanırsın
Uş bir gün uyanırsın	Tevhîde gel tevhîde
7 — Emri yerine yetir	İhmâli ko işin bitir
Sıdk ile îmân getir	Tevhîde gel tevhîde
8 — Uyanı gör gafletden	Geç bu fânî lezzetden
İç Kevseri vahdetden	Tevhîde gel tevhîde
9 — Hüdâyî'yi gûş eyle	Şevke gelib cûş eyle
Bu Kevser'den nûş eyle	Tevhîde gel tevhîde

— 172 —

Mefâîlün+Mefâîlün

1 — Münâdîler nidâ eyler	Gel Allâh'a gel Allâh'a
İşiden cân fedâ eyler	Gel Allâh'a gel Allâh'a
2 — Yeter dünyâya rağbet et	Yeter câha mahabbet et
Hak(k)ı bulmağa himmet et	Gel Allâh'a gel Allâh'a
3 — Derûnundan edib âhı	Koma gâfil sehergâhı
İşit Firrû il'Allâh'ı	Gel Allâh'a gel Allâh'a
4 — İçib vahdet şerâbından	Ko gitsin aradan sen ben
Sakınma dost ü düşmenden	Gel Allâh'a gel Allâh'a
5 — Begim ölmezden evvel öl	Hayât-ı câvidânî bul
Olagör bir kapıya kul	Gel Allâh'a gel Allâh'a
6 — Bülend et himmeti âşık	Ko isneyniyyeti âşık
Bulagör vahdeti âşık	Gel Allâh'a gel Allâh'a
7 — Mahabbet sâgarın nûş et	Begim deryâ gibi cûş et
Hüdâyî'nin sözün gûş et	Gel Allâh'a gel Allâh'a

— 173 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — İşitdinse nidâ-yı Hakk
Edib varın fedâ-yı Hakk
Gel Allâh'a gel Allâh'a
Gel Allâh'a gel Allâh'a

2 — Kul olmağı saâdet bil
Olagör Hazrete vâsıl
Kaçan kurtulmaz ey gâfil
Gel Allâh'a gel Allâh'a

3 — Geçib fânî vücûdundan
Kayır ahvâlini erken
Fedâ et Hakk'a cân ü ten
Gel Allâh'a gel Allâh'a

4 — Ni'am gerçi elemden yeğ
Vücûd ey dil ademden yeğ
Velî mün'im niamdan yeğ
Gel Allâh'a gel Allâh'a

5 — Bu mâl ü mülke aldanma
El için odlara yanma
Cihân bâkî kala sanma
Gel Allâh'a gel Allâh'a

6 — Begim mâl ile iş bitmez
Kimi gördün koyub gitmez
Kazandığın ne ki yetmez
Gel Allâh'a gel Allâh'a

7 — Cihân bir köhne câdûdur
Hüdâyî'nin sözü budur
Şu kim aldanmaz usludur
Gel Allâh'a gel Allâh'a

— 174 —

Hece : 8

1 — Yeter tapdın mâl ü câha
Eriş bir ulu dergâha
Gel Allâh'a gel Allâh'a
Gel Allâh'a gel Allâh'a

2 — Bulsan dünyâyı yudarsın
Âhir hod koyub gidersin
Bin yıllık tedbîr edersin
Gel Allâh'a gel Allâh'a

3 — Fânîden usanmaz mısın
Tanrı'dan utanmaz mısın
Gafletden uyanmaz mısın
Gel Allâh'a gel Allâh'a

4 — Olmaz hevâda uçarsın
Bâb-ı Hakk'dan ne kaçarsın
Bir gün konakdan göçersin
Gel Allâh'a gel Allâh'a

5 — Şirkini tevhîde irgür
Za'fını te'yîde irgür
Zerreni Hûrşîde irgür
Gel Allâh'a gel Allâh'a

6 — Gerçi her hâlde a'lemdir
Bize hod bizden erhamdır
Afv eder ehl-i keremdir
Gel Allâh'a gel Allâha

7 — Mâ-sivâ hubbundan kesil
Hüdâyî'nin sözün Hakk bil
Ko her ne derse desin il
Gel Allâh'a gel Allâh'a

— 175 —

Mef'ûlü+Mefâilün

1 — Âşık ere maksûda
Atsa özünü oda
Cân bezl ede cânâna
Pervâneye pervâ ne

2 — Dünyâda çeker her ferd
Ol âşıka derler merd
Hâlince belâ vü derd
Baş eğmeye nâdâna

3 — Âşık sarârıb soldu
Âhir dilegin buldu
Bin cân ile kul oldu
Bak Yûsuf-i Ken'ân'a

4 — Mûsâ gibi gel Tûr'a
Merdâne bakan nûra
Tâ kim eresin nûra
Erişdi Süleymân'a

5 — Hüdâyî kulun yâ Rabb
Yap gönlüm evin yap yap
Vaslını eder matlab
Şöyle koma vîrâne

— 176 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — Hak(k)a kul olmak istersen
Murâdın bulmak istersen
Edeb gözle edeb gözle
Edeb gözle edeb gözle

2 — Nedir bu kibr ü hıkd ü kîn
Nice bir olasın hod-bîn
Utanmaz mısın ey miskîn
Edeb gözle edeb gözle

3 — Rızâu'llâh murâd ise
Nazar et hâl-i İblîse
Sakın aldanma telbîse
Edeb gözle edeb gözle

4 — Bu kibr ile riyâdan geç
Cemî'-i mâ-sivâdan geç
Yürü olmaz hevâdan geç
Edeb gözle edeb gözle

5 — Şu fâsid zu'munu terk et
Ulular menziline yet
Sırât-ı müstakîme git
Edeb gözle edeb gözle

6 — Edeb erkân yolundan doy
Tarîk-i enbiyâya uy
Kalıb olma yabanda toy
Edeb gözle edeb gözle

7 — Seni nefsin yabanda kor
Yürü var bir bilire sor
Şeyâtîne karîn olur
Edeb gözle edeb gözle

(1/1) İstersen : Dilersen S. H.

Mefâilün+Mefâilün

1 — Karîn-i bezm-i hâs eyle — Meded Senden Kerîm Allâh
Alâyıkdan halâs eyle — Meded Senden Rahîm Allâh

2 — Taalluk defterini dür — Yürekden gayra meyli sür
Serây-ı vahdete irgür — Meded Senden Kerîm Allâh

3 — Sana varmağa yok çârem — Onulmaz kaldı uş yârem
Meğer derd ile yalvaram — Meded Senden Kerîm Allâh

4 — Kesib dünyâ vü ukbâdan — Geçir a'lâ vü ednâdan
Doyur sırr-ı Ev-Ednâdan — Meded Senden Kerîm Allâh

5 — Vücûdum cümle yok olsun — Fenâ ender fenâ gelsin
Bekâ içre bekâ bulsun — Meded Senden Rahîm Allâh

6 — Olub Rıdvân'ına mâlik — Görünsün küllü şey hâlik
Erişsin matlaba sâlik — Meded Senden Kerîm Allâh

7 — Taayyün lâ taayyünden — Münezzehsin Hudâ'yâ sen
Yine Sensin seni bilen — Meded Senden Rahîm Allâh

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Gördünse cânân illerin — Bülbül haber vergil bize
Kokdunsa yârin güllerin — Bülbül haber vergil bize

2 — Feryâd edersin rûz ü şeb — Bu derdine n'oldu sebeb
Gülden ne eylersin taleb — Bülbül haber vergil bize

3 — Aşkiyle ser-mest olduğun — Gülden nice bûy aldığın
Anda ne hâlet bulduğun — Bülbül haber vergil bize

4 — Gülden dikenden bendi kes — Allâh bes bâkî heves
Uşşâka olub dest-res — Bülbül haber vergil bize

5 — Pervâne veş yak bâl ü perr — Tâ kalmaya senden eser
Vuslatda kalmazsan eğer — Bülbül haber vergil bize

6 — Varlık konağından göçüb — Cisr-i mecâzîden geçib
Vahdet şerâbından içüb — Bülbül haber vergil bize

7 — Yok eyleyib hep varını — Buldun mu sen de yârini
Keşf eyleyib esrârını — Bülbül haber vergil bize

8 — Kendinden el sildin ise — Ölmezden ön öldün ise
Maksûdunu buldun ise — Bülbül haber vergil bize

9 — Senden fenâ buldun mu sen — Gülden alıb bûy-i hasen
Bir oldu mu cân ile ten — Bülbül haber vergil bize

— 179 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Yeter etdin fenâ bağında feryâd
Yürü bülbül kadîmî âşiyâna
Kafesden eyle cân mürgünü âzâd
Yürü bülbül kadîmî âşiyâna

2 — Mecâzî gülsitânda olma nâlân
Ayak bağı olur bu bâğ-ı ekvân
Hakîkat gülşenini eyle seyrân
Yürü bülbül kadîmî âşiyâna

3 — Dilersen ger bekâ ender bekâyı
Vücûdun küllî küll et bul fenâyı
Ko uçmagı geçegör mâ-sivâyı
Yürü bülbül kadîmî âşiyâna

4 — Görüb pervâneyi andan sebak al
Küyündür nâr-ı aşka perr ile bâl
Mecâzı ko hakîkat bahrine dal
Yürü bülbül kadîmî âşiyâna

5 — Mezâhirden geçib terk et meâli
Yürü ma'nâya er ko kîl ü kâli
Gülün geç kurbetinden bul visâli
Yürü bülbül kadîmî âşiyâna

6 — Fenâ bâğında eğlenme uçagör
Gülün rengine aldanma geçegör
Varıb vahdet şerâbından içegör
Yürü bülbül kadîmî âşiyâna

7 — Gönül verme nuküş-i kâinâta
Geçib fâniden er bâkî hayâta
Safâ bul gark olub Envâr-ı Zât'a
Yürü bülbül kadîmî âşiyâna

— 180 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Diller aceb hayrân olur | Esrâr-ı zikru'llâh ile
Yollar begim âsân olur | Âsâr-ı zikru'llâh ile

2 — Nefsin hevâsından kesil | Zikr eyle Hakk'ı muttasıl
Saykallanur mir'ât-ı dil | Tekrâr-ı zikru'llâh ile

3 — Ger ister isen kurb-i Hakk | Al ehl-i irfândan sebak
Geldi zuhûra her varak | Eşcâr-ı zikru'llâh ile

4 — Ref' olsa zulmânî hicâb | Dilden giderdi ıztırâb
Yap yap gönül kasrını yap | Mi'mâr-ı zikru'llâh ile

5 — Zikri bilib habl-i metîn | Muhkem tutar ehl-i yakîn
Dâim eder *il'â'-i dîn* | İzhâr-ı zikru'llâh ile

6 — İsterse ger kalbin safâ | Zikr eyle Hakk'ı dâimâ
Bîmâr olan bulur şifâ | Tîmâr-ı zikru'llâh ile

7 — Dilden kederler dûr olur | Mahzûn olan mesrûr olur
Zulmet Hüdâyî nûr olur | Envâr-ı zikru'llâh ile

— 181 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Zulmet konağın geçegör | Envâr-ı zikru'llâh ile
Âb-ı hayâtı içegör | Enhâr-ı zikru'llâh ile

2 — Agyârı sürmek kasdın et | Maksûda ermek kasdın et
Mahbûbu görmek kasdın et | Her bâr zikru'llâh ile

3 — Derdin devâya erişe | Kalbin safâya erişe
Lûtf u atâya erişe | İsâr-ı zikru'llâh ile

4 — Gâlib olub zikr-i Hudâ | Gitsin nazardan mâ-sivâ
Ratbü'l-lisân ol dâimâ | Güftâr-ı zikru'llâh ile

5 — Sâdık ola ger aşk eri | Olur hakîkat mazharı
Nusret bulur dîn askeri | Serdâr-ı zikru'llâh ile

6 — Zikr ile mezkûra eriş | Geç hûrîden Nûr'a eriş
Bir Kenz-i Mestûra eriş | İzhâr-ı zikru'llâh ile

7 — Kim ki ola sıdk ile kul | Mevlâ'sını unutmaz ol
Bulur Hüdâyî Hakk'a yol | İksâr-ı zikru'llâh ile

— 182 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Zâkir safâya erişir Âşık Hudâ'ya erişir	Envâr-ı zikru'llâh ile İksâr-ı zikru'llâh ile
2 — Zikri mükerrer edegör Kalbin muattar edegör	Bir Hacc-ı ekber edegör Attâr-ı zikru'llâh ile
3 — Âşık olan cânânına Ermiş Hak(k)'ın ihsânına	Girmiş fenâ meydânına İsâr-ı zikru'llâh ile
4 — Tasdîk ile îmâna er Bir bahr-i bî-pâyâna er	Tahkîk ile irfâna er Enhâr-ı zikru'llâh ile
5 — Açan hüviyyetden kapu Zâhir olur ızmâr-ı Hû	Zevk ile olmuş hande-rû İzhâr-ı zikru'llâh ile
6 — Kesretde vahdet bul begim Sırr-ı hakîkat bul begim	Bâkî saâdet bul begim Tekrâr-ı zikru'llâh ile
7 — Bel bağlayanlar hidmete Ermiş Hüdâyî vahdete	Tâlib olanlar vuslata Esrâr-ı zikru'llâh ile

— 183 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Handân olur ma'nâ gülü Şevke gelir cân bülbülü	Âsâr-ı zikru'llâh ile Gülzâr-ı zikru'llâh ile
2 — *Kün zâkire'r-Rabbi'r-Rahîm* Zâkir bulur bâkî naîm	*Hazâ sırâtün müstakîm* *İksâr-ı zikru'llâh ile*
3 — *Tûbâ li kavmin zâkirîn* Kuvvet bulur ashâb-ı dîn	*Büşrâ bî-envâri'l-yakîn* Ensâr-ı zikru'llâh ile
4 — Sırr vâsıl-ı cânân olur Kalbin bahâristân olur	Cân mekteb-i irfân olur Ezhâr-ı zikru'llâh ile
5 — Tevhîd ile agyârı sür Hısn-ı dili hıfz edegör	Vahdet diyârında otur Dizdâr-ı zikru'llâh ile
6 — Kılma sivâya iltifât Dil-teşneler bulur hayât	Tâ kim tecellî ede zât Enhâr-ı zikru'llâh ile
7 — Çün mevce geldi bahr-i cûd Hakk'ı Hüdâyî kıl şühûd	Buldu bu âlemler vücûd Envâr-ı zikru'llâh ile

— 184 —

Mefâîlün+Mefâîlün

1 — Kederler kalb-i uşşâkı Safâ câmın sun ey sâkî	Nice bir bî-huzûr ede Gönül kesb-i sürûr ede
2 — Güneşden nûr alıb zerre Gidib usr erile yüsre	Ola kim bahr ola katre Hudâ zulmâtı nûr ede
3 — Vücûdun eyleyen ifnâ Kusûra bakma ey Mevlâ	Demişdir Rabbîye'l-a'lâ Ademden ne sudûr ede
4 — Geçilse vâdî-i mihnet Tamâm olub şeb-i fürkat	Açılsa âlem-i vahdet Safâ subhı zuhûr ede
5 — Hüdâyî matlabın bulsa Kula Hakk'dan kerem olsa	Derûnu zevk ile dolsa Revâ mıdır gurûr ede

— 185 —

Hece : 8

1 — Vâdî-i hayretde kalma Bugünü yarına salma	Vâsıl olmağa sa'y eyle Visâle cidd ü sa'y eyle
2 — Seni aldar bu dehr-i dûn Nefs elinde olma zebûn	Nef'eylemez mâl ü benûn Vâsıl olmağa sa'y eyle
3 — Uyanıklardan olagör İstediğini bulagör	Hakk aşkı ile dolagör Vâsıl olmağa sa'y eyle
4 — Hüve'l-Evvel hüve'l Âhir Hakk'ı gör her yerde hâzır	Hüve'l Bâtın hüve'z-Zâhir Vâsıl olmağa sa'y eyle
5 — Varan serây-ı vahdete Ger tâlib isen izzete	Ermiş kemâl-i rif'ate Vâsıl olmağa sa'y eyle
6 — Sûreti ko ma'nâya er Ol matlab-ı a'lâya er	Bir Kenz-i lâ-yefnâya er Vasıl olmağa sa'y eyle
7 — Nice bir âdet ü bid'at Bulagör bir bâkî devlet	Nice bir fânîye rağbet Vâsıl olmağa sa'y eyle
8 — Varlığın yabana atıb Geceyi gündüze katıb	Kâmiller yolunu dutub Vâsıl olmağa sa'y eyle
9 — Âkil isen dervîş eger Hüdâyî'den gûş et haber	Durma çalış şâm ü seher Visâle cidd ü sa'y eyle

(1/4, 9/4) Visâle cidd ü sa'y eyle : Vâsıl olmağa sa'y eyle S. P., S. H.

Hece : 11

1 — Mevlâ kullarına etdi inâyet
El-hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh
Doğru yollarına etdi hidâyet
El-hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

2 — Bir avuç hâk iken insân eyledi
Ehl-i tevhîd ehl-i îmân eyledi
Nice lûtf u nice ihsân eyledi
El-hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

3 — Hakk'ın ihsânını fikr eyle âşık
Envâ-ı lûtfunu zikr eyle âşık
Rûz ü şeb Hâlik'a şükreyle âşık
El-hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

4 — Umarız rahmet ü cennet ü vuslat
Bahr-i gufrânına yokdur nihâyet
Fazl ü ihsânına bulunmaz gâyet
El-hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

5 — Hüdâyî kim bula nûr-i Hudâ'yı
Makâm olur ana vahdet sarâyı
Hakk'a eren bulur zevk ü safâyı
El-hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

Hece : 11

1 — Geliniz Hâlik'ı zikr eyleyelim
El-hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh
Lûtf u ihsânına şükreyleyelim
El-Hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

2 — O Sultândır eden kulların irşâd
Men lem yehdi'llâhü mâlehu min had
Gönül kaşrın ede lûtf ile âbâd
El-Hümdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

3 — Şu dem ki lûtf ere dest-i kudretden
Dili îkâz eder nevm-i gafletden
Alır nûr-i ziyâ Şems-i vahdetden
El-Hamdü li'illâh e'ş-şükrü li'llâh

4 — Hakk gibi maksad-ı aksâ olur mu
Vuslat gibi zevk-i a'lâ olur mu
Böyle bir ni'met-i uzmâ olur mu
El-Hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

5 — Hüdâyî kim bula esrâr-ı tevhîd
Olur ol bülbül-i gülzâr-ı tevhîd
Verir câna safâ envâr-ı tevhîd
El-Hamdü li'llâh e'ş-şükrü li'llâh

— 188 —

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Âfiyetler câm-ı aşkı nûş eden âşıklara
Vuslat-ı ma'şûk erzânîdir ol sâdıklara

2 — *Terk edib en'iyyeti(*) nefyeyle isneyniyyeti*
Vahdet-i zâtiyyedir lâyık olan fâiklara

3 — Hîç baraber ola mı a'mâ ülü'l-ebsâr ile
Kande benzer gaflet ehli kalbi uyanıklara

4 — Sâlike fazlınla dâim eyle tevfîkın refîk
Sen inâyet eyle yâ Rabb vaslına lâyıklara

5 — Enbiyâ vü evliyâ lûtfunla olmuş «Sâbikûn»
Sen Hüdâyî kulunu zamm eyle ol sâbıklara

(*) Eneiyyet
(5/1-2) Rahmetin sebkiyle bulmuştur kemâli sâbikûn. Bu Hüdâyî bendeni ilhâk et ol sâbıklara (M. Gülsen, S. 133).

— 189 —

Hece : 8

1 — Efendim güzel Allâh'ım	Meded eyle meded eyle
Rahmeti çok Pâdişâh'ım	Meded eyle meded eyle
2 — Esîr-i nefs-i dûn etme	Mâ-sivâya zebûn etme
Derd ile bağrım hûn etme	Meded eyle meded eyle
3 — Senin hod rahmetin çokdur	Bâb-ı ihsânın açıkdır
Fazl ü cûda gâyet yokdur	Meded eyle meded eyle
4 — Sensin veren her murâdı	İnâyet eyle yâ Hâdî
Olalım lûtfun âzâdı	Meded eyle meded eyle
5 — Eyle Hüdâyî'ye nazar	Tâ ola fazlına mazhar
Her murâdın kıl müyasser	Kerem eyle meded eyle

— 190 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Kemâl-i lûtf u ihsânından Allâh
Dedi «Lâ taknetû min rahmeti'llâh»

2 — Olagör rahmet ümmîdinde her gâh
Bu ma'nâdan eğer oldunsa âgâh

3 — Ânın fazlıyle devr eyler felekler
Ziyâyı andan alır Mihr eğer Mâh

4 — *Ve bi'l-eshârihüm yestagfirûne*
Bak istigfâr eyle her seher-gâh

5 — Yürü sa'y edegör bâkî naîme
Kişiye çünkü kalmaz mâl eğer câh

6 — Dü âlemde saâdet ol kulundur
K(i)'ola Hakk'dan inâyet ana hem-râh

7 — Hüdâyî'ye n'ola ihsân edersen
Atâna muntazırdır bende vü şâh

(6/2) Hem-râh : Her-gâh S. P.

— 191 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Tecellî-i cemâlin eyle ihsân
Meded eyle meded Sultân'ım Allâh
Visâlinle bizi kıl şâd ü handân
Kerem eyle meded Sultân'ım Allâh

2 — Nice bir nefs ola ortada hâil
İnâyet et ki maksûd ola hâsıl
Olavuz matlab-ı a'lâya vâsıl
Meded eyle meded Sultân'ım Allâh

3 — Uyar kullarını gafletden ey Rabb
Seni anlamağa sa'yedeler heb
Ki tâ kalmaya Senden gayrı matlab
Kerem eyle meded Sultân'ım Allâh

4 — Bize yollarını Sen eyle âsân
Ki mâni' olmaya nefs ile şeytân
Yine senden olur bu derde dermân
Meded eyle meded Sultân'ım Allâh

5 — Görünür külli şey' uşşâka hâlik
Erişsin matlab-ı a'lâya sâlik
Ola bâkî naîme tâ ki mâlik
Kerem eyle meded Sultân'ım Allâh

6 — Geçirib Kâbe kavseyni Hudâ'ya
Tecellî eylesin sırr-ı Ev-ednâ
Ki tâ hâsıl ola maksûd-ı aksâ
Meded eyle meded Sultân'ım Allâh

7 — Hüdâyî'ye müyesser kıl şühûdu
Kemâle irgüre tâ kim sücûdu
Bula fazlınla Hakkânî vücûdu
Kerem eyle meded Rahmân'ım Allâh

(1/4, 3/4, 5/4) Sultân'ım : Rahmân'ım S. P., S. H.

— 192 —

Mef'ûlü+Mefâîlü+Mefâîlü+Feûlün

1 — Ey derdlilerin derdine dermân eden Allâh
Müznib kuluna rahmet ü gufrân eden Allâh
Âşıklarına vuslatın ihsân eden Allâh
Kullarına yollarını âsân eden Allâh

2 — Mevce gelicek bahr-ı kerem lücce-i rahmet
Hâzırladı tâliblerine gülşen-i cennet
Sâdıklarına umarız ihsân ede vuslat
Kullarına yollarını âsân eden Allâh

3 — Çokdur keremi lûtfu o Rahmân ü Rahîm'in
İhsânına gâyet mi var ol Hayy ü Kadîm'in
Bî-had keremin gördü Hüdâyî o Kerîm'in
Kullarına yollarını âsân eden Allâh

— 193 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Halâs et kalbimiz hubb-i sivâdan
Kerem Senden inâyet Senden Allâh
Geçe tâ nefsimiz olmaz hevâdan
Kerem Senden inâyet Senden Allâh

2 — Temevvüc eyleyüb bahr-i inâyet
Zuhûra geldi pes âsâr-ı kudret
Efendi fazlına yokdur nihâyet
Kerem Senden inâyet Senden Allâh

3 — Kulak tutan Hüdâyî Hakk kelâma
Geçib noksandan erişmiş tamâma
İnâyet Hakk'dan olur hâs ü âmma
Kerem Senden inâyet Senden Allâh

— 194 —

Hece : 11

1 — Lûtf ile ihsânın ebvâbını aç
Meded eyle meded Sultân'ım Allâh
Hân-ı vasla doyur olmayalım aç
Meded eyle meded Sultân'ım Allâh

2 — Kulların nice bir ola perîşân
Hasretle nice bir olalar nâlân
Kereminden visâlin eyle ihsân
Meded eyle meded Sultân'ım Allâh

3 — Hüdâyî kuluna eyle inâyet
Senindir çünkü tevfîk ü hidâyet
Sürûra irgüre tâ îd-ı vuslat
Kerem eyle meded Rahmân'ım Allâh

(3/4) Rahmân'ım : Sultân'ım Ü. T., S. P.

— 195 —

Hece : 8

1 — Fazlına nihâyet mi var — Kerîm Allâh Rahîm Allâh
İhsânına gâyet mi var — Kerîm Allâh Rahîm Allâh

2 — Âlemi var eden Sensin — Düşmeni yâr eden Sensin
Fazlın izhâr eden Sensin — Kerîm Allâh Rahîm Allâh

3 — Kullara ihsân Senindir — Afv ile gufrân Senindir
Derdlere dermân Senindir — Kerîm Allâh Rahîm Allâh

4 — Halka hayâtı Sen verdin — Cevher-i zâtı Sen verdin
Bunca sıfâtı Sen verdin — Kerîm Allâh Rahîm Allâh

5 — Senden inâyet isteriz — Lûtf u hidâyet isteriz
Bâkî saâdet isteriz — Kerîm Allâh Rahîm Allâh

6 — Hâki insân eden Sensin — Ehl-i îmân eden Sensin
Lûtf u ihsân eden Sensin — Kerîm Allâh Rahîm Allâh

7 — Hüdâyî kulun ey Mevlâ — Fazl ü lûtfun eyler recâ
Sen inâyet et dâimâ — Kerîm Allâh Rahîm Allâh

(7/4) Lûtfun : Cûdun Ü. T.

— 196 —

Mef'ûlü+Mefâîlün

1 — İrgür bizi matlûba — Lûtf eyle Kerîm Allâh
Hasret koma mahbûba — Rahm eyle Kerîm Allâh

2 — Sen Kâdir'i mutlaksın — İhsân edici Hakk'sın
Kullarına eşfaksın — Lûtf eyle Kerîm Allâh

3 — Eksiklerine bakma — Hasret odına yakma
Aybın başına kakma — Rahm eyle Kerîm Allâh

4 — İhsânına gâyet yok — Fazlına nihâyet yok
Ol kesrete kıllet yok — Lûtf eyle Kerîm Allâh

5 — Bî-çâre Hüdâyî gel — Çek cümle sivâdan el
Olsun işimiz eshel — Rahm eyle Rahîm Allâh

— 197 —

Hece : 11

1 — Eğer doğru yoldan taşra gitdimse
Efendim Sultân'ım *estagfiru'llâh*
Rızâna muhâlif her ne etdimse
Efendim Sultân'ım estagfiru'llâh

2 — Kulun işi sehv ü gaflet ü nisyân
Efendiden afv ü rahmet ü gufrân
Yine senden olur her derde dermân
Efendim Sultân'ım estagfiru'llâh

3 — Yüz urduk sana ey *Sett'ârül-uyûb*
Senin elindedir ıslâh-ı kulûb
Ente'l-Kerîm ente *Gaffârü'z-zünûb*
Efendim Sultân'ım estagfiru'llâh

— 198 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Eyler seherde gulgule	Dost gülşeninin bülbülü
İster vere cânın güle	Cân gülşeninin bülbülü
2 — Feryâd edersin rûz ü şeb	Bu derdine n'oldu sebeb
Gülden ne eylersin taleb	Dost gülşeninin bülbülü
3 — Bin cân ile âşık olan	Yolunda hoş sâdık olan
Dost bezmine lâyık olan	Cân gülşeninin bülbülü
4 — Bülbül ki ârif cânıdır	Dost ilinin mihmânıdır
Derd ehlinin yarânıdır	Dost gülşeninin bülbülü
5 — Dost bâğına kılmak nazar	Cânında etdi mi eser
Vergil Hüdâyî'ye haber	Cân gülşeninin bülbülü

(5/4) Cân : Dost S. P., S. H.; Gülşeninin : Bahçesinin S. H.

— 199 —

Müstef'ilün+Müstef'ilün

1 — Açıldı çün Bezm-i Elest	Devr eyledi peymânesi
Ândan içenler oldu mest	Ayılmadı mestânesi
2 — Ol bâdeden kim nûş eder	İçdiği dem serhoş eder
Deryâ gibi ol cûş eder	Esrük olur dîvânesi
3 — Savm-ı sivâyı kim tutar	Îd-ı visâle ol yeter
Bülbül gibi dâim öter	Gülşen olur kâşânesi
4 — Bayrama ol âşık erer	Kim Hakk Cemâlini görer
Dost bezminin zevkin sürer	Pür-nûr olur dil-hânesi
5 — Aç gözünü hakkiyle bak	Oku Hüdâyî'den sebak
Kâmil olurmuş ehli-i Hakk	Doğmazdan evvel ânesi

— 200 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Feûlün

1 — İnâyetle nazar eyle kuluna
Meded Senden inâyet ıssı Mevlâ
Hidâyet eylegil doğru yoluna
Meded Senden inâyet ıssı Mevlâ

2 — Zaîfin sabra aslâ tâkatı yok
Dahi in'âme şükre sür'ati yok
Sana lâyık Efendi hidmeti yok
Meded Senden inâyet ıssı Mevlâ

3 — Gönüller derdine dermân Senindir
Kamu sultânlara fermân Senindir
Efendi lûtf ile ihsân senindir
Meded Senden inâyet ıssı Mevlâ

4 — Safâ ver kalbimizde kalmasın pas
Olavuz tâ karîn-i meclis-i hâs
Hakîkat bahrına Sen eyle gavvâs
Meded Senden inâyet ıssı Mevlâ

5 — Hüdâyî'nin edib kalbini ta'mîr
Yine Sen eyle her emrini tedbîr
Cenâbından erişsin ana te'sîr
Kerem Senden inâyet ıssı Mevlâ

(2/4, 3/4) Meded : Kerem S. P.

— 201 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Bizi varlık hicâbından halâs et
Meded ey pâdişâhlar pâdişâhı
Kerem kıl bâde-nûş-i bezm-i hâs et
Meded ey pâdişâhlar pâdişâhı

2 — Münevver eyleyib nûr-i şerîat
Sırât-ı müstakîm olsun tarîkat
İhâta eylesin bahr-i hakîkat
Meded ey pâdişâhlar pâdişâhı

3 — Tarîkat potasında nefsi kâl et
Bu kâl içinde koma ehl-i hâl et
Esirge lâyık-ı bezm-i visâl et
Meded ey pâdişâhlar pâdişâhı

4 — Geçir âşıkların sıyt ü sadâdan
Güzer kılsın cemî'-i mâ-sivâdan
Hayât ersin ana bûy-i bekādan
Meded ey pâdişâhlar pâdişâhı

5 — Esirge bu Hüdâyî derd-mendi
Ki zîrâ mahz-ı fazlına dayandı
Serây-ı vahdete irgür Efendi
Meded ey pâdişâhlar pâdişâhı

(4/1) Sıyt : Savt S. P.

— 202 —

Mefâilün+Mefâilün+Mefâilün+Mefâilün

1 — Gelin ey dûstân isteyelim sıdk ile Mevlâ'yı
Olub ol matlaba tâlib koyalım gayrı sevdâyı

2 — Hakîkat üzre eşyâyı görüb bilmek nasîb ola
Mecâzî mevce bakmayıb bulalım asl-ı deryâyı

3 — Rızâsı Tûr'ına varan Cemâlî nûrını gören
Hitâbı zevkine eren eder özge temâşâyı

4 — Şular kim ehl-i kāl oldu seni bilmek muhâl oldu
Meğer aklı ikāl oldu kodu hayretde dânâyı

5 — Geçib varlık hicâbından varan vahdet serâyına
Erişir Kābe kavseyne bilir sırr-ı Ev-ednâyı

6 — Hüdâyî'ye bu yollarda hidâyet rehber olursa
Olur maksûdına vâsıl bulur lâ-büd müsemmâyı

— 203 —

Hece : 7

1 — Adımı Dostdan yana — Atalım şimdengeri
Lâ-mekân illerine — Gidelim şimdengeri

2 — Koyub gayrı sevdâyı — İsteyelim Mevlâ'yı
Bu yalancı dünyâyı — N'idelim şimdengeri

3 — Hakk kelâmın gûş edib — Deryâ gibi cûş edib
Câm-ı aşkı nûş edib — Yudalım şimdengeri

4 — Her kim ister dîdârı — Terk eder cümle varı
Hân-ı vasl-ı dil-dârı — Tadalım şimdengeri

5 — Ey Hüdâyî cânânı — İste bulsun cân anı
Geçen ahd ü peymânı — Güdelim şimdengeri

— 204 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Müsahhar emrine hep cümle eşyâ
Senindir kul Senindir hükm Efendi
Elin altındadır dünyâ vü ukbâ
Senindir kul Senindir hükm Efendi

2 — Ne istersen edersin kudretin var
Her işde nice nice hikmetin var
Esirgersin usâtı rahmetin var
Senindir kul Senindir hükm Efendi

3 — Kiminin derdine tîmâr edersin
Kimine âteşi gülzâr edersin
Kimini Mustafâ Muhtâr edersin
Senindir kul Senindir hükm Efendi

4 — Kani Eyyûb gibi bir sabra tâkat
Yâ İsmâîl veş kurbâna cür'et
Meğer kim edesin fazlınla rahmet
Senindir kul Senindir hükm Efendi

5 — Usâta rahmet ü gufrân eden Sen
Gönüller derdine dermân eden Sen
Hüdâyî'ye atâ ihsân eden Sen
Senindir kul Senindir hükm Efendi

— 205 —

Hece : 10

1 — İstemez âkil fânî dünyâyı
Sensin ey Mevlâ matlab-ı a'lâ
N'eylesin âşık gayrı sevdâyı
Sensin ey Mevlâ matlab-ı a'lâ

2 — Aşk-ı Şîrîne cân verir Ferhâd
Leylâ yâdına Kays eder feryâd
Seni arzular bu dil-i nâ-şâd
Sensin ey Mevlâ matlab-ı a'lâ

3 — Verd içün bülbül aşk ile nâlân
Oldu pervâne şem'ile sûzân
Âşıkın Sensin derdine dermân
Sensin ey Mevlâ matlab-ı a'lâ

4 — Âşıkın aşkı kudretinledir
Sâdıkın sıdkı rahmetinledir
Cennetin zevki vuslatınladır
Sensin ey Mevlâ matlab-ı a'lâ

5 — Bu Hüdâyî'de sabra tâkat yok
Tapuna lâyık bir ibâdet yok
Sana kullukdan özge izzet yok
Sensin ey Mevlâ matlab-ı a'lâ

— 206 —

Hece : 7

1 — Bilir var mı bu yolu — Kande dürür Dost ili
Söyle ey cân bülbülü — Kande dürür Dost ili

2 — Ey âşıklar sâdıklar — Ey derd ile yanıklar
Dün ü gün uyanıklar — Kande dürür Dost ili

3 — Bunda iken biliniz — Sonra ermez eliniz
Arayuben bulunuz — Kande dürür Dost ili

4 — Ağyârını süregör — Dost dîdârın göregör
Bir bilire soragör — Kande dürür Dost ili

5 — Ey Hüdâyî bildin mi — Arayuben buldun mu
Aşkın ile doldun mu — Kande dürür Dost ili

— 207 —

Fâilâtün (Feilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün)

1 — Sayd ederken hümâ-yı irfânı
Uçdu ol şâh-bâz-ı sultânî
Yusûfı çâha atdı ihvânı
Kodu hasretde Pîr-i Ken'ânı
N'eyledin Mustafâ'yı ey fânî
Kande gitdi Muhammed'im kani

2 — Terk edib bu serây-ı vîrânı
Belki cümle sivâ-yı Sübhânî
Arzu etdi o yüce Rahmânı
Katreden geçdi buldu ummânı
N'eyledin Mustafâ'yı ey fânî
Kande gitdi Muhammed'im kani

3 — Tan mıdır bülbül etse efgânı
Zâyi' etdi o verd-i handânı
N'ola ger dökse gözlerim kanı
Görmez oldu o Mâh-ı tâbânı
N'eyledin Mustafâ'yı ey fânî
Kande gitdi Muhammed'im kani (*)

(*) Bu şiir, 1004 yılında vebadan ölen oğlu Mustafâ ile Muhammed için yazılmıştır.
(2/3) Yüce : Vech-i S. P. / Vecd-i S. M. S.

— 208 —

Hece : 8

1 — Aşka düşürdün kendüzün
Bir oldu gecen gündüzün
N'eyleyeyin gönül seni
Âh n'ideyin gönül seni

2 — Düşeli aşkına yârin
Gitdi elden ihtiyârın
Yerde gökde yok karârın
N'eyleyeyin gönül seni

3 — Hakk ile her kim bileşdi
Aşk deryâsı başdan aşdı
Vâdî-i hayrete düşdü
Âh n'ideyin gönül seni

4 — Âşık olaldan dîdâra
Döymez oldun intizâre
Derd ile kaldın âvâre
N'eyleyeyin gönül seni

5 — Aşk ile hoş oldu başın
Kalmadı gayrı teşvîşin
Ma'şûk ile oldu işin
Âh n'ideyin gönül seni

6 — Bir gün Hakk'dan ihsân ola
Her derdine dermân ola
Her müşkil iş âsân ola
N'eyleyeyin gönül seni

7 — Ma'şûkdan ericek kemend
N'itsin Hüdâyî derd-mend
Uşşâkı eyler kayd ü bend
Âh nideyin gönül seni

(6/2) Her müşkil iş : Müşkillerin Ü. T., S. P.

— 209 —

Hece : 11

1 — Da'vet eyle bizi lûtfet kapuna
Sen esirge kerem eyle yâ Mevlâ
Nice bir hasret olavuz tapuna
Sen esirge kerem eyle yâ Mevlâ

2 — Neye il(e)tir bilmezem bu hâl bizi
Kendü kendümüze koma al bizi
Aşkın şevkin deryâsına sal bizi
Sen esirge kerem eyle yâ Mevlâ

3 — Hicâblardan geçir Sana varalım
El kavuşub dîvânına duralım
Arş-ı maksûda yüzümüz sürelim
Sen esirge kerem eyle yâ Mevlâ

4 — Nefsimizle biz bir iş edemeziz
Senden yana bir adım atamazız
Vaslın hânın zevk edib dadamazız
Sen esirge kerem eyle yâ Mevlâ

(4/2) Atamazız : Varamazız S. P.

— 210 —

Hece : 11

1 — Yine gönlüm Dost illerin özledi
O illere bir kez dahi varam mı
Dost dîdârın bizden yeter gizledi
Bir gün ola hûb Cemâlin görem mi

2 — Kulak dutan kişiler Hakk kelâma
Noksandan kurtulub erer tamâma
Huccâc ile varıb Beytü'l-Harâm'a
Eşiğine yüzüm gözüm sürem mi

3 — Mâ-sivâya meyli dilden yuyuben
Fahr-i Âlem Mustafâ'ya uyuben
«Kābe kavseyn» ma'nâsında duyuben
Aceb sırr-ı Ev-ednâya erem mi

4 — Tevhîd ile îmânım kâmil ola
Fürkat gidib cem'iyyet hâsıl ola
Sırrım vahdet iline vâsıl ola
Ara yerden ayrılığı sürem mi

5 — Ey Hüdâyî Dost'dan yana uçuben
Kana kana âb-ı hayât içüben
Hakk yol verip hicâblardan geçüben
Aceb vahdet serâyına girem mi

— 211 —

Hece : 8

1 — Koyub Sidre vü Tûbâ'yı
Gerekmez gayrı sevdâyı
Gönlüm Seni özler Seni
Cânım Seni özler Seni

2 — Bülbüller ister gülistân
Âşık Seni ister hemân
Pervâne şem'-i şeb-istân
Gönlüm Seni özler Seni

3 — Hüsrev Şîrîn'in meftûnu
Ne ânı ister ne bunu
Kays ise Leylî Mecnûn'u
Cânım Seni özler Seni

4 — Gerçi cennet de güzeldir
Kısmet-i rûz-ı ezeldir
Lîk hüsnün bî-bedeldir
Gönlüm Seni özler Seni

5 — Gayra bakmaz âşık gözü
Budur Hüdâyî'nin sözü
Sana doğrulmuştur özü
Cânım Seni özler Seni

— 212 —

Mefâilün+Mefâilün

1 — Olubdur nefsimiz perde
Koma bizi ayaklarda
Meded Mevlâ meded Mevlâ
Meded Mevlâ meded Mevlâ

2 — Zaîfiz isteriz kuvvet
Seninledir Sana vuslat
Garîbiz umarız rahmet
Meded Mevlâ meded Mevlâ

3 — Kulun işi cinâyetdir
Visâlin key saâdetdir
Sana lâyık inâyetdir
Meded Mevlâ meded Mevlâ

4 — Zaîfi kuvvete irgür
Serây-ı vahdete irgür
Garîbi vuslata irgür
Meded Mevlâ meded Mevlâ

5 — Onarmaz bizi nefs-i şûm
İnâyet eyle ey Kayyûm
Bize kalırsa iş ma'lûm
Meded Mevlâ meded Mevlâ

6 — Erişdi gâyete mihnet
Senindir kudret ü kuvvet
Hudâ'yâ kalmadı tâkat
Meded Mevlâ meded Mevlâ

7 — Hüdâyî kulunun yâ Rabb
Tasarrûf hod Senindir hep
İnâyet eyle gönlün yap
Meded Mevlâ meded Mevlâ

— 213 —

Hece : 7

1 — Kulların oda yakma   Kerem eyle yâ Mevlâ
Eksiklerine bakma   Kerem eyle yâ Mevlâ

2 — Birer eksikli kuldur   İhsânın ile doldur
Senin rahmetin boldur   Kerem eyle yâ Mevlâ

3 — Tutalım kul le'îmdir   Efendisi Kerîmdir
Adın Rahmân ü Rahîm'dir   Kerem eyle yâ Mevlâ

4 — Yoluna tevfîk eyle   Fazlını refîk eyle
Rahmete garîk eyle   Kerem eyle yâ Mevlâ

5 — Hâlimize a'lemsin   Afv edersin ekremsin
Atamızdan erhamsın   Kerem eyle yâ Mevlâ

6 — Çünkü insân eyledin   Ehl-i îmân eyledin
Bunca ihsân eyledin   Kerem eyle yâ Mevlâ

7 — İhsânını tetmîm et   Gufrânını ta'mîm et
Yollarını ta'lîm et   Kerem eyle yâ Mevlâ

8 — Derdli âşıklar için   Yolda sâdıklar için
Bagrı yanıklar için   Kerem eyle yâ Mevlâ

9 — Kutb-i evliyâ için   Sadr-ı asfiyâ için
Fahr-i Enbiyâ için   Kerem eyle yâ Mevlâ

10 — Dâim sebâtın için   Bunca sıfâtın için
Şol güzel Zâtın için   Kerem eyle yâ Mevlâ

11 — Hüdâyî'ye ihsân et   Rahmet ile gufrân et
Her işini âsân et   Kerem eyle yâ Mevlâ

— 214 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Feûlün

1 — Ne Sübhânsın şerîkin yok ilâhî
Ne Sultânsın vezîrin yok ilâhî
2 — Sıfâtın tâmmdır ey Zât-ı bî-çûn
«Teâlâ şânüke ammâ yekûlûn»
3 — Bu mahlûkâtı yokdan var kıldın
Kemâl-i kudretin izhâr kıldın
4 — Şükür kim Küntü kenz esrârın açdın
O kenzin zübdesin insâna saçdın
5 — Hem ettin ana tahmîl-i emânet
Ola tâ bâde-nûş-ı bezm-i vahdet
6 — Hiyânetden yine Sen sakla yâ Rabb
Cehâletden yine Sen sakla yâ Rabb
7 — Ânın hakkı ki etdin âna i'tâ
Makâm-ı «Kâbe kavseyni Ev-ednâ»

— 215 —

Hece : 11

1 — Fakrımı irgür tamâma yâ Ganî
Tâ ki bu yoklukla bulayım Seni
2 — Sohbet-i cânâna ermek isteyen
Yoluna harc eylesin cân ü teni
3 — Bir gül-i bî-hâr-ı bâkî kıl taleb
Terk et ey bülbül bu fânî gülşeni
4 — Zât-ı bî-çûne ermeyince kişi
Hâsıl olmaz murâdı bitmez işi
5 — Gönül hîç bir nefes eğlenmez oldu
Yürek dün gün yanar dinlenmez oldu
6 — Meded cânım firâk oduna yandı
Hatâ bizden atâ Senden Efendi
7 — *«Ekûlü târeten yâ Rabbi zidnî*
Ve uhrâ leyte ümmî lem telidnî»

— 216 —

Hece : 7

1 — Âlemlerin Sultân'ı	Meded Senden meded Hayy
Derdlilerin dermânı	Meded Senden meded Hayy
2 — Mukârîn olan keme	Yaramaz eme seme
Nefsime ısmarlama	Meded Senden meded Hayy
3 — Lûtfun keremin çokdur	Dâim kapın açıkdır
Fazlına gâyet yokdur	Meded Senden meded Hayy
4 — Görüb gözleyen Sensin	Murâdlar veren Sensin
Sana irgüren Sensin	Meded Senden meded Hayy

— 217 —

Hece : 11

1 — Kimseler hüsnünü vasf eyleyemez
Zâtından güzeldir *Sultân'ım* Mevlâ
Hakk'dan gayrı Hakk'dan söz söyleyemez
Zâtından güzeldir *Sultân'ım* Mevlâ

2 — Eğer Arş ü ferş ü Levh ü Kalemdir
Eğer cinn ü melek benî-Âdemdir
Cümlesi reşha-i bahr-i keremdir
Zâtından güzeldir *Sultân'ım'* Mevlâ

3 — Âlemler mevcidir bahr-i vücûdun
İnsândır zübdesi ol kenz-i cûdun
Ayn-i hakîkatla olsun şühûdun
Zâtından güzeldir *Sultân'ım* Mevlâ

4 — Taglît ederse ger zâhirde kesret
Bâtın gözüyle bak görünür vahdet
Hüsnündendir bunca âsâr-i kudret
Zâtından güzeldir *Sultân'ım* Mevlâ

5 — Fursat geçer aldanma kîl ü kâle
Yalvar Hakk'a eriş kasr-ı kemâle
Hüdâyî mazhar ol nûr-i cemâle
Zâtından güzeldir *Sultân'ım* Mevlâ

— 218 —

Mefâîlün+Mefâîlün+Feûlün

1 — Hevâ-yı nefse maglûb olmasınlar
Uyar kullarını uyar İlâhî
Kalub gafletde mahcûb olmasınlar
Uyar kullarını uyar İlâhî

2 — Tecellî eylemezse nûr-i vahdet
Seni koyub ederler gayra rağbet
Muattal etdi halkı nevm-i gaflet
Uyar kullarını uyar İlâhî

3 — Sivâ hubbı kulûb-ı nâsı aldı
Sanasın her biri ummâna daldı
Cenâbından hemân ihsâna kaldı
Uyar kullarını uyar İlâhî

— 219 —

Feilâtün (Fâilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün)

1 — Zâhire bakdı gaflet ehli kişi
Sana vuslat Seninledir Mevlâ
Âşıkın mâ-sivâda neyler işi
Sana vuslat Seninledir Mevlâ

2 — Şol ki cândan Sana ola âşık
Ol olur bezm-i vuslata lâyık
Senin ile bulur Seni sâdık
Sana vuslat Seninledir Mevlâ

3 — Kimi sahrâya kimi dağa düşer
Kimi berriyye kimi beller aşar
Göre bilmezliği kişiye n'ider
Sana vuslat Seninledir Mevlâ

4 — Enbiyâ evliyâ vesîle imiş
Zîra Hakk anlarınla bile imiş
Nefse kalırsa işi hîle imiş
Sana vuslat Seninledir Mevlâ (*)

(*) M. Gülşen ve Kemâleddin Şenocak baskılarında, 5. dörtlük olarak aşağıdaki dörtlük vardır. Yazma nüshalarda bu dörtlük mevcut değildir. Kemâleddin Şenocak'ın baskısında, faydalandığı yazmada bulunmadığı, M. Gülşen baskısından alındığı dip not olarak kaydedilmektedir. Ancak bu dörtlüğün 1, 2 ve 3. mısra'larındaki vezin, yukarıdaki dörtlüğün vezinine uymamaktadır.

Pâdişâhâ lûtf-i bî-pâyân Senin	Hem kamu derd ehline dermân Senin
Bu Hüdâyî bendene ihsân Senin	Sana vuslat Seninledir Mevlâ

Hece : 8

1 — Sarardır tâze gülleri
İnler görüb bülbülleri
Ölüm deyu ağlar var mı
Gülüm deyu ağlar var mı

2 — Resûl'ün verdiği haber
Tutdı dünyâyı ser-te-ser
Günden güne zuhûr eder
Zulüm deyu ağlar var mı

3 — Hakk'ı candan edib taleb
Aceb nice olur yâ Rabb
Tâatda olub rûz ü şeb
Hâlim deyu ağlar var mı

4 — Bâde-i aşk içile mi
Meded erib açıla mı
Dost iline uçula mı
Yolum deyu ağlar var mı

5 — Görüb ahd ü peymânımı
Anıb eski mekânımı
Cân özleyib cânânımı
İlim deyu ağlar var mı

6 — Dost illerine varam mı
Dâmen-i vasla irem mi
Eşiğine yüz sürem mi
Elem deyu ağlar var mı

7 — Bunca hicâbı hark eden
Cemi'den sonra fark eden
Vahdet-i zâta gark eden
İlim deyu ağlar var mı

(6/1, 2, 3) Varam mı, sürem mi, irem mi : Vara mı, süre mi, ire mi Ü. T., S. P.

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün

1 — Cân ü dilden Hâlik'i zikr edelim
Hoş saâdet ehli etmiş Hakk bizi
Lûtf-ı bî-pâyânına şükr edelim
Hoş saâdet ehli etmiş Hakk bizi

2 — Ehl-i islâm ehl-i îmân eyledi
Bunca lûtf ü bunca in'âm eyledi
Fazl ü ihsânını itmâm eyledi
Hoş saâdet ehli etmiş Hakk bizi

3 — Etdi lûtfundan Habîb'in ümmeti
Hem nasîb etdi serây-ı vahdeti
Umarız envâ'-ı feth ü nusreti
Hoş saâdet ehli etmiş Hakk bizi

4 — Yardım etdi çün inâyet askeri
Rehber oldu Enbiyânın Ser-ver'i
Eyledi nûr-i hakîkat mazharı
Hoş saâdet ehli etmiş Hakk bizi

5 — Şems-i vahdetden erişdi sırra nûr
Hâsıl oldu kalbe envâ'-ı sürûr
Ey Hüdâyî olagör abd-i Şekûr
Hoş saâdet ehli etmiş Hakk bizi

— 222 —

Fâilâtün (Feilâtün)+Mefâilün+Feilün (F'alün)

1 — Ey Aliyy ü Azîm olan Mevlâ
Ey Azîz ü Hakîm olan Mevlâ
Ey vücûdı Kadîm olan Mevlâ
Ey atâsı amîm olan Mevlâ
Ey cevâd ü Kerîm olan Mevlâ
Ey Raûf ü Rahîm olan Mevlâ

2 — Kulların kimi ehl-i tâatdır
Kimisi mazhar-ı inâyetdir
Kimi mest-i mey-i mahabbetdir
Sana lâyık Efendi rahmetdir
Ey cevâd ü Kerîm olan Mevlâ
Ey Raûf ü Rahîm olan Mevlâ

3 — Âşık erişse ger habîbe n'ola
Gül nasîb olsa andelîbe n'ola
Vatan anılsa bir garîbe n'ola
Hastalar varsalar tabîbe n'ola
Ey cevâd ü Kerîm olan Mevlâ
Ey Raûf ü Rahîm olan Mevlâ

4 — Nice bir ehl-i kîl ü kâl olalım
Bedre irgür yeter hilâl olalım
Vâsıl-ı Şems-i bî-zevâl olalım
Sâkin-i suffe-i kemâl olalım
Ey cevâd ü Kerîm olan Mevlâ
Ey Raûf ü Rahîm olan Mevlâ

5 — Şol ki etmez Seni özünde taleb
Bârid âhen dögüb çeker o taab
Varlık cümleten Senindir hep
Sen esirge Hüdâyî'yi yâ Rabb
Ey cevâd ü Kerîm olan Mevlâ
Ey Raûf ü Rahîm olan Mevlâ

— 223 —

Hece : 8

1 — Aşkın bu gönlüm şehrini / Gele gide yol eyledi
Dahi Âdem halk olmadan / Sen Sultân'a kul eyledi

2 — Hakkındır Kudret ü kuvvet / Hakkındır lûtf u inâyet
Eyleyib bize hidâyet / İhsânını bol eyledi

3 — Ol verdi cism ile cânı / Ol verdi ilm ü irfânı
Hüdâyî bunca ihsânı / Evvel âhir Ol eyledi

— 224 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Yeter etdin bu fânî zevke rağbet
Efendi âkil ol fikr et meâli
Dilersen Hazret-i Mevlâ'ya kurbet
İbâdet eylemekden olma hâlî

2 — Eğer sâlik yolunda ola sâdık
Olur ol mahzen-i sırr-ı hakâyık
Olagör sohbet-i dildâre lâyık
Yeter etdin sivâya iştigâli

3 — Tulu' etse kaçan sırr-ı hakîkat
Komaz ol tâlib-i sâdıkda zulmet
Şu kim etdi semâ-yı kalbe himmet
Safâya erdi bedr oldu hilâli

4 — Şu cân kim sırr-ı Ev-ednâya erdi
Beğim ol matlab-ı a'lâya erdi
Safâ-yı zirve-i ulyâya erdi
Riâyet eyleyen saff-ı niâli

5 — Bakıp kalma nüküş-i kâinâta
Çalış ma'nâya er bâkî hayâta
Hüdâyî vâsıl oldu Nûr-i Zâta
Geçen âşık Celâli vü Cemâli

(3/1) Sırr : Şems S. P., S. M. S.

— 225 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Ederdi cânib-i Mevlâ'ya rağbet
Kulun olsaydı zikre iştigâli
Tul'u ederdi envâr-ı mahabbet
Havâtırdan derunı olsa hâli

2 — Gözünden perde zâil olsa mutlak
Kati zâhirdürür mahfî değil Hakk
Ana vasıl dürür eşyâ muhakkak
Velî mahcûb olan bilmez visâli

3 — Kimin kim nûr-i Hakk ola delîli
Sırât-ı müstakîm olur sebîli
Yürü hâl ehli ol ko kâl ü kîli
Cemîle erişen bulur Cemâli

4 — Sülûk ehli safâya vâsıl olsa
Erib zevke murâdı hâsıl olsa
Maârif cennetine dâhil olsa
Hayât bulub içer ayn-i zülâli

5 — Dolarsa sırrına nûr-i hakîkat
Gerekdir zâhirinde farz ü sünnet
Edegör cem' ile farka riâyet
Hüdâyî bulmak istersen kemâli

(2/4) Bilmez : Bulmaz Ü. T., S. P.

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Kulun eksikliğine bakma lûtf et
Hatâ kuldan atâ Senden Efendi
Celâlin âteşine yakma lûtf et
Hatâ bizden atâ Senden Efendi

2 — Erişse lem'a nûr-i kibriyâdan
Geçerdi zulmet-i kibr ü riyâdan
Halâs eyle meded hubb-i sivâdan
Hatâ kuldan atâ Senden Efendi

3 — Kulun cürmü ne denlu olsa ger çok
Değildir rahmet ü fazlından artuk
Atâ vü fazl ü cûdun gâyeti yok
Hatâ kuldan atâ Senden Efendi

4 — Beşerden şerr cüz olmuşdur İlâhî
Nice eksik ola cürm ü günâhı
Umarız ola afv-i pâdişâhî
Hatâ bizden atâ Senden Efendi

5 — N'ola olsa ibâda fazl ü rahmet
Kerem deryâsına yokdur nihâyet
Hüdâyî bendene eyle inâyet
Hatâ kuldan atâ Senden Efendi

— 227 —

Hece : 7

1 — Hakîkat yolunu soyla — Gider gayrı sevdâyı
Gece gündüz sa'y eyle — Tâ bulunca Mevlâ'yı

2 — Ef'âl ü sıfâta er — Kasd et Nûr-i Zâte er
Bir bâkî hayâta er — Bul matlab-ı a'lâyı

3 — Ey Hüdâyî bâl açıp — Matlabdan yana uçup
Kâbe kavseyni geçip — Bul sırr-ı Ev-ednâyı

Mefâilün+Mefâilün

1 — Bize vuslat kapusın aç Efendi âb-ı rahmet saç	Meded Mevlâ meded Mevlâ Meded Mevlâ meded Mevlâ
2 — Yeter fürkatde bîmâr et Kemâl-i fazlın izhâr et	Meded bu derde tîmâr et Meded Mevlâ meded Mevlâ
3 — Senindir lûtf ile ihsân Yine senden olur dermân	Neye kâdir olur insân Meded Mevlâ meded Mevlâ
4 — Cemâlinden nikâbı al Sana ma'lûmdürür her hâl	Bizi vuslat iline sal Meded Mevlâ meded Mevlâ
5 — Hüdâyî'ye hidâyet et Kerem lûtf'u inâyet et	Karîn-i bezm-i vahdet et Meded Mevlâ meded Mevlâ

— 229 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Bize zevk-i visâlin eyle ihsân
Meded ey Kâdir Allâh'ım meded hây
Olavuz tâ anınla şâd ü handân
Meded ey Kâdir Allâh'ım meded hây

2 — Yeter yakdı ibâdı nâr-i hasret
Safâ versin kulûba Nûr-i vuslat
Efendi lûtfuna yokdur nihâyet
Meded ey Kâdir Allâh'ım meded hây

3 — İbâdın dâimâ işi hatâdır
Sana lâyık olan lûtf ü atâdır
Visâlin derd-i uşşâka devâdır
Meded ey Kâdir Allâh'ım meded hây

4 — Bir avuç hâki insân eyleyen Sen
Ana yolları âsân eyleyen Sen
Dahi envâ-ı ihsân eyleyen Sen
Meded ey Kâdir Allâh'ım meded hây

5 — Hüdâyî bendeni kıl gamdan âzâd
Visâlinle ola tâ hurrem ü şâd
Olubdur çünki fazl ü lûtfa mu'tâd
Meded Sultân'ım Allâh'ım meded hây

— 230 —

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün

1 — Ola maksûdumuz fazlınla hâsıl
İnâyet eyle Sultân'ım meded hây
Olalım Nûr-i pâk-i Zâte vâsıl
İnâyet eyle Allâh'ım meded hây

2 — Hudâ-yı Müsteân açarsa yollar
Ere matlûbuna bî-çâre kullar
Safâya ermeğe mahzûn gönüller
İnâyet eyle Allâh'ım meded hây

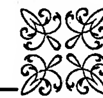
3 — Vücûdı kande buldu cinn ü insân
Safâyı kanden aldı ehl-i irfân
Yine Senden olur kullara ihsân
İnâyet eyle Sultân'ım meded hây

4 — Bizi fazlınla çünkü etdin îcâd
Yine eyle Naîm-i vasla irşâd
Olalım mâ-sivâ hubbundan âzâd
İnâyet eyle Sübhân'ım meded Hây

5 — Hüdâyî'ye hidâyet Senden olur
Dahi matlûba vuslat Senden olur
Efendi fazl ü rahmet senden olur
İnâyet eyle Allâh'ım meded hây

Kıt'alar - Rübâîler

1 — Bu gece kim leyle-i Mi'râcdır
Zevk-ı vasla kulların muhtâcdır
Fazlın ile aradan gitsin hicâb
Hûb Cemâlin görelim ref' et nikâb
Ente Rabbî ente Hayrü'n-Nâsirîn
İki âlemde kerem senden hemîn
Ente Rabbî ente Fettâh ü Kerîm
Ente Hayyî ente Kayyûm ü Kadîm

2 — Nadir bu ellerle ayak
Nedir bu dillerle dudak
Aç gözün ibret ile bak
Âlem temâşâ-gâh imiş

Cümle merâtibden geçip
Tevhîd-i Zâta vâsıl ol
Ko Zeyd ü Amre bakmağı
Ef'âl-i küll Allâh imiş

3 — Ey Alîm ü Habîr olan Mevlâ
Ey Semî'ü Basîr olan Mevlâ
Kullara lûtf ile inâyet et
Ey muîn ü nasîr olan Mevlâ
Zuafâyı sakın belâlardan
Ey Kavî vü kadîr olan Mevlâ

4 — Dışını gerçi lâle v(ü) âle sarmış
Velî hoş bûyu yok kalbi kararmış
Gülü gör kim bu denli hâr içinde
Ne hoş sultân geçer ezhâr içinde
Gel imdi sûrete magrûr olma
Meânî meclisinden dûr olma

5 — Gönül verme bu fânî mülke zinhâr
Yürü var himmetin ukbâya eyle
Ne dünyâ geç iki âlemden ey yâr
Tedârük Hazret-i Mevlâ'ya eyle
Makām-ı «Kābe kavseyni» güzer et
Teveccüh sırr-ı «Ev-ednâ»ya eyle

6 — Elin altındadır dünyâ vü ukbâ
Eden Sensin kamu emvât ü ihyâ
Mürâdın tâlibin eylersen i'tâ
Bize de vaslın ihsân eyle Mevlâ

7 — Şems-i duhâ bedr-i dücâ
Envârı eyler iltica
Hep kullarındır ey Hudâ
Yâ kimden etsinler recâ

8 — Eğer Sidre eğer Tûbâ
Eğer ulâ eğer uhrâ
Eğer dünyâ eğer ukbâ
Senindir hep güzel Mevlâ

9 — İbâdı nefs-i şûma gâlib eyle
Kerîm Allâh Rahîm Allâh meded et
Sana sıdk ile lûtf et tâlib eyle
Kerîm Allâh Rahîm Allâh meded et

10 — Niyâzın dâima Allâh'a eyle
Uyan gafletden ey gâfil gözün aç
Çün olur melce-i erbâb-ı hâcât
Olubdur hâs ü âmm ol bâba muhtâc

11 — Ey kerem kânı hudâvend-i Alîm
Kullara lûtf ile ihsân et meded
Hâliku'l-küll Hâdî-i Dâr-ı Naîm
Yolların fazlınla âsân et meded

12 — Ey kerem kânı ibâdın dâimâ işi kusûr
N'ola ger fazlın ile Sen rahmet etsen yâ Gafûr
Fazlına ihsânına mevkūfdur cümle umûr
Dâimâ işi ibâdın zillet-i cürm ü kusûr

13 — Gerçi nefse güç gelir dünyadan ayrılmak kişi
Lîk merzât-ı İlâhiyye gözetmek hûbdur
Nice bin yıllar otursa âkibet eyler sefer
Lîk merzât-ı İlâhiyye gözetmek hûbdur

14 — Râh-ı hidâyetden sapıp
Çâh-ı dalâle düşme kim
Serrâda vü darrâda Hakk
Her hâline âgâhdır

15 — Günler gelib geçmektedir
Kuşlar gibi uçmakdadır
Ehl-i fesâdın yeri nâr
Ehl-i salâh uçmakdadır

16 — Kış günleri zahmetlidir
Yaz günleri ni'metlidir
Rahmânımız rahmetlidir
Kullarına ihsân eder

17 — Şeştâ vü çeng ü tanbûr
Hakk'dan seni eder dûr
Uyub hevâ-yı nefse
Dünyâya olma mağrûr

18 — Hayr ü şer bunda her ne kim ide kul
Âhiretde cezâsını bula ol
Kâfir ü müslim eğerçi cümle kul
Lîk îmân ehlinindir Hakk'a yol

19 — Îd-ı adhâya erişdirdin bizi
Sana çok hamd ü şükürler ey Kerîm
Zevk-ı a'lâya erişdirdin bizi
Sana çok hamd ü şükürler ey Kerîm

20 — Hidmet eyle pîrine sıdk ile sen
Hakk yolunda bezl edegör cân ü ten
Her ne kim emr ede et ânı kabûl
Kapısında olagör cân ile kul

21 — Tecellî eylese ol Hayy ü Kayyûm
Olurdu mā-sivâ hep cümle ma'dûm
Bu ma'na ger sana olduysa ma'lûm
Sivâdan var yürü imdi gözün yum

22 — Nedir bir dâneden bunca senâbil
Bu sırrı bilmez illâ ehl-i irfân
Hayâl-i zılla benzer fi'l-hakîka
Vücûdun aynasında hâl-i ekvân

23 — Bahâristân bahâristân
Güzeldir bâğ ile bustân
Safâ ile edib seyrân
Hemîşe şâd ola dûstân

24 — Aç gözün gafletden uyan
İbâdet eyle her zamân
Receb şa'bân ü ramazân
Mübârek aylardır gelen

25 — Hubb-i Hakk ve hubb-i dehr-i dûn
Cem' beyne't-tıb ve'n-nûn
Aklını başına devşir
Ko sivâ hubbunu hey mecnûn

26 — Bize fazli ile eden inâyet
Efendim sevdiğim Sultân'ım Allâh
Rızâsı yoluna ede hidâyet
Efendim sevdiğim Sultân'ım Allâh

27 — Esirge hey inâyet ıssı Mevlâ
Cemi'-i zenbime estagfiru'llâh
Yine senden olur her derde dermân
Cemi'-i zenbime estagfiru'llâh

28 — Kişiye nef'ü zarr Hakk'dan gelirken
Muvahhid işbu ma'nâyı bilirken
Koya isnâdı Zeyd ü Amr ü Bekre
Hemân sa'y ede istigfâr ü şükre

29 — Sırr matlaba vâsıl ola
Mevlâ kerem ihsân ede
Kalbe safâ hâsıl ola
Mevlâ kerem ihsân ede

30 — Ey Mün'im ü muhsin İlâh
Ey rahmeti çok Pâdişâh
Zabtındadır halk-ı cihân
Bir dahi yok püşt ü penâh

31 — Ne hûy ile kişi olsa sirişte
Komaz ol hûyın olsa rişte rişte
Felekler de meleklerle uçarsa
Ne mümkündür ki dîv ola firişte

32 — Bu haber ma'lûmu olsun sâmi'in
Şem'e olmaz ihtiyâcı câmi'in
Hakk ânın emrini tedbîr eyledi
Zikr ü tesbîh ile ta'mîr eyledi

33 — Bu âciz kullarına Rabb-i Kādir
İnâyet ede kuvvetler vereydi
Yolunda hidmete tevfîk edib hem
Kuvâya dahi sıhhatlar vereydi

34 — Kemâl-i lûtf ü ihsânından ey Şâh
Dedin «Lâtaknetû min rahmeti'llâh»
Bu ma'nâdan şu cân kim oldu âgâh
Olubdur rahmet ümmîdinde her gâh

35 — Aceb mi Kâ'beden eşref olursa kâmilin kalbi
Bunu cân ile isgā et efendi kavl-i sâdıkdır
Binâsı Kâ'be'nin mahlûk işidir seng ü hâk ile
Gönül hod dest-i kudretle yapılmış sun'-i Hâlik'dir

36 — Ger verilse bir kişiye ömr-i Nûh
Hâsıl olsa âna envâ'-ı fütûh
Menzilidir âkibet tahte't-türâb
Kimseye bâkî değildir bu harâb

37 — Yüz sürüb dergâhına abd-i zaîf
Lûtf ile ihsânın ister ey Kerîm
Ber-murâd olsun o bî-çâre nahîf
Fazl ile ihsânın ister ey Kerîm

38 — Nebiyy-i müctebâ geldi Resûl-i murtazâ geldi
Habîb-i bâ-safâ geldi Muhammed Mustafâ geldi
Gönüllere şifâ olan kamu derde devâ olan
Bize Hakk'dan atâ olan Muhammed Mustafâ geldi

39 — Nutfe-i nâçizi insân eyledin
Hamd ü minnet sana ey Rabb-i Kerîm
Ehl-i islâm ehl-i îmân eyledin
Hamd ü minnet sana ey Rabb-i Kerîm
Giydirib halka vücûdun hil'atın
Bize gösterdin kemâl-i kudretin
Umarız iki cihânda rahmetin
Çok şükürler sana ey Rabb-i Kerîm

40 — Taht-ı teshîrindedir cümle cihân
Yâ İlâhî sen inâyet et meded
Fazlına muhtâcdır pîr ü civân
Yâ İlâhî sen inâyet et meded
Cümle mevcûdâta sen verdin hayât
Lûtfun ile oldu cümle kâinât
Yine mü'min kullara sen ver sebât
Yâ İlâhî sen inâyet et meded

41 — Beyza-i zâğı kosan tâvus ile
Gülşen-i cennetde yapsan âşiyân
Dürlü ni'metlerle etsen terbiyet
Zâğdır andan zuhûr eden hemân

42 — Beyza-i zâğı koyub tâvûs-ı kudsun altına
Cennetü'l-me'vâ içinde âna yapsan âşiyân
Terbiyet etsen ânı envâ'-ı ni'metle beğim
Zâğdır ancak yine andan zuhûr eden hemân

43 — Görüb dört nûru Cibrîl-i mükerrem
Var ortasında hem bir nûr-i a'zam
Dedi : yâ Rabb nedir bu penç envâr
Diledi olmak anlardan haberdâr
Dedi Cebrâîle ol Rabb-i ekrem
Muhammed nûrudur ol nûr-i a'zam
O dört envâr dahi o dört velîdir
Ebû-Bekr ü Ömer Osmân Alîdir

44 — Zulmet-i şirk ü hevâyı def' içün
Nûr-i pâk-i Mustafâ ola şefî'
Aradan cümle hicâbı ref' içün
Nûr-i pâk-i Mustafâ ola şefî'
Âleme rahmet Şefâat kânıdır
Lî-me'Allâh kasrının mihmânıdır
Âşık-ı dil-hastenin dermânıdır
Nûr-i pâk-i Mustafâ ola şefî'
Mustafâdır hâdî-i ehl-i yakîn
Mustafâdır şâdî-i kalb-i hazîn
Oldürür çünkim Şefîü'l-Müznibîn
Nûr-i pâk-i Mustafâ ola şefî'

45 — Gâr-ı sardırma habîbim olalı aşkın nihân
Başım üstünde hamâm-ı gam yapubdur âşiyân
Ankebût-i dâğ-ı mihnet perde çekmişdir ana
Bu değildir gördüğün ey yâr-ı sâdık her zamân
Âfitâbım bir hilâl-ebrû kulundur Mâh-ı nev
Âsumân şeh-nişînindir sipihridir nişân
Dolanur her şeb çerâğ-ı encüm ile kevkebi
Bir tarîk ile sana yol bulmak ister keh-keşân
Şâne ile âşina olub sabâya uymasa
Dûstum çıkmazdı başdan kâkül-i anber-feşân
Müşkilin e's-sabrü miftâhü'l -ferecle hall edib
Ba'de usrin yüsr fikriyle nazar kıl her zamân
Sûret-i bî-ma'niden pâk eyleyib dil deyrini
Halvet ü celvetde zikru'llâhı et vird-i zebân

46 — Aceb bu nevm-i gafletden gözün açub uyandın mı
Bu fânî âlemin zevk ü safâsından usandın mı
Hevâlarda izâat eyleyüb sermâye-i ömrü
Bu hâl ile huzûr-ı Hakk'a varmakdan utandın mı

47 — Zaîfim sabra yokdur iktidârım
Garîbim yerde gökde yok karârım
Buyurmuşdur Nebî «El-fakrü fahrî»
N'ola fakr ile olsa iftihârım
Fenâ buldu sivâ-yı Hakk Hüdâyî
Hudâ'dan gayrı yok bir dahi varım

48 — Gâlib olsa kişide Hubb-i Habîb-i medenî
Zerrece gelmez ana zînet-i dünyâ-yı denî
Terk edib bid'atı râh-ı sünene sâlik olur
Bezl eder Hakk'a ibâdet yoluna cân ü teni

49 — Vahdet-i Hâlik'ı inkâr etme
Doğru yolu koyub eğri gitme
Rüşdi olana yeter bu şâhid
İnnema'llâhü ilâhün vâhid

50 — Ne denlu rahmet etsen kullarına
Efendi rahmetin hod yok değildir
Ne denlu çok ise cürmü ibâdın
Bihâr-ı rahmetinden çok değildir

51 — Ne işlerse eğer hayr ü eğer şerr
Göriserdir eğer avrat eğer er
Var imdi âkil ol hayr işle dâim
Olasın tâ iki âlemde sâlim

52 — Yaz olsa soğuk ister kışın ıssı
Meğer kim nefs eder ana tekâzî
Esîr-i nefs olub bî-çare insân
Anınçün olmaz ol bir hâle râzî

53 — Her kim bu yolda hâk ola
Aşk ile sîne-çâk ola
Erib serây-ı vahdete
Kalbi sivâdan pâk ola

54 — Sürüb yüz bâb-ı Hakk'a iltica et
Cenâb-ı pâkine vuslat recâ et
Sivâ levsinden el yuyub dem-â-dem
Erib matlûba hoş zevk ü safâ et

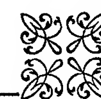
55 — Sıhhat-ı ebdân ile îmân-ı kâmil var iken
Tâc ü taht ister mi Mevlâ'dan aceb âkil olan
Ni'met-i sıhhat dahi îmân-ı kâmil var iken
Mâl ü mülk ü saltanat ister mi hîç âkil olan

56 — N'olaydı hay n'olaydı hay n'olaydı
Gönül râhat beden sıhhat bulaydı
Cemî'-i müşkilât âsân olurdu
Hudâ'dan zerrece rahmet olaydı

57 — Bendene eyle hidâyet ey Rahîm
Tâ ola âsân Sırât-ı müstakîm
Rahmetin bî-haddürür fazlın azîm
Lûtf u ihsân hep senindin ey Rahîm

Müfredler

1 — Var iken dergâh-ı Hakk ayrık ya kande varayın
Hâlik'im Rabb'im dururken ya kime yalvarayın

2 — Kâ'be'den eşref tutulsa kalb-i insânî n'ola
Dest-i kudretle yapılmış sun'-ı Rabbânî dürür

3 — Kalb-i kâmil Kâ'beden eşrefdir okursan sebak
Kâ'beyi mahlûk yapdı kalbi sun'-i pâk-i Hakk

4 — Kul oldunsa eğer Kādir Hudâ'ya
Kulunu hıfz eder ol Hayy ü Kayyûm

5 — Nâkıs işi hep hatâ isyân olur
Kâmil işi afv ile ihsân olur

6 — Her ne takdîr etse ol Kādir İlâh
Cümlesi hikmetledir bî-iştibâh

7 — Aklın senin ger yâr ise hem Hakk'a meylin varise
Bin cân ile kul olagör Mevlâ rızâsın bulagör

8 — Vahdet-i Hakk'a gel olma câhid
İnnema'llâhü ilâhün vâhid

9 — İlm billâha çalış sen yürü ey himmeti dûn
Nice bir câze yecûzü nice bir kâne yekûn

10 — Uragör esb-i nefse tâziyâne
Seni ugratmaya ol tâ ziyâne

11 — Çekmeyince erbaîni rûzgâr
Ana yüz göstermemişdir nev-bahâr

12 — Kârbân-ı sâlikân etse sülûk
Anlara olur gıdâ ezkâr-ı Hakk

13 — Visâlin zevkini cânâ ne bilsin zâhid-i miskîn
Efendi kande fehm eyler cimâ'ın lezzetin ı'nnîn

14 — Âkil olan anlar bunu dünyâ misâfir hânedir
Bâkî safâ tahsîline sa'y etmeyen dîvânedir

15 — Mâziye kılma teessüf yeme müstakbel gamın
Hâlini hoş gör ki ömrün hâsılı imrûzdur

16 — Ganîdir Hakk ile bâlim n'ola ger yoğise mâlim
Umarım fazl-ı Hakk ile hemîşe hoş ola hâlim

17 — Hidmet eyle pîrine sıdk ile sen
Hakk yoluna bezl edegör cân ü ten

18 — Gaflet ile her ne denlu eylese kullar günâh
Rahmetinden çok değildir ey Kerem kânı İlâh

19 — Zînet-i dünyâya mağrur olma gafletden uyan
Ne iyi kalır ne kem bunda konan göçer hamân

20 — Bal demekle tatlı olmaz bu dehân
Yürü ânı tatmağa sa'y et hemân

21 — Ârifin bir cenneti var âlem-i dünyâda kim
Âhiret cennâtına aslâ tehassür eylemez

22 — Hâlik'ın ger ola tevfîki refîk
Feth olur sâlike ebvâb-ı tarîk

23 — Emr-i Hakka imtisâl etmek kula matlûb imiş
Hem rızâu'llâh tahsîl eylemek mahbûb imiş

24 — Bulmak istersen eğer kadr-i cemîl
Ne vasî ol ne vekîl ol ne kefîl

25 — İlâhî çün halâs etdin müderrislik kazâsından
Visâlin lûtfedib kurtar bizi varlık azâbından

26 — Derdli olan kullara eyle nazar
Hep senin halkınla olur hayr ü şerr

27 — Benim deyen kati ahmak kişidir
Ki zîrâ ben demek şeytân işidir

28 — İyiliği et suya at bilmezse ger balık anı
Bilir ey dil âlim ü dâna olan Hâlik anı

29 — Gele bir nesne ki min gayr-ı taleb
Ânı Hakk'dan bilir ashâb-ı edeb

30 — Sa'y edib yolunda sâdık olagör
Hâb-ı gafletden uyanık olagör

31 — İnâyet olsa Hakk'dan bir kuluna
O kul sâlik olur Mevlâ yoluna

32 — Bakma nâdân olana hüsrev-i devrân olsa
Kıl nazar ehl-i dile hâk ile yeksân olsa

33 — Sebzeyi yabanda mı buldu sanırsın nev-bahâr
Çekdi Hamsînin içinde nice nice Erbaîn

34 — Buhlü terk eyle bahîlin yeridir nâr-ı cahîm
Hem refîki olısardır ânın İblis-i-racîm

35 — Bir akçacık ziyân etsen ki başlarsın vâ-veylâya
Yarım pulça kayırmazsın giderse dîn yağmaya

36 — Lâzım olan sâlike yoklukdürür
Mâni' olan Hazrete çoklukdürür

37 — Hidmet-i Hakk ile şeyhin hidmeti cem' olsa ger
Hidmetini şeyhinin sâdık olan takdîm eder

38 — Eğer zehr ise hoşdur yâr elinden
Yemezler sükkeri ağyâr elinden

39 — Ger dilersen sende bite verd-i pâk
Meskenetle kendini hâk eyle hâk

40 — Bevvâb-ı bâb-ı Hazret insân-ı kâmil ancak
Miftâh-ı kenz-i vahdet ol merd-i vâsıl ancak

41 — Tecevva' terânî tecerred tasıl
Dilersen Hak(k)ı mâ-sivâdan kesil

42 — Ente Rabbî ente Hayrü'n-Nâsırîn
İki âlemde kerem Senden hemîn

43 — Edib eylüğü suya eyle ilkâ
Balık bilmezse bilir ânı Mevlâ

44 — Yerler ü gökler lisân-ı hâl ile hep çağırıb
Derler Allâh'a gelin kim mâ-sivâda yok bakâ

45 — Bu meseldir söylenir halkın dilinde dâimâ
Dinleme avrat sözünü umma avratdan vefâ

46 — Bâb-ı Hakk'a yüz sürüb ihsânını etsen recâ
Ber-murâd eyler seni lûtf ile ol Kâdir Hudâ

47 — Nice yüz bin hamd ü şükürler ana
Andan olur çünkü her derde devâ

48 — Olsun ana nice bin hamd ü senâ
Kim bize dâim işi lûtf u atâ

49 — Efendim Pâdişâh'ımsın Hudâ'yâ
Rahîm'imsin İlâh'ımsın Hudâ'yâ

50 — Fazl ile ihsânın ile Sen bize her rûz ü şeb
Lûtf'-ı bî-pâyânına kul doymak olur mu sebeb

51 — Bir kişi deryâya baksa rûz ü şeb
Aklının noksânına olur sebeb

52 — Devlet-i dünyâ için çekdin emek
Sıhhatın kadrini bildin mi aceb

53 — Ederse bir kişi mazlûma nusrat
Makām olur ana gülzâr-ı cennet

54 — Bu kāleb-i zulmânîde tahsîl edegör nûr-i zât
Ârif bu ma'nâyı bilir zulmetdedir âb-ı hayât

55 — Fazlın ile çün bize verdin hayât
Senden olur yine hüsn-i iltifât

56 — E'n-nisâ'i nâkısâtü'l-akl ve'd-dîni işit
Dinleme avrat sözünü var ana göre iş et

57 — Devlet ü dünyâ için çekdin taablar er ve geç
Bâri sıhhat ni'metinin kadrini bildin mi hîç

58 — Zehî Sultân-ı Kādir âsumânî haymeler kurmuş
Arâzîyi mihâd etmiş cibâli eylemiş evtâd

59 — Hakk kapısında biter cümle murâd
Âkil isen muhkem eyle İ'tikād

60 — Nahve sarf eyleme ömrün yürü mahv öğrenigör
Kişi mahbûb-ı hakîkîye fenâ ile erer

61 — Ehl-i zâhir ömrünü nahv ile sarfa sarf eder
Ehl-i bâtından velî gāfil gelir gāfil gider

62 — Ehl-i gāfil gaflet ile Hakk'ı kor dünyâ arar
Benzer ol debbâga kim ol kelb-i murdârın arar

63 — Eğer bir kimse sıdk ile derûndan etse istiğfâr
Umarız mağfiret ede ana ol Hazret-i Gaffâr

64 — Zînet-i dünyâya mağrûr olmayan âkildürür
Aldanıb mağrûr olan kişi ana câhildürür

65 — Hakk inâyet edicek her müşkili âsân eder
Bir kulundan râzı olsa ana çok ihsân eder

66 — Gülün rengine aldanma geçegör
Fenâ bâğında eğlenme uçagör

67 — Müderrislik gam ü derd ü belâdır
Kazâ hod cânib-i Hakk'dan kazâdır

68 — Mansıb olsa kādılar hîç kimseye kılmaz nazar
Kim denilmişdir «İzâ câe'l kazâ amye'l-basar»

69 — Hakk'ın lûtfuna gâyet mi olur
Yâ ihsânına nihâyet mi olur

70 — Sâlik-i râh-ı tarîkat ol beğim evlâ budur
Mazhar-ı nûr-i hakîkat ol beğim a'lâ budur

71 — Âlem-i aşk-ı İlâhîden kaçan kim bâd eser
Âşık-ı sâdıkda kalmaz gayrı sevdâdan eser

72 — Yerin adı ânın için oldu yer
Kendi besler halkı âhir kendi yer

73 — El eli yur âdet üzre bu iki el yüzü yur
Ba'zı ba'zına sebeb komuş müdebbir-i umûr

74 — Görüb ânı o yola uğrayan der
Yeyen bilmezse bilir doğrayan der

75 — Kim ki dünyâda li-vechi'llâh esîr âzâd eder
Âhiretde ol dahi âzâd olub görmez keder

76 — *Şâkire Hakk gerçi çok sevâb verir*
Sâbire ammâ ki bî-hisâb verir

77 — Dalâl ehli cihân içinde çokdur
Hidâyet olmayana çâre yokdur

78 — Cism ü cânı Hazret-i Mevlâ'ya teslîm edegör
Hâlik'ın fermânını sıdk ile ta'zîm edegör

79 — Hıdmet-i Hâlik'da olmak hûbdur
Tâatı Mevlâ kula mahbûdur

80 — Halvet ü uzletde eylersen karâr
Umulur müyesser ola vasl-ı yâr

81 — Rahmetin bahrına gâyet mi olur
Lûtf ü ihsâna nihâyet mi olur

82 — Uyan gafletden ey gâfil nedir bu nevm-i gafletler
Şu zulmânî Stanbûla neden böyle mahabbetler

83 — Aceb ol kendü özün kande buldu
Kamusu ol Hudâ'nın bahşışıdır

84 — Kişi yolunda key sâdık gerekdir
Mey-i gafletden ol âyık gerekdir

85 — Şol tâlib-i sâdıkda kim hubb-i Hudâ gâlib olur
Ol vâsıl-ı Hazret olub mansıb ana tâlib olur

86 — Akl-ı nâkıs kâmil olmağa kaçan himmet eder
Onmadıklık var iken onmağa kim gayret eder

87 — Kula in'âm eden her lahza Hakk'dır
Anınçün hamd ü şükre ol ahakkdır

88 — Hükm-i Kur'an'la âmil olmak aceb saâdetdir
Hubb'i dilden zâil olmak aceb şekâvetdir

89 — Fânî mülkünden bekâ mülküne edenler sefer
Ger salâh ehli ise bulur safâlar zevk eder

90 — Cenâbından olursa hüsn-i tedbîr
Eder yâ Rabb o cân ü cisme te'sîr

91 — Alem dağını seyrân et yürü var
Safâ bulsun der isen kalbin ey yâr

92 — Cihân bâkî değil fânîdir ey yâr
Tedârükde olagör imdi her bâr

93 — Mâ-sivâ hubbunu dilden süregör
Vahdet-i Zât-ı Pâke sen iregör

94 — Ey Alîm ü ey Hakîm ü ey Habîr
Ey Semî'ü ey Rahîm ü ey Basîr

95 — Cihânda âdem olanda gam olmaz
Anınçün pür-gam olan âdem olmaz

96 — Sanma sen bizi Süleymân ü Selîm'in kuluyuz
Hâlik'-i âlem olan Rabb-i Kerim'in kuluyuz

97 — Şu kim nefsi hevâsını gidermiş
Hevâ-yı Hakk anı teshîr edermiş

98 — Âşıkın aşkı özge hâlet imiş
Sâdıkın sıdkı key saâdet imiş

99 — Kulun işi cürm ile isyân imiş
Hakk'a lâyık afv ile gufrân imiş

100 — Ne sandın sen alan Hakk'dır veren Hakk
İşiden söyleyen Hakk'dır gören Hakk

101 — Emr-i Mi'râcı eyleyen tasdîk
Hazrete yâr-ı gâr olan Sıddîk

102 — Hak(k)ın fazlıyla ihsânı çok ancak
Kerem deryâsına gâyet yok ancak

103 — Nevm-i gafletden uyanub aç gözün merdâne bak
Ehl-i Hakk ile olagör olma anlardan ırak

104 — Mülk-i dilde her kaçan kim hâkim ola mîr-i aşk
Mâ-sivâdan kurtarır lâ-büd anı te'sîr-i aşk

105 — Olursa eylüğün ger suya lâhik
Bilir Hâlik n'ola bilmezse balık

106 — Hatâdır müznibe ısrâr etmek
Gerekdir zenbe istiğfâr etmek

107 — Kamu ni'met Hak(k)ındır hod bilâ-şek
Yürü var imdi gayrıdan elin çek

108 — Ehl-i cennet safâda olsa gerek
Gönlü istedüğünü bulsa gerek

109 — Mürşid-i râh-ı hakîkat ârif-i kâmil gerek
Sâkin-i sahn-ı hidâyet Hazrete vâsıl gerek

110 — Kelle-i sükkerden alınsa gılâfı gam değil
Kelle sağ oldukça yine bir külâh eksik değil

111 — Devlet-i dünyâya mağrur olmagıl
Fânîdir bâkî değildir öyle bil

112 — Feyz-i Hakk'da buhl yok her kes velî tâlib değil
Bî-sebeb ıslâh-ı âlem Bârî'ye vâcib değil

113 — Gafletden aç gözünü hidmete etme ihmâl
Tâat kişiyi eyler bâkî naîme îsâl

114 — Ko nefsi ol serây-i kalbe dâhil
Çalış sa'yet olunca Hakk'a vâsıl

115 — Kâmile ma'lum olur bir Cüz'ile ahvâl-i küll
Bir gülistândan nişân içün yeter bir dâne gül

116 — Şehr-i İstanbul şerr ü fitneden hâlî değil
Zühd ü takvâ vü ibâdet her kesin hâli değil

117 — Kîl ü kâli terke sa'y et sîm-nefsi eyle kâl
Ehl-i hâl ehl-i mekâl ol olagör sâhib-Kemâl

118 — Bülbüle cevr ü cefâ etme gülüm
Ayağıyle gelene olmaz ölüm

119 — Varıb Dost gülsitânına girelim
Yürü Cânân ilin seyr et görelim

120 — Derde dermân senden olur ey Kerîm
Lûtf u ihsân senden olur ey Rahîm

121 — Fenâ dünyâya bakdım mâ-sivâ'llâhı fenâ gördüm
Hudâ'dan gayrı bir Bâkî görünür yok bekâ gördüm

122 — Gelmenin bir gitmesi var ey hümâm
Gitdi gelmek kaldı gitmek ve's-selâm

123 — Fânî dünyânın fenâsını bilirken hâs ü âmm
Bâkî'yi kor fâniye mâil olur mu akl-i tâmm

124 — Ey kerem kânı Hudâvend-i Kerîm
Merhamet senden umarız ey Rahîm

125 — Kullarına eyle nazar ey Kâdir ü Hayy ü Kerîm
İhsânına mazhar olur ey Kâdir ü Hayy ü Kerîm

126 — Îd-ı ekber îd-ı adhâdır beğim
Îd-i ulâ kurb-i Mevlâ'dır beğim

127 — Kim ki bir pend-i lezîz isteye bu kemterden
Veca'-ı batna asel enfa' imiş sükkerden

128 — Efendi'den olursa lûtf ü ihsân
Sefer etmek cihândan olur âsân

129 — Ma'siyet ehli olan dûzahîdir dediğime
İ'timâd etmez isen işte varasın göresin

130 — Cümle insân bir babadan bir anadan oldular
Pes yine birbirine hıkd ü hased etmek neden

131 — Âkil isen nevm-i gafletden uyan
Vâsıl olmaz Hakk'a şeytâna uyan

132 — Nefsini ıslâha sa'y et her zamân
Cânın almadan Hudâ-yı Müsteân

133 — İstikâmet ehli hıfz-ı Hakk'dadır ermez ziyân
Anın içün servi incitmez beğim bâd-ı hazân

134 — Efendi'den kula olursa ihsân
Olur ol cennet içre şâd ü handân

135 — Gerçi kim dîvâneye derler kalem yok gâh olur
Söz gelir altun kalemle yazılır dîvâneden

136 — Hudâ dilde siper kolda kılıc belde nacak elde
Eğer evde eğer yolda hazer kıl mekr-i düşmenden

137 — Bülbül-i şûrîdeden gelmez gülistâna zarar
Bâğbânım sen hemân bûstânın ayrıkdan sakın

138 — Halâs olsa kişi ağyâr elinden
Ererdi lûtf-ı bî-had yâr elinden

139 — Erişirse kerem dildâr elinden
Halâs olurdu dil ağyâr elinden

140 — Âkil olan devlet-i dünyâya mağrûr olmasın
Rüşdi olan bir kuru sevdâya mesrûr olmasın

141 — Ahmed'in farkı Ahadd'dan mîm-i imkân iledir
Aradan imkânı kaldırsan kalır vahdet hemîn

142 — Erib lûtf u kerem dârü'ş-ifâ-i fazl ü rahmetden
Halâs eyle bizi yâ Rabb meded bu derd ü mihnetden

143 — Ni'met-i sıhhat dahi îmân-ı kâmil var iken
Mülk ü mâl ü saltanat ister mi hîç âkil olan

144 — Kâli ko hâle er efendi hemîn
Ânı da geçib ol makâma karîn

145 — Sakın aç kalurın sanma hey insân
Hemân şükr edegör ni'met firâvân

146 — Fazlınladır ancak senin olduğumuz ihsân karîn
El-hamdü lek ve'ş-şükrü lek âyâ Mücîbe's-sâilîn

147 — Bahrin ahvâlin anla cûşundan
Kutlu gün bellidir doğuşundan

148 — Beğim ol nefs-i emmâretü bi's-sû'
Hevâsına uyanı etdi bed-hû

149 — Kışın iyi gününe hasmın iyi sözüne
Her kim aldanırsa pişmanlığı üzerine

150 — Şol âşık-ı sâdıkda kim terk-i sivâdan tâc ola
Ol kasr-ı kurbe erişib âlem ana muhtâc ola

151 — Hazret-i Mevlâ hidâyet etmeyince bir kula
Çâre yokdur ol kim insâfa gele hâsıl ola

152 — Devlet-i dünyâya mağrûr olma aklın yâr ise
Fânîye aldanma ger nûr-i basîret var ise

153 — Gönül verme cihânın lezzetine
Ki ol değmez sonunda hasretine

154 — Zuafâ kullarını Hakk gözede
Ol saâdetden erişe bize de

155 — Rabb-i izzetden eğer ihsân ola
Dâr-ı ukbâya sefer âsân ola

156 — Cür'a-i câm-ı mahabbetden ki kim nûş eyleye
Ânı ol zevk ü safâ hayrân ü medhûş eyleye

157 — Sakın şetm etme hummâ zahmetine
Ki mahmûmun sebebdir rahmetine

158 — Kerîm Allâh Rahîm Allâh inâyet ede kuluna
Mevâni'den halâs edib hidâyet ede yoluna

159 — Hazret-i Hakk'dan eğer ihsân ola
Dîn ü dünyâ emri hep âsân ola

160 — Saklayıb nâr-ı cehennemden ibâdı ol Kerîm
Mahz-ı fazlıyla naîm-i cennet ihsân eyleye

161 — Mâ-sivâdan yüz çevir başında aklın var ise
Hakk'a ikbâl et eğer nûr-i saâdet yâr ise

162 — Cihân fânîdir ey gâfil yeter tapdın bu dünyâya
Yürü var imdi sıdk ile ibâdet eyle Mevlâ'ya

163 — Safâ-yı bâl ile Hakk'a teveccüh etse bir kişi
Murâdına olur vâsıl tamâm olur anın işi

164 — Ezân okunsa da kılsak namâzı
Hem etsek Hazret-i Hakk'a niyâzı

165 — Müezzin banlasa kılsak namâzı
Cenâb-ı Hazret'e etsek niyâzı

166 — N'ola ol münkiri duâ'-i velî
Kesse mânend-i Zü'l-fikâr-ı Ali

167 — Âsumân-ı dil safâ bulmuş gibi
Şems-i Vahdetden ziyâ almış gibi

168 — Hurşîde ıltüb zerreyi
Bedr-i tamâma lem'ayı

169 — Nebîlerle varıb Dârü's-selâma
Hak(k)ın anda Cemâlini görem mi

170 — Ne kudret ıssı Sultân'sın İlâhî
Ne Rahmet kânı Sultân'sın İlâhî

171 — Mâ-sivâdan cezb edib ol matlab-ı a'lâ bizi
Çok belâdan saklamıştır Hazret-i Mevlâ bizi

172 — Riâyet etmeyen kişi tarîki
Necâta nice irgüre garîki

173 — Cihân fânîdir ey gâfil kalır sanma bu dünyâyı
Yürü var mâ-sivâdan geç kul isen iste Mevlâ'yı

174 — Habîb-i Hazret-i Rahman Muhammed Mustafâ geldi
Ebûbekr ü Ömer Osmân Aliyy-i Murtazâ geldi

175 — Şu dem ki mülk-i dünyâdan Muhammed Mustafâ gitdi
Sevindi âhiret amma bu dünyâdan safâ gitdi

176 — Alaldan gönlüm ol şûh-ı cihânım
Gönülsüz durur oldu tende cânım

177 — Mahabbet cevherin kim der arazdır
Sözün gûş etme kim ehl-i garazdır

178 — Üzüm vaktı kavun karpuz zamânı
Hudâ ni'metle zeyn eyler cihânı

179 — Er isen avrata inanma kişi
Avratın mekr ü âl imiş çü işi

180 — Bu meseldir söylenir halkın dilinde dâimâ
Dinleme duşman sözünü umma avratdan vefâ

181 — Ne zenler var ki ma'nâda ol erdir
Ne erler var ki avratdan bed-terdir

182 — Uragör esb-i nefse tâziyâne
Seni uğratmaya tâ kim ziyâne

183 — Fazlın ile çün halâs etdin bizi tedrîsden
Yine hıfz eyle ya Rabbî nefsimiz telbîsden

184 — Emr-i Hakkile ne denlu dursa işbu dehr-i dûn
Ehl-i islâmın eli altında olsun kâfirûn

185 — Cânân metâ'-ı vaslını vâdî-i gama satmaz
Sahrâda gezmese Mecnûn Leylâ yabanda yatmaz

186 — Selîs olsa musanna' olsa
Ey dil-i sûzân tûz olsa

187 — Cafâdan yüz çevirmez derd-i gamdan lezzet almıştır
Benim dîvâne gönlüm çok belâdan arta kalmıştır

188 — Müfîd ü muhtasar olsa
Gazel az olsa öz olsa

189 — Kalay olmasa ayna arkasında
Görünmezdi bu sûret karşısında

190 — Karpuz mu mu'teberdir kar buz mı derler ise
Kış günlerinde kar buz yaz günlerinde karpuz

191 — Mücrim ü âsî kulundan bir günâh eksik değil
Ânınçün yâ ilâhî bir gün âh eksik değil

192 — Sâlike olursa tevfîkin refîk
Lâ-cerem âsân olur ana tarîk

193 — Erişirse inâyet yâr elinden
Halâs olur kişi ağyâr elinden

194 — Fazl ü ihsânından ey Kâdir Hudâ
Erse matlûba ne var abd-i gedâ

195 — Cenâbından olursa hüsn-i tedbîr
Eder ol cisme cân elbetde te'sîr

196 — Bâis-i ıslâh-ı âlem Hazret-i Sultân Murâd
Devletiyle eyleyib dâim cihânda adl ü dâd

197 — Hazret-i Hallâk-ı âlem râzık-ı cümle cihân
Vâlide Sultânı etsin izzetiyle kâmrân

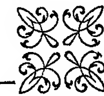
198 — Sana bir ma'nî diyem ey ehl-i rây
Eğri yohsuldur cihânda doğru bay

199 — Var ise sende eğer akl ü mezâk
Söyleyen kimseye bakma söze bak

200 — Âlet olan ilme ruhü'l-rûhdur
Ehl-i rûha ol kapı meftûhdur

Arabca ve Farsca İlâhî, Kıt'a ve Müfredler, Arabca hikmetli ba'zı mensûr sözler

Arabca Şiirleri

— 1 —

مناجاة التمجيد

1 — يا من بنى بلا عمد هذه القباب
يا مرسل الرياح ويا منشئ السحاب

2 — يا من يرى جميع خفايا الضمائر
يا من قضى وقدر ماشاء فى الكتاب

3 — صل على حبيبك و آله اجمعين
واستر عيوب الامة فى موقف الحساب

4 — يا كاشف الكروب يا غافرالذنوب
يا عالم الغيوب يا ملهم الصواب

5 — يا من اليه يرفع فى كل الحوائج
يا من اليه يرجع فى دفع الاضطراب

6 — طهر فوأد عبدك عن حب ماسواك
يا من له التصرف يا مالك الرقاب

7 — يسرلنا وصالك بالفضل والكرم
يا دافع الموانع يا رافع الحجاب

— 2 —

1 — تعالو ايهاالعشاق فما فى الكون موجود
فغير الحق معدوم وعين الحق مقصود

2 — هو الرافع هو الهادى هو المعطى هو المانع
فمن كانت له عين فباب الشرك مسدود

3 — تفطن ايها السالك و عندى كل شى هالك
هو الباقى هو المالك له الفضل له الجود

4 — تعز من تشاء و تذل من تشا يا رب
فمن واليت مقبول و من عاديت مردود

5 — له الدنيا له العقبى له الأولى له الأخرى
له الصغرى له الكبرى و رب العرش محمود

— 3 —

1 — الا يا اسعد الاولاد دع الدنيا وهم الزاد
و جانب كل ما تعتاد و لازم خدمة الاستاد

2 — تجوع كى ترى الرزاق و خل النفس والافاق
و سر عالم الاطلاق هناك القدر والاعياد

3 — فحصل احسن الزاد و قم واعبر على الوادى
فمن لم يهده الهادى تحير ماله من هاد

4 — تعالو ايها الاصحاب الى من يرحم الاواب
عسى ان يفتح الابواب له الجود له الامداد

5 — تجلى ربنا الرحمن له الفضل له الاحسان
فانى يفلح الانسان اذا لم يبقل الارشاد

تسبيحات التراويح

يا اول الاولين يا آخر الاخرين
صل على مصطفى و سيد المرسلين
و اعف عنا يوم الدين
و اغفر لنا اجمعين

* * *

يا رحمن و يا رحيم يا لطيف و يا كريم
اهدنا النهج القويم و الصراط المستقيم
واغفر لنا يا مولى انت الجواد الكريم
نسئلك الرضوان والجنة والنعيم

سبحان الذى اسرى بالحبيب المصطفى
من المسجد الحرام الى المسجد الاقصى
اوصله بالفضل الى المطلب الاعلى
ثم اوحى ما اوحى و اجتباه واصطفى
ارسله بالهدى الى كافة الورى
رحمة للعالمين خاتماً للانبياء

صل الله عليه و سلم تسليما
واله الطيبين وصحبة الاتقيا

Arabca Kıt'alar

— 1 لذات الله لذآت   و نور الحق مرآت
فجاهد فى سبيل الرب   فذكر الله مرقات

— 2 اصبر قليلا فعند العسر يسر
وكل امرله وقت وتدبير
و للمهيمن فى احوالنا نظر
و فوق التدبيرنا لله تقدير

— 3 تعالى ربنالرحمن   عن العجز عن النقصان
له الفضل له الاحسان   له الجود له الامداد

(Mehmet Gülşen nüshasında kıt'a hâlinde olan bu mısra'lar, K. Ş, 8, 9, 11, 23 ve 31'de iki ayrı beyit şeklindedir, Kıt'a hâlinde olması kabul edilirse, 3 ve 4 mısra'ların yer değiştirmesi gereklidir. Aynen kabulü hâlinde bir şi'rin kıt'ası olması düşünülebilir.)

— 4 يا من يعطى و يمنع   لا اعرف ما اصنع
نجنى من ورطة حيرة   و اهدنا صراط ما ينفع

— 5 الحمدلك والشكرلك   يا من له الفضل العظيم
يسرلنا ذوق الوصال   يا مستعان و يا كريم

— 6 شرعنا اليوم فى امر عظيم   توكلنا على الحى القديم
له الفضل له اللطف له الجود   فنرجو رحمة الرب الرحيم

— 7 لاح لى ان لافلاح فى الهوى
فا عبد الله وكن اهل التقى
و اجتهد فى كسب خير دائما
ليس للانسان الا ما سعى

— 8 لك الحمد لك الشكر   لك الاذكار يا رحمن
فمنك الفضل والجود   و منك اللطف والاحسان

— 9 فليس القال كالحال   و ليس العلم كالعين
و اين الناقص الاعمى   و اين صاحب العين

—10 ته على التاهى وكن ذا فطنة
كى يتيه تيه فى تيهك
ربنا الحمد لك و الشكر لك
فوق الاعداد ما تحت الفلك

—11 انت محمود انت معبود   انت مطلوب انت مقصود
انت معبود انت مقصود   انت موجود انت معبود

Arabca Müfredler

— 1 دع الخبث و اجعل حراماً عليك
و احسن الى من اساء اليك

— 2 و لو كانت الدنيا تدوم لواحد
لكاف رسول الله فيها مخلدا

— 3 توكلنا على الحى القديم
رجونا فضله بحرا عميقا

— 4 توجهنا الى الرب الكريم
فنرجو رحمة الله الرحيم

— 5 يسر الله الكريم المستعان
رؤية الاولاد فى دار الجنان

— 6 توكلت حقا على خالقي
وفوضت امرى على رازقى

— 7 يا شافع الخلايق يا منبع الهدى
انت الذى بعثت الى دعوت الورى

— 8 نجا من نفسه من وحد لله
اذ التوحيد ترياق السموم

— 9 رجونا فضله بحراً عميقاً
توجهنا الى الرب الكريم

—10 اقول تارة يارب زدنى
و احرى ليت امى لم تلدنى

—11 خالق الجن خالق الناس
رازق الذاكرين والناس

—12 كتاب فيه علم الدين مذكور
بموجبه العمل نور على نور

Ahlakî ve tasavvufî bir muhteva taşıyan, mensûr olduğu halde, manzûm sayılarak divânına alınan bazılar arabca seci'li sözleri:

— 1
اللهم صلى على الرسول المصطفى و الحبيب المجتبى
راكب البراق ليلة المعراج
صاحب الشفاعة العظمى يوم الاحتياج
خاتم الانبيا والمرسلين
الداعى الى الله بكمال اليقين

— 2
من عمل صالحاً بحسن الاعتقاد
فالله تعالى يوصله الى المراد
فان الله رؤف بالعباد
ليس لفضله وكرمه نفاد

— 3
من عمل صالحاً او قال خيراً
فالله خيراً يره ويسمعه
اليه يصعد الكلم الطيب
والعمل الصالح يرفعه

— 4
يا عليم ويا هادى — عليك اعتمادى
صحح عملى و اعتقادى — ويسرلى بفضلك مرادى

— 5
توحيد الافعال والصفات والذات
مفتاح الدرجات العاليات

— 6
و سقنى شرباً طهورا
ويسرلى برحمتك جنةً و سرورا

— 7
من عمل صالحاً بحسن الاعتقاد
اوصله الله بفضله الى المراد

— 8
التوحيد صحة الاشباح و راحة الارواح
ومنهاج الانوار و معراج الاسرار

— 9
التوحيد ترياق اكبر لثعبان النفس
وطريق اسلم الى مقام الانس

—10
اعد ذكر محبوب القلوب وفكره
ليذهب خزن القلب ويزداد شوقه

—11
اللهم انا نجعلك فى نحورهم
ونعوذ بك من سرورهم

—12
يا عليم ويا هادى
صحح عملى و اعتقادى

—13
اللهم اصلح عملى و اعتقادى
و اوصلنى بفضلك الى مرادى

—14
فكان قلوبنا بن حديد
فيها لايوثر وعد ولا وعيد

Farsca Kıt'a ve Müfredler

— 1
سرمایهٔ سعادت عالم محمدست
مقصود ازین طینت آدم محمدست
در صورت آدم آمده کرچه مقدما
در معنیٔ پیشوا و مقدم محمدست
کرچه هدایی اهل رسالت مکر مست
محبوب حق محمد و خاتم محمدست

— 2
أی درت کعبهٔ ارباب نجات
قبلتی وجهك فی کل صلوة
ذات پاك تو منزه زجهات
در کهت کعبهٔ اهل درجات

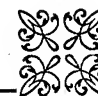
— 3
ای اله من واله همه
و ی پناه من پناه همه
رحمتت را چو حد و غایت نیست
عفو کن یا کریم کناه همه

— 4
ذنب را اعتراف مرد هنرست
شر جزاست از بشر بشرست

— 5
از حق همه کس حال نکو میخواهد
آنست سر انجام که او میخواهد

Tesis edilen metinle ilgili bazı açıklamalar

— I —

İlâhî — 1 : Tevhîd, Kadîmi hâdisten ayırmak, Allâh'ın bir ve eşsiz oluşuna inanmak ve hükm etmek demektir. Bu konuda mutasavvıflar tarafından muhtelif tarifler yapılmıştır : Cüneyd, Tevhîd «Her nev'î i şekil ve eserin mahva uğradığı bir ma'nâdır; bu ma'nâda, bütün bilgiler yok olur, Allâh ezelde olduğu gibi kalır» demektedir. Kul, tevhîd hâlinde eser ve şekil görmez. Sadece ilimlerin kaynağı olan Allâh'ı ezelde olduğu gibi müşâhede eder. O vardır, başka hiç bir şey yoktur (R. K.).

1/3 : «Allâh göklerin ve yerin nûrudur. Gökleri Mukarrebîn melekleri, yeri kitap gelen peygamberler ile aydınlatmıştır». (*Nûr Sûresi* : 24-*Âyet* : 35)

— II —

İlâhî — 2 : Çoğu divânlarda ikinci sırayı alan bu ilâhî, hece vezninin 8'lisi ile yazılmış ise de, dörtlüklerin tekrarlanan mısra'ları olan «Lâ ilâhe ill'-Allâh» da bir hece noksandır. Hüdâyî'nin bu mısra'da bileşik hece olması, iç âhenk sâiki ve arûz alışkanlığı ile bu eksiğe düştüğü söylenebilir.

Üftâde vâkıât'ta müridine muhtelif vesilelerle, tasavvufun iki umdesinden birinin «Lâ ilâhe ill'Allâh» olduğunu, Hakk yolunda ilerlemenin bununla mümkün olduğunu telkin etmektedir.

— III —

İlâhî — 3 : Tevhîd ve Münâcât teması taşıyan bu ilâhîde, Esmâ-i hüsnâdan «Rahmân, Kâdir, Bâtın ve Zâhir» adlariyle Tanrı'nın selbî ve sübûtî sıfatları bulunmakta; kulun bütün mukadderâtına sâhip ve hâkim olan Allâh'tan korku ve acz içinde şefkat, lûtuf, ihsân ve doğru yolu göstermesi niyâz edilmektedir.

— IV —

İlâhî — 4 : Allâh'ın «Rabb ve Mücîb» adları, Lem yezel ve lâ-yezâl gibi Kadîm sıfatlarına sığınılmakta; nefsin elinde bırakılmaması, derd ve gama çiğnitilmemesi niyâz edilmekte; düşülen ayak kayması itirâf edilerek, Allâh'ın kereminden ümid kesilmediği anlatılmaktadır.

— V —

İlâhî — 5/3 : «Allâh istediğinin rızkını genişletir, istediğinin de daraltır». (*Ra'd Sûresi* : 13 — *Âyet* : 26)

«İnsanların kalbi Allâh'ın iki parmağı arasındadır. Bazan genişletir, bazan daraltır» (*Hadîs*).

5/4 : Elest meclisinde Allâh'ın rûhlara «Ben sizin Rabbiniz değil miyim» hitâbına rûhlar «Evet» dedi. (*A'râf Sûresi* : 7 - *Âyet* : 172)

«Allâh dilediğini yapar». (*Âl-i Umrân Sûresi* : 3 - *Âyet* : 39)

— VI —

İlâhî — 6/2 : «Âdem su ile çamur arasında iken, ben peygamberdim». (*Hadîs*)

6/3 : «Allâh, kudretinin tamlığını ve san'atının sırlarını meydana getirmek istediği zaman evvelâ yoktan yeşil ve parlak bir cevher yarattı (Mutasavvıfların inancına göre, kendi nûrundan büyük bir cevher yarattı). Buna Cevher-i Evvel, Nûr-i Muhammedî, Levh-i mahfûz, Akl-ı küll ve Rûh-i izâfî adlarını verirler. Allâh, o nûra sevgi ile bakmış, nûr utancından eriyip su hâlinde akmış, özü üstüne çıkmış; önce nefs-i küll, sonra sırasıyle meleklerin, peygamberlerin, velîlerin, âriflerin, âbidlerin, mü'minlerin, kâfirlerin, cinlerin, şeytanların, hayvanların, nebatların, tabiatların ruhu yaradılmıştır. Bu 14 rûh ile âlem-i ervah (ruhlar âlemi) tamamlanmıştır. Bu âlemin en yüksek, en sâf ve en lâtîfine (Âlem-i gayb, Âlem-i lâhût, âlem-i ceberût) derler. Ortasına (âlem-i ervâh, âlem-i maânî, âlem-emir), en aşağı ve kesif ve cisimlere en yakın olanına (âlem-i mücerredât, âlem-i berzah, âlem-i misâl) adı verilir.

Aradan iki bin yıl geçtikten sonra Allâh cisimler âlemini yaratmak istedi. O, ilk cevhere sevgi ile bir daha baktı, cevher harekete geçip dalgalandı, yükseğe çıkan noktasından Arş-ı A'zam, sonra sırasiyle Kürsî, Cennet, Cehennem, yedi kat gökler, dört unsur (hava, su, toprak, ateş) vücuda geldi. Bu onbeş nev'i cisim ile de Âlem-i mülkün yaradılışı tamamlandı.

Âlem-i mülkün en yükseğine: Âlem-i ulvî, âlem-i ecsâm, âlem-i âhiret; ortasına: âlem-i mutavassıt, âlem-i ecrâm-ı esîrîye, âlem-i eflâk, âlem-i semâvât; aşağısına: âlem-i süflî, âlem-i anâsır, âlem-i kevn ü fesâd, âlem-i dünyâ adı verilir. Dört unsûrun birleşmesinden üç tane bileşik cisim meydana gelmiştir : Ma'den, nebât, hayvân.

Bazılarına göre onsekiz bin yahut otuzaltı bin âlem vardır, bunlar âlem-i emir, âlem-i halk olarak iki büyük kısma ayrılır. Âlem-i emri Allah bâkî olarak yarattı; Ruh, akıl, Kalem, levh, Arş, Kürsî, cennet, cehennem âlem-i emirdirler. Âlem-i emir hâdistir, fakat bâkîdir. Âlem-i halk, fânî olarak yaratılmıştır. (*Şeyhî'nin Kasideleri, Prof. Dr. Ali Nihâd Tarlan, İstanbul* 1936. s. 24-28).

— VII —

İlâhî — 7/2 : «Ben gizli bir hazine idim, sevilmek, bilinmek ve tanınmak istedim. Bunun için de kâinatı ve halkı yarattım». (*Hadîs-i Kudsî*)

7/3-4 : Cebrâil, peygamberlere ve onun aracılığı ile bütün insanlara Allâh'ın emirlerini (hikmetlerini) getirmeğe memur melektir. Onun makâmı, Sidre'dir. Kendisi bu makâmı aşamaz. Nitekim Mi'râc'da, Cebrâil Hazret-i Muhammed'e Sidreye kadar refâkat etmiş, bu makâma geldiklerinde yollarına devam etmeleri Hz. Peygamber tarafından kendisine teklif edildiği zaman titremeğe başlamış, «Bir parmak atarsam yanarım» demiştir. (*Hadis*)

Verâ, şüphe edilen şeyleri terk etmek demektir (R.K.). Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi, islâmiyeti iyi anlayıp uyguladığının bir delilidir.

— VIII —

İlâhî — 8/2 : Allâh, kulu Muhammedi kendisine peygamberlik geldiği 12. senenin recep ayının 27. gecesinde Hz. Ali'nin ablası Ümmühânî'nin evinde iken, yatsı namazından sonra, yarı uyur ve yarı uyanık olduğu sırada, Cebrâil vasıtası ile davet etti. Her türlü ayıptan arınmış olan Muhammed'i, gecenin az bir vaktinde (göz açıp kapayıncaya kadarlık bir sürede), Mekke'nin mescidinden Beytü'l-mukaddes'e götürdü (Kudüs'teki büyük câmi': Mescid-i aksâ).

8/3 : Seba'l-mesânî, yedi âyetden oluşan Fâtiha sûresinin 26 adından biridir. Bu sûre, Mekke ve Medîne'de olmak üzere, iki defa nâzil olduğu için bu isim verilmiştir. Hz. Ali (Kur'ân'da ne varsa Fâtiha'da; Fatiha'da ne varsa Besmele'de; Besmele'de ne varsa «Be» harfinde; «Be» harfinde ne varsa onun altındaki noktayım) demiştir.

8/5 : Makâm-ı Mahmûd, Hz. Muhammed'in Mahşer gününde Cenâb-ı Hakk'tan ümmeti için şefâat dileyeceği yerdir (*Esrâ Sûresi* : 17 - *Âyet* : 79). Mahmûd, Muhammed Peygamber'in adıdır. Herkesten çok hamd edici ve hamd olunmuş olduğundan, Mahşer'de Livâi'l-hamd (Hamd bayrağı) kendisine verilmiştir. Bu makâmdan ümmetine şefâatda bulunacaktır.

Bir hadis-i kudsîde «Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım». denilmektedir. Yaradılıştan maksad O'dur.

— IX —

İlâhî — 9/4 : Bir rivâyete göre Ebû Cehil, diğer bir rivâyete göre, onun teşviki ile Habîb bin Mâlik, mehtaplı bir gecede, Hz. Peygamber'den ayı ikiye bölmek sûretiyle mucize göstermesini istemişlerdir. O da, parmağıyle işaret ederek, ayı bölmüştür (Dîvân Edebiyâtı : Kelimeler ve rümûzlar, Mazmûnlar ve Mefhûmlar, Âgâh Sırrı Levend, İstanbul 1943, s. 134).

— X —

İlâhî — 10 : Bu ilâhînin ilk iki beyti, III. Ahmed'in oğlu III. Mustafâ tarafından bir levhaya yazdırılmış, ölümünden sonra, vasiyyeti üzerine, Lâleli'deki türbesinde baş ucuna asılmıştır.

10/3 : Mirac'da Allâh'ın peygambere yakınlığı «İki yayın birbirine en yakınlığı kadar oldu». (*Necm Sûresi* : 53 - *Âyet* : 9)

— XI —

İlâhî — 11/1 : «İnsân için çalışmaktan başka bir şey yoktr». (*Necm Sûresi* : 53 - *Âyet* : 39)

11/3 : «Allâh'ı çeşitli zikirlerle dâima zikredin». (*Ahzab Sûresi* : 33 - *Âyet* : 41)

«Ey insanlar, Allâh'ın verdiği ni'metleri yâd edin». (*Fâtır Sûresi* : 33 - *Âyet* : 3)

«Her kim, bizi zikretmekten yüz çevirirse; ona dünyâda maişet, âhirette de kabir darlığıyle azâb vardır». (*Tahâ Sûresi* : 20 - *Âyet* : 121)

Zikir : anmak, hatırlamak, gaflet ve unutma hâlinde olmamak demektir. «Yer yüzünde Allâh Allâh diyen biri bulundukça kıyamet kopmayacaktır». (*Hadîs*)

— XII —

İlâhî — 12 : Bu ilâhî, 16 safer 1037 de yazılmıştır (M.G.S. 53, Süleymâniye Mihrişâh Sultân Ktph. 253/10).

12/2 : «Allâh'ın size verdiği ni'metlerini saymak isterseniz, onun sayımından âcizsiniz». (*Nahil Sûresi* : 16 - *Âyet* : 18)

— XIII —

İlâhî — 13 : M. Gülşen (Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî, s. 53) de 22 Cemâziyelâhır 994'te yazıldığı bildirmekte ise de, Süleymâniye - Mihrişâh Sultân Ktph. 253/10 da 23 cemâziyelâhır 996 olarak yazılıdır.

— XIV —

İlâhî — 14 : Şükür, Allâh'ın ni'metini dili ile ikrâr ve kalbi ile tasdik etmek demektir (R.K.).

«Eğer şükrederseniz, nimetlerimi ziyadeleştiririm». (*İbrâhîm Sûresi* : 14 - *Âyet* : 7)

— XV —

İlâhî — 15/2 : «Biz ateşe, İbrâhîm'in üzerine soğuk su ve selâmet ol dedik». (*Enbiyâ Sûresi* : 21 - *Âyet* : 69)

— XVI —

İlâhî — 16 : 22 recep 994'te yazılmıştır (M.G.Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî S. 55, Süleymâniye - Mihrişâh Sultân Ktph. 253/10).

— XVII —

İlâhî — 17 : M. Gülşen, Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî s. 56'da 25 rebiû'l-evvel 996'da yazıldığını bildirmekte ise de, Süleymâniye-Mihrişâh Sultân Ktph. 253/10'da 25, tarihi 5 olarak gösterilmektedir.

17/3 : «Biz emâneti göklere, arza ve dağlara arz ettik. Onlar, o emâneti yüklenmekten kaçınıp def'ini rica ettiler. O emâneti insân yüklenmekle nefislerine zulm edip sonucunu bilmediler». (*Ahzâb Sûresi* : 33 - *Âyet* : 72)

17/4 : Mâ-sivâ, Allâh'tan başka olan bütün varlıklardır; Allâh'ın sıfatıdır. Sıfat, zâtı örtmektedir. Bu suretle Allâh, kendi sıfatları ile kendi zâtını örtmektedir.

— XVIII —

İlâhî — 18/3 : Âlemlerin devri iki ma'nevî çarh üzerindedir. Birisi sağa, diğeri sola döner. Sağa dönen çarh, maşrık çarhıdır. Bu maşrık çarhına düşenler, hakîkat-ı Muhammediyyeye vâris, vilâyet-i Ahmediyyeye mazhar olanlar; bir mürşide erişip Hakk'ın feyzinden yararlananlardır; Mâ-sivâdan

kalblerini arıtanlardır. (Tevhîdler, Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan, İstanbul 1936, Fas. 1., s. 21-22).

Mahabbet, güzel olan şeye tabiatın meylidir. Bu meyil kuvvetli olursa aşk olur. İlâhî aşk, kalb aynasını, mâ-sivâ pasını mahvederek Tanrı'nın tecellisine müsâit hâle getirir.

18/4 : Hz. Muhammed, Mekke kâfirleri yüzünden Mekke'den uzaklaştıktan sonra, Ebûbekir ile Mekke dolaylarındaki Sevr dağında bir mağaraya sığınmıştı. Yüce Allâh, o gece mağaranın kapısında mugaylan çalısı bitirdi. Bir çift güvercine orada yuva ve yumurtalık yapmasını, bir örümceğe de kapıya ağ örmesini emretti. Kâfirler bu hâli gördüklerinde mağaraya saldırmadılar.

Nemrûd, bir dağın önüne bir duvar çekip içini bir ay odun taşıtarak doldurmuş, İbrâhîm Peygamberi eli ayağı bağlı olarak mancınıkla o ateşe attırmıştı. İbrâhîm Peygamber havada giderken, Çebrâil yetişip bir isteği olup olmadığını sormuş; o da, isteği olmadığını, Rabbinin hâlini bilmesinin yeter olduğunu söylemişti. İbrâhîm ateşe düşer düşmez, el ve ayaklarının bağı çözülmüş, etrafında gül ve nesrin bitmiş, suyu soğuk bir çeşme peyda olmuştu. Nemrûd bu hâl ile «İbrahim'in Hakk peygamber olduğunu anlamış, husrana uğramıştı». (*Enbiyâ Sûresi* : 21 - *Âyet* : 69-70)

— XIX —

İlâhî — 21/1 : Ey iyi kişiler, Allâh için çalışınız. İnsan ömrü rüzgâr gibidir, çabuk geçer.

21/3 : Ey Allâh'ın kulları, kalkınız ve ibâdet ediniz; sabahtan akşama kadar Allâh-ı zikrediniz. «Beni ibâdetle zikredeni ben de magfiretle anarım». (*Bakara Sûresi* : 2 - *Âyet* : 153)

— XX —

İlâhî — 23 : 22 recep 994 yılında yazılmıştır (M.Gülşen Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî S. 59, Süleymâniye - Mihrişâh Sultan Ktph. 253/10).

— XXI —

İlâhî — 24 : 22 ramazân 998'de yazılmıştır (Süleymâniye-Mihrişâh Sultân Ktph. 253/10).

— XXII —

İlâhî — 25/4 : Tanrı kuluna ef'âli ile tecellî ederse, bütün işlerde Tanrı kudretinin gâlip olduğunu; yapanın bir, işlerin çok olduğunu görecektir.

Tanrı, sıfâtı ile tecellî ederse; o kul, Tevhid-i sıfâtîye mazhar olur. Zâtî tevhîd, kâinatı yok bilmektir. Tanrı zâtı ile tecellî edince, Hakk yolcusu bütün kâinâtı kendi irâdesi ile hareket ediyor sanır. Zâtî tevhîde eren kimseye insân-ı kâmil denir. İnsanlık bundan ötesine varamaz. Sonrası Hakkî tevhiddir.

— XXIII —

İlâhî — 27/1 : «Allâh birdir, eşi ve benzeri yoktur. Büyüklük onda son bulmuştur. Bâkîdir. Doğurulmamıştır, doğurmamıştır». (*İhlâs Sûresi* : 112 - *Âyet* : 1-4)

— XXIV —

İlâhî — 30/2 : Mahv (yok olma) alışılan sıfatları (huyları) ortadan kaldırmak; isbât ise, kulluk hükümlerini yerine getirmektir.

— XXV —

İlâhî — 32/3 : Hitâb-ı irci'î «Öldüğünde mü'mine, ey şüphesi kalmayan, Allâh'ın ni'metlerine şükreden ve mihnetlerine sabreden nefis, sen ondan ve o senden razı olduğunuz hâlde şânı yüce Allâh'a dön». (*Fecir Sûresi* : 89 - *Âyet* : 27-28)

— XXVI —

İlâhî — 33/3 : Pervâne hakîkî aşkın, bülbül mecâzî aşkın, Mâ-sivâ aşkının sembolüdür.

— XXVII —

İlâhî — 36/2 : «Beni göz açıp kapayıncaya kadar da olsa nefsime bırakma». (*Hadîs*)

— XXVIII —

İlâhî — 38 : 6 recep 994'te yazılmıştır (M. Gülşen Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî, s. 66).

38/4 : Sırr, ruh gibi, insan vücûduna verilmiş, görülmeyen ve maddeden arınmış olan bir hâldir. İnce ve lâtif bir cevher olması da muhtemeldir. Hakk'ın müşâhede yeridir.

Rûh ise, aşk ve mahabbet; kalb, marifet yeridir. Sırr, rûhtan daha lâtif, rûh kalbden daha şereflidir (R.K.).

— XXIX —

İlâhî — 39 : 23 ramazân 1000'de yazılmıştır (Süleymâniye-Mihrişâh Sultân Ktph. 253/10).

39/3 : «Her kim ki âşık oldu, iffet üzere bulundu, âşkını sakladı, sonra öldü, aşk şehîdi oldu». (*Hadîs*)

— XXX —

İlâhî — 41/2 : Celâl kahredici büyüklük demektir. XVIII. açıklamada görüleceği üzere, sola dönen mağrip çarhının yeridir. Cemâl tecellisi türlü türlü olduğu, renkten renge girdiği hâlde, Celâl'de karâr ve temkîn vardır. Celâl, tecellîsine düşenler sukût ederler. Cemâl lûtuf ve hayrın, Celâl kahır ve şerrin tecellîsidir.

41/3 : Levh-i mahfûz üzerine yazılan şeylerin değişmiyeceği, ilâhî takdirin insanların başına geleceği anlatılmaktadır.

41/4 : Cem', kula nisbet edilmesi kabûl edilmeyen şeydir. Fark, kula nisbet edilen şeydir. Yüce Allâh tarafından kalbde ma'na ve ma'rifet vücûda getirilmesi, lûtuf ve ihsânda bulunulması cem' adını alır. Kulluk vazifesini yerine getirmek ve beşere ait hâllere uygun düşen diğer husûsları yapmak, kulun irâdesi ve kazancı ile ilgili hususlardır. Buna da fark denir (R. K.).

— XXXI —

İlâhî — 44 : Kânunî Sultân Süleyman'ın «Hây ü hûdan fâriğ ol âlemde insânlık budur - Pendini gûş eyle gel mûrun Süleymânlık budur» matla'lı gazeline nazîredir.

44/3 : «Melekler, Âdeme secde etmeleri emrine uydukları hâlde, İblîs (Şeytân) secde etmedi. (*Tahâ Sûresi* : 20 - *Âyet* : 113)

— XXXII —

İlâhî — 49/2 : «Ölmezden evvel ölünüz». (*Hadîs*)

— XXXIII —

İlâhî — 52/3 : «Sen bizi kâf ve nûn ile yaratdın». (*İn'âm Sûresi* : 6 - *Âyet* : 73)

«Senin şânın yücelsin. Allâh, - müşriklerin - söylemekte oldukları şeyden münezzehtir». (*Esrâ Sûresi* : 17 - *Âyet* : 43)

— XXXIV —

İlâhî — 54/2 : «Allâh ilim kudretiyle her şeyi ihata eder». (*Fussilet Sûresi* : 41 - *Âyet* : 54)

— XXXV —

İlâhî — 55/5 : «Küfür ve günâhı terk ile Yüce Allâh'ın tevhîd ve tâatına kaçınız». (*Ve'z-âriyati Sûresi* : 51 - *Âyet* : 50)

— XXXVI —

İlâhî — 57/4 : Berzah, hakîkî, idrâke ulaşamayıp kesret ile vahdet arasında bocalamaktır. Berzahta ıztırap vardır. Taayüne ulaşması uzaktır. Taayyün, gâyenin açıkça görünmesidir. (Süleymâniye-Pertev Paşa Ktph. 417/1)

— XXXVII —

İlâhî — 60/3 : «Kur'ân'ın ma'nalarını, ilim ve hikmetini yazmak için, bütün denizler mürekkep olsa, Rabbimin sözleri bitmeden önce onlar tükenirdi». (*Kehif Sûresi* : 18 - *Âyet* : 110)

60/4 : Ef'âle ermek, bütün işlerde Allâh'ın kudretini görmektir. Sıfâta ermek, kâinatta tecellî eden sıfatları sadece Allâh'a isnâd etmektir. Kâinâtta her şey bir sıfât kategorisine girer. Hak yolcusu bunları ezelî ve ebedî kudretin bir tecellîsi olarak görecektir. Nûr-i zâta mazhar olan Mûsâ Peygamberdir. Tûr'a gelen Mûsâ Cenâb-ı Hakk'a «bana yüzünü göster» demişti. Cenâb-ı Hakk Musâ'ya «Sen beni göremezsin, fakat dağa bak, eğer dağ benim tecellîme tahammül ederse, beni görürsün» demiş; Allâh dağa tecellî edince : dağ parçalanmış, Mûsâ da düşüp bayılmıştır. (*A'râf Sûresi* : 7 - *Âyet* : 143)

— XXXVIII —

İlâhî — 61/1 : «Rabbiniz size, verdiğim ni'metlere şükrederseniz, o ni'metleri artırırım. Eğer küfrânda bulunursanız, dünyâ ni'metlerinden yoksun, âhiretde de azâba uğratırım» buyuruyor. (*İbrâhîm Sûresi* : 14 - *Âyet* : 7)

«Ey Dâvûd oğulları, bu ni'metlere şükredin. Kullarımdan şükretmeyen az kimse vardır». (*Sebâ Sûresi* : 34 - *Âyet* : 13)

61/3 : «Eğer Allâh'ın verdiği ni'metleri saymak isterseniz, acizsiniz». (*Nahl Sûresi* : 16 - *Âyet* : 18)

— XXXIX —

İlâhî — 70/3 : «Dünyâ mü'minlerin zindanı, kâfirlerin cennetidir». (*Hadîs*)

— XL —

İlâhî — 79/3 : Âdem, Allâh'ın zâtının en açık olarak göründüğü bir mazhardır. «Allâh insanı kendi suretinde yaratmıştır». (*Hadîs*) Kâinât insan için ve aralarından Muhammed'in zuhûru için yaratılmıştır.

79/5 : «O günde mal ve evlâd kimseye yaramaz. Ancak, pâk gönül ile malını Hakk yolunda ve evlâdını doğru yola yöneltenlere yarar». (*Şuarâ Sûresi* : 26 - *Âyet* : 88-89)

— XLI —

İlâhî — 83/2 : «Mennân olan Tanrımız, her gün başka bir işle meşgûl olur» (Tanrı her an yeni bir tecellîdedir). (*Rahmân Sûresi* : 55 - *Âyet* : 29)

Mennân : Çok ihsan edici demektir. Tanrı'nın bir adıdır.

— XLII —

İlâhî — 86/1 : Allâh, Âdem'i ve Âdem'in sol eğe kemiğinden Havvâ'yı yarattıktan sonra ikisini de Cennete koydu. Onlara «Şeytânın şerrinden emin olmayın. O, sizin düşmanınızdır. Cennet yemeklerinden istediğinizi yeyin: fakat, şu ağaca yaklaşmayın, nefsinize zûlmetmiş olursunuz» dedi. (*A'râf Sûresi* : 7 - *Âyet* : 19)

Şeytân, Âdem'le Havvâ'ya «Allâh sizin iki melek olmanızı ve Cennette kalmanızı istemediği için, sizi bu ağaçtan men'etdi» dedi. Bu sözleri nasihat yollu söyledi, inanmaları için de yemin etti, onları gurûr yüzünden felâkete uğratdı. Havvâ ağaçtaki meyveden yedi, Âdeme de yedirdi. Derhâl üzerlerinden Cennet giysileri uçtu. O derece soyundular ki, yalnız parmaklarının ucundaki tırnak kaldı. Örtünmek için, incir ağacından bir yaprak kopardılar. Allâh onları «Ben size bu ağaçtan yemeği yasaklamadım mı, size Şeytânın düşmanınız olduğunu söylemedim mi» diye azarladı. Bir söylentiye göre, o ağacın aslı buğday başağı imiş. (*A'râf Sûresi* : 7 - *Âyet* : 20 - 22)

— XLIII —

İlâhî — 87/1 : Ârif, Tanrı sırlarını bilen kimsedir.

87/2 : «Biz insanı sûretlerin en güzeli olarak yarattık». (*Tîn Sûresi* : 95 - *Âyet* : 4)

87/3 : «*Her kim ki nefsini bildi, Rabbini de bildi*». (*Hz. Ali*)

— XLIV —

İlâhî — 88/3 : «Dünyâda kalbi a'mâ olan, âhiretde de a'mâ olur». (*Esrâ Sûresi* : 17 - *Âyet* : 72)

— XLV —

İlâhî — 92/2 : «Kesret, vücûd-ı Mutlak'ın cisim suretleri ile görüntüsüdür. «Kişi dikkatle bakarsa; aynı vahdetdir». (*Mahmud Kâşî*)

92/4 : «Fenâ var olan bir şeyin yok olması, bekâ, var olma ve varlığın devâmı demektir. Katreyi bırakarak, ummâna gelmek, Ma-sivâdan geçerek, Hakk ile Hakk olmak demektir. Sûfîler. fenâ sözü ile insandaki kötü sıfatların yok olmasına; bekâ sözü ile de, insanın güzel vasıflar edinmesine ve bunda devâm etmesine işâret ederler. (*R.K.*).

— XLVI —

İlâhî — 94/1 : «Allâh kadîm ve ezelîdir. Evvelinin başlangıcı yoktur. Bâkî ve ebedîdir.

Âhırına son yoktur. Varlığı delîl çokluğu ile zâhirdir. Her şeyin evvel ve sonunu, dışını ve içini bilir. (*Hadîd Sûresi* : 57 - *Âyet* : 3)

94/5 : «Allâh, varlıkların aslını, hakikatını, işlerini ve sırlarını bilir. Hiçbir şey ondan gizli değildir». (*Nisâ Sûresi* : 4 - *Âyet* : 133)

— XLVII —

İlâhî — 101/1 : Kadîm, Allâh'ın selbî sıfatlarındandır. Evveli ve sonu olmayan demektir. Varlığından önce yokluğu bulunmayan ve varlığının sonu olmayan mevcûda Kadîm derler. Tanrı kadîmdir. Kadîm olan yok olmaz, dâimâ vardır. Hayy, Gaffâr ve Hâlik, esmâ-i hüsnâdandır. Esmâ-i hüsnâ denilen Tanrı'nin 99 adı, hayatta görülen bütün maddî ve ma'nevî hâdiseleri ifâde eder.

101/7 : XII. açıklamaya bakınız.

— XLVIII —

İlâhî — 103/5 : Rabb, Vâhid, Ahadd, Hayy, Samed, Kâdir esmâ'-i hüsnâdandır. (Sözlüğe bakınız)

— XLIX —

İlâhî — 104 : 3 Şaban 994'te yazılmıştır (M. Gülşen, Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî, s. 93).

İlâhî — 105/2 : «Onların kalbleri vardır Hakk'ı kavrayamaz, gözleri vardır göremez, kulakları vardır işitemez. Onlar hayvan gibidirler, hattâ onlardan daha aşağıdırlar». (*A'râf Sûresi* : 7 - *Âyet* : 179)

105/3 : «Yüce olan Tanrı'dan doğru yolu göstermesi için afv dilerim». (*Duâ*)

«Sen Kerîm ve Rahîm'sin, ayağımız kaydığı günde bizi yarlıga». (*Duâ*)

— L —

İlâhî — 106/4 : «Munâfıklar, kendilerini küfürle ve halkı imândan oyalandırmakla alıkoymaktadırlar. Ancak, kendilerinin müfsid olduğunu bilmezler». (*Bakare Sûresi* : 2 - *Âyet* : 13)

«Allâh'ım, müfsid kavim-lerin üzerine azâp indirmek suretiyle bana yardımcı ol». (*Ankebût Sûresi* : 29 - *Âyet* : 30)

— LI —

İlâhî — 107/2 : «Hangi tarafa yönelirseniz, Allâh'a ibâdet edebilirsiniz. Bütün yönler Allâh'ındır». (*Bakare Sûresi* : 2 - *Âyet* : 115)

107/3 : «Allâh'ın zâtından başka her şey yok olucudur. Dünyada ve âhiretde hüküm O'nundur». (*Kısas Sûresi* : 28 - *Âyet* : 88)

107/4 : «Tarîkata şerîat kapısından girilir».

— LII —

İlâhî — 109/2 : Cemü'l-cem', cem' hâlinin üstünde bir makâmdır. Cem' ve cemü'l-cem' hâlinde, kul bir koparılma ve çarpılma hâli ile halkı görmekten alıkonulmuş, kendi varlığı hakkındaki şuûrunu yitirmiştir. Sâdece hakîkat Sultânından gelen ve kendisini kaplayan tecellîlerle meşgul bir vaziyetde ise, buna cemü'l-cem' adı verilir (*R.K.*).

109/3 : Bir hadîse göre insân, melekût ve mülk âlemlerini kendinde toplamıştır. Yetmiş bin âlemin her birine özgü bir idrâki vardır. Allâh'ın Celâl ve Cemâl tecellîleri olan bu yetmiş bin âlem insân ile Allâh arasında bir perdedir. Keşf, bu perdelerin açılmasına denir. Kalbî varidât, celvetilikte kesretde olur.

— LIII —

İlâhî — 110/3 : Allâh'ın sıfâtı olan kâinât, iyice incelenir ve üzerinde düşünülürse «Tevhîd-i zâta» erişilir. Bütün kâinatta Allâh'tan başka bir şey görülmez.

— LIV —

İlâhî — 111/1 : Elest meclisinde ilk görülen neş'e aşktır. Bu sûretle, yaradılışın başlangıcı, varlığın sırrında aşk bulunmaktadır. Mecâzî aşkın sembolü olan bülbülden, hayrân ve mest olması, İsâ'nın ölüleri dirilttiği gibi, ölü canların da hayât bulması, ıztırabının giderilmesi için, iki cihândan geçmesi istenmektedir.

— LV —

İlâhî — 115/5 : «Beni zikredeni, ben de magfiretle anarım». (*Bakare Sûresi* : 2 - *Âyet* : 153)

— LVI —

İlâhî — 135/3 : «Mûsâ, Tûr dağına geldiğinde «Allâh'ım, bana yüzünü göster» dediğinde, Cenâb-ı Hak «Sen beni göremezsin, ancak dağa bak, eğer dağ benim tecellîme tahammül ederse, yerinde durursa, görürsün» demiş; Allâh dağa bir nûr şeklinde tecellî edince «dağ parçalanmış, Mûsâ düşüp bayılmıştı». (*A'râf Sûresi* : 7 - *Âyet* : 143)

— LVII —

İlâhî — 142/2 : «Hayır ve şerr Allâhtandır». (*Hadîs*)

142/3 : «Ben onlara mühlet veririm. Keydi tahkîk benimdir». (*A'râf Sûresi* : 7 - *Âyet* : 183)

«Allâh mekr edenlerin en hayırlısıdır». (*Âl-i Umrân Sûresi* : 3 - *Âyet* : 53)

— LVIII —

İlâhî — 146/7 : «XXV. açıklamaya bakınız».

— LIX —

İlâhî — 147/6 : «İbrâhîm Peygamber Allâh'tan bir çocuk istemiş, «eğer bana bir oğlan verirsen, onu senin aşkına kurbân ederim» demişti. Dileği kabul edilmiş, doğan çocuğa İsmâ'îl adı verilmişti. İbrâhîm'e rüyâsında sözünü yerine getirmesi istenmişti. İsmâ'îl'i aldı, kurbân etmek için dağa çıktı. Ağlayarak bıçağı boğazına dayadı. Bıçak tersine döndü. İkinci kez kuvvetle bastırdı, bu kez bıçak ikiye bölündü. O sırada Allâh, Cebrâîl aracılığı ile oğlunun yerine kurbân edilmek üzere bir koç gönderdi. Bu suretle İsmâ'îl kurtuldu».

İlâhî — 147/7 : «Mûsâ öğrencisi olan Yûşa'a Mecma'ü'l-bahreyn'e ulaşıncaya kadar, seneler geçse bile durmayacağım» dedi. (*Kehif Sûresi* : 18 - *Âyet* : 59) Mecma'ü'l-bahreyn'in Nil nehrinin Akdeniz'le birleştiği yer olması muhtemeldir. Mecma'ü'l-bahreyn'de herşeyi bilen Hızır bulunuyordu.

İlâhî — 148/8 : 6 Receb 999'da yazılmıştır. (M. Gülşen, Külliyât-ı Hazret-i Hüdâyî, s. 112; Süleymâniye-Mihrişâh Sultân Ktph. 253/10).

Yûsuf, Yakup Peygamberin 12 oğlundan biridir. En güzeli ve akıllısı olduğu için Yûsuf'u babası diğer kardeşlerinden daha çok severdi. O'nu kıskanan kardeşleri bir gün Yûsuf'u gezmeğe götürmek için babalarından izin aldılar ve götürdüler. Kardeşleri Yûsuf'u sahrada bir kuyuya atarak, O'nu kurt yedi diyerek babalarını aldattılar. Bir kervan Yûsuf'u kuyudan çıkardı, bu sırada kerdeşleri gelerek Yûsuf'u bir kervana sattılar. Yûsuf kervanla beraber Mısır'a gitti. Bu sırada Mağrip Sultânının kızı olan Züleyhâ, Azîz-i Mısr'la evlenmiş ve Mısır'a gelmişti. Züleyhâ'nın ısrarı üzerine Azîz-i Mısr satılmak için mezâda çıkarılan Yûsuf'u satın aldı. Esâsen Züleyhâ, rüyâsında görerek Yûsuf'a âşık olmuştu. Züleyhâ onu cezbetmek için bir çok çârelere başvurdu. Muvaffak olmadı. Züleyhâ, bir gün isteğinde ısrar edince, Yûsuf kaçmak istedi. Züleyhâ arkasından koşarak gömleğinden tuttu, gömlek yırtıldı. İkisi birden dışarı çıkarken, Azîz-i Mısr ile kapı önünde karşılaştılar. Züleyhâ korkusundan Yûsuf'a iftirâ ederek onu zindana attırmıştır.

— LX —

İlâhî — 155/1 : «Allâh nefsinizde olanı bilir. Anne ve babanıza karşı isyândan tövbe ederseniz, Allâh sizi bağışlar». (*Esrâ Sûresi* : 17 - *Âyet* : 25)

— LXI —

İlâhî — 159 : «Hû» Arapça «O» demektir, zamirdir. Bu zamir tasavvufta, hakîkî varlık olan «Allâh» yerindedir. Kemâl sâhibi «Hû» dediği zaman, geçici varlığından sıyrılmış, ezelî ve ebedî olan varlığı almıştır. Muhiddin-i Arabî, Fütûhât-ı Mekkiye adlı eserinde: «Hû» sözünü kemâl sâhibi bir kul derse, kendisi «Hû» olur. «Hû» dediği zaman kendisi yoktur» demektedir.

— LXII —

İlâhî — 162/1 : «Ben ilim şehriyim, Ali onun kapısıdır». (*Hadîs*)

162/2 : «Rabbim beni terbiye ettiği için, ahlâkım ne güzeldir». (*Hadîs*)

«Sen o ahlâka sahipsin ki, o büyük ahlâkı sana Kur'ân öğretti». (*Kalem Sûresi* : 68 - *Âyet* : 4)

— LXIII —

İlâhî — 164/9 : İrfân insâna mahsûstur.

— LXIV —

İlâhî — 167/4 : «Pervâne hakikî âşkın sembolü olduğu için, mecâzî aşkın sembolü olan bülbülün ondan ders alması tavsiye ediliyor. Bu mısra'lar bize Şirâzlı Sa'dî'nin :

Ey mürg-i seher âşk-pervâne biyâmûz
K'ân Sûhterâ cân şod-u-avâz neyâmed

mısra'larını hatırlatıyor.

— LXV —

İlâhî — 172/3 : «Küfür ve günâhı terk edip Yüce Allâh'a sığının». (*Ve'z-zâriyât Sûresi* : 51 - *Âyet* : 50)

172/5 : «Ölmeden evvel ölünüz». (*Hâdis*)

— LXVI —

İlâhî — 175/4 : Süleymân Peygamber insân, cin ve kuşlardan oluşan askeri ile gazâya giderken, bir dere içinde karıncalara rastladı. Bir karınca: «Ey karıncalar, yuvalarınıza giriniz, Süleymân'ın askerleri sizi çiğnemesin, çünkü onlar sizi çiğneyip çiğnemediklerini bilmezler». Süleymân bu sözleri işi-

tince güldü. «Yâ Rabbî, bana fursat ver, ihsân ettiğin ni'mete şükredeyim ve senin beğeneceğin bir iş yapayım» dedi. Attan indi, karıncaların beyini çağırdı. Karınca, derhal bir çekirge budunu alıp Süleymân'ın huzûruna çıktı. O budu Peygambere hediye etti, O'na nasîhatlarda bulundu. Süleyman'ın duâsıyle beyin hediye ettiği bud bereketlendi. Süleymân'ın askeri budun yarısını yiyerek doydu, artanı Süleymân karıncalara verdi. (*Nemel Sûresi*: 27 - *Âyet*: 17-19)

— LXVII —

İlâhî — 180 : «Allâh'ı çeşitli zikirler ile dâima zikredin». (*Ahzâb Sûresi* : 33 - *Âyet* : 41)

«Allâh'ın verdiği ni'metleri zikredin, yâd edin». (*Fâtır Sûresi*: 35 - *Âyet*: 3)

«Beni zikredeni ben de zikrederim». (*Bakare Sûresi* : 2 - *Âyet* : 153)

«Her kim bizim zikrimizden yüz çevirirse, dünyâ'da yiyecek darlığı çeker, kıyâmet gününde de a'mâ olarak dirilir». (*Tahâ Sûresi* : 20 - *Âyet* : 121-123)

— LXVIII —

İlâhî — 183/2 : «Tanrı'yı çok zikredenlerin yeri Cennetdir».

183/3 : «Tûbâ, zikreden kullar için nûrlu ve kesin bir müjdedir». (*Hadîs*)

— LXIX —

İlâhî — 185/2 : «O günde mâl ve evlâd hiç kimseye fayda vermez. Ancak pâk gönülle mâlını Hakk yolunda ve evlâdını doğru yola yöneltmene yarar». (*Şuarâ Sûresi* : 26 - *Âyet* : 88)

185/4 : «Allâh Kadîm ve ezelîdir. Evvelinin başlangıcı yoktur. Varlığı delil çokluğu ile zâhirdir. Zâtını hiçbir akıl idrâk edemez. Her şeyin evvelini ve sonunu, dışını ve içini bilicidir». (*Hadîd Sûresi* : 57 - *Âyet* : 3)

— LXX —

İlâhî — 187/2 : «Tanrı'nın doğru yolu göstermediklerine yol gösterecek başka kimse yoktur». (*Esrâ Sûresi* : 17 - *Âyet* : 97)

— LXXI —

İlâhî — 188/5 : «Biz evvel gelen sonlarız». (*Hadîs*)

— LXXII —

İlâhî — 190/4 : «Onlar ki, şehveti terk ile ibâdet ve musîbetlere sabredici söz ve niyetlerinde sâdıktırlar. Yüce Allâh'a ibâdet ederler ve mallarını müstahak olanların nefakalarına tahsîs ederler, seher vakti istigfâr edicidirler». (*Âl-i Umrân Sûresi* : 3 - *Âyet* : 16)

— LXXIII —

İlâhî — 204/4 : «Eyyûb Peygamber sabrı ile meşhûrdur. Çok malı ve davarı vardı. Allâh'ın ni'metlerine ibâdetle karşılık veriyordu. Şeytân onu kıskandı. Allâh'a (Yâ Rabbî, Eyyûb çok ibadet etmektedir. Lâkin hangi kula bu ni'meti verirsen ibâdet etmez. Beni onun malı üzerine musallat et, onun bütün malını yok edeyim. O zaman nasıl küfrân edeceğini görürsün) dedi. Allâh, elinden ne gelirse işle dedi. Malını helâk etti. Eyyûb sabretti. Sonra Allâh'ın izni ile oğullarına ve kızlarına musallat oldu. Damı başlarına yıkmak suretiyle onları öldürdü. Eyyûb sabrını sürdürüyordu. Bu kez, gövdesine bir hastalık verdi, bütün vücûdu şişti. Eyyûb sabrediyordu. Eyyûb'u karısından ayırmak istedi o'na da muvaffak olamadı. Bu süre içinde Allâh'tan bir yardım gelmiyordu. Ziyâretine gelen dostları, ona Allâh senden vaz geçti, dediler. O, bu söze çok üzüldü. Allâh'tan merhamet diledi. Allâh'ın emri ile bulunduğu yere ayağını vurdu, oradan bir su çıktı. Eyyûb, bu su ile vücudunu yıkadı, iyileşti ve dertten kurtuldu.

— LXXIV —

İlâhî — 214/4 : VII. açıklamaya bakınız.

214/5 : XVII. açıklamaya bakınız.

— LXXV —

İlâhî — 215/7 : «Allâh'ım benim hayretimi arttır». (*Hadîs*)

Kısaltmalar :

R.K. — (Risâle I, El-Kuşeyrî, Prof. Dr. Tahsin Yazıcı).

Sözlük

— A —

âbâd	: onarılmış, bayındır
âbid	: ibâdet eden, tapan
aceb	: şaşma, hayretde kalma
add	: sayma
adhâ	: kurbanlar
Ahadd	: tek (Allâh'ın 99 adından biri, ortağı ve benzeri olmayan)
Âhadiyyet	: birlik (özellikle Allâh'ın bir olması)
ahakk	: daha çok hakkı olan
âhar	: başka
âhen	: demir
ahfâ	: Bir mükâşefe şeklidir, ifâdeye sığmaz. Mükâşefe manâları idrâk etmektir. Hakîkat yolcusu, şerîat, tarikât, mücâhade yollariyle ve bir mürşidin delâlatiyle gayb perdelerini açar. İdrâk vasıtaları akıl, dil, rûh, sırr, hafî'dir.
ahsen	: daha yakışıklı, daha güzel
ahvel	: şaşı
Âhir	: son, her şey yok olduktan sonra kalacak olan (Allâh'ın 99 adından biri)
âkibet	: nihâyet, son
aksâ	: en son
âl	: hîle
alâik	: ilgiler (alâkalar)
aldamasan	: hile etmesin
alef	: ot, saman
a'lem	: en çok bilen
âlem-i emr	: akıl, kalb, sır, rûh ve havâs ile idrâk olunur (rûh, akıl, kalem, levh, arş, kürsî, cennet ve cehennem, âlem-i emrin emrindedir. Bâkîdir.
âlim	: bilen
Alîm	: çok bilen (Allâh'ın 99 adından biri: Her şeyi bilerek yaratan, bilmediği bir şey olmayan)
âlem-i zâhir	: görünen âlem, dünya âlemi
âlem-i ma'nâ	: ruhânî âlem

âlem-i kevn ü fesâd: olmuş veya bozulmuş âlem, dünyâ, kâinât

Aliyy : zâtı ve sıfâtları noksan ve ihtiyaçtan arınmış kurtulmuş olan (Allâh'ın 99 adından biri)
â'mâl : ameller, işler
amâm : bulut
amîm : umuma âit
andelîb : bülbül
ankā : Kaf dağında yaşadığı söylenen mitolojik kuş
ankebût : *örümcek*
araz : *kendi kendine var olmayan*
ârif : Tanrı sırlarını bilen
arınmak : temizlenmek
Arş : Allâh'ın kudret ve saltanatının makâmı
arş ü ferş : gök yüzü ve yer yüzü
arz : genişlik
arz : dünyâ
arz etmek : bilgisine sunmak
âsân : kolay
âsâr : eserler, işâretler
asfiyâ : iyi halli, temiz kalbli kimseler
âsitân : eşik
aslâ : *hiçbir zaman*
atâ : verme, bağışlama, ihsân
avn : yardım
ayân : âşikâr, belli
ayn : tıpkı, kendisi
Aynü'l-cem' : Bütün kuvvet ve fiilleri Allâh'dan görmektir
azâb : eziyet, sıkıntı
azb : tatlı
azdırmak : doğru yoldan çıkarmak
Azîm : çok ulu (*Allâh'ın* 99 *adından biri: kullarına yarlıgaması sonsuz olan*)
Azîz : Ululuk ve şanla vasıflanan; yaratıkların muhtaç olduğu şeyleri noksansız veren (*Allâh'ın* 99 *adından biri*)
Azrâ : Vamık'ın sevgilisinin adı (kızoğlan kız)

— B —

bâd : rüzgâr, yel
bahîl : hasis, cimri
bahr : deniz

Bâkî : *Ölümsüz, dâimi* (*Allâh'ın* 99 *adından biri: Bütün varlıklar yok olduğu hâlde var olan*)
bâl : gönül, kâlb
bâl : kanat
banlamak : bağırmak
bâr : yük, ağırlık
bâr : kez, def'a
bâr-gâh : izinle girilen yer
bârî : hiç olmazsa
Bârî : *Yaratan* (*Allâh'ın* 99 *adından biri*)
bârid : soğuk
Basîr : herşeyi hakkîyle görüp bilen (*Allâh'ın* 99 *adından biri*)
Bâtın : Zâtı, akılların idrâki dışında olan (*Allâh'ın* 99 *adından biri*)
behre-mend : nasibli, hissesi olan
behre-ver : hisse sahibi
bekā : önceki hâl üzerine kalma
bende : kul, köle
berî : kurtulmuş, temiz
berîn : en yüksek
beriyye : yaratıklar, insânlar
berzah : Hakikî idrâke ulaşamayıp kesret ile vahdet arasında bocalamak
bes : yetişir, kâfi, çok
bevvâb : kapıcı
beyzâ : yumurta
bezl : bol bol sarf etmek
bîd : söğüt
bî-çûn : kendisinden sebep sorulmayan (Allâh) benzersiz ve ortaksız
bid'at : Peygamberden sonra ortaya çıkan şey
bihâr : denizler
bî-iştibâh : şüphesiz
bil : bel, dağ geçidi
bîmâr : hasta
bin bin : binlerce
bî-pâyân : sonsuz, uçsuz bucaksız, alabildiğine
bî-sümâr : sayısız, pek çok
bîrûn : dışarı
biryân : kebâb
bizâe : sermâye, kazanılmış bilgi

buhl : hasislik, cimrilik
bünyân : yapı, binâ

— C —

câh : makām, mevki
cahîm : cehennem
câzım : karar veren, kestirip atan
ceberût : aşırı büyük (*ululugun en yüksek derecesidir*)
cedd : ata, büyük baba
Celâl : büyüklük (*Allâh'ın 99 adından biri : Pâk olan varlığı tasavvur ve duygularımızla idrâk edilmeyen*)
Cem' : Tanrıyı yaratıksız görmektir, dervişin yok olduğu mertebedir
Cemâl : yüz güzelliği demekse de, tasavvufta lûtfedici güzellik demektir
cemiyet : topluluk
Cem'ü-l-Cem' : Halkı Tanrı ile kāim bulmaktır. Kesreti vahdette, vahdeti kesrette görmektir (Kendinden geçmek, Allâh'tan başka bir şey görmemek)
cenâb : huzûr (onur ve büyüklük terimi)
cenâh : kanat
cennât : cennetler
cevâd : cömert
cevher : kendi kendine varolan
cezbe : düşünce ve duygunun heyecâna dönüşmesi
cidd : çalışıp, çabalama
cilve : görünme, ortaya çıkma
cilve-gâh : görünme ve gözükme yeri
cinân : cennetler
cisr : köprü
cûd : cömertlik

— Ç —

çendân : o kadar
çenk : kanuna benzeyen ve dik tutularak çalınan bir sâz
çerâğ : yağa bulanmuş, aydınlık veren fitil
çün ü çirâ : nasıl ve niçin

— D —

Dalâl : doğru yoldan sapma
dânâ : bilgin, bilen
dâr-ı ukbâ : âhiret
darrâ : mihnet ve belâ
dârü's-selâm : cennet
derilmek : toplanmak
dermek : toplamak
deryâ : deniz
dest-gir : elden tutmak
dide-i kalb : kalb gözü
dil-teşna : çok özlemiş, çok susamış
diz-dâr : kale koruyucusu
döymez : mukavemet etmez
dûş olmak : uğramak, tutulmak
dûzah : cehennem
dûzahî : cehennemlik
dücâ : karanlık
dün : gece

— E —

ebdân : bedenler, vücûtlar
ebvâb : kapılar
ebed : sonsuzluk
ebedî : sonu olmayan, ölümsüz
edall : çok sapmış
ednâ : pek aşağı, alçak
efendi : sahip, mâlik
eğlenmek : alıkoymak
ehl : sâhip, ehil
Elvendi : İran'da bir dağ
emr : iş
enfa' : faydalı, yararlı
enîs : dost, arkadaş
ensâr : yardımcılar
envâr : nurlar
ervâh : rûhlar
erzânî : lâyık, uygun, münasip

esmâ : adlar
esmâ-i hüsnâ : Allâh'ın 99 adı (*Hayatta görülen maddî ve ma'nevî hadiseleri ifâde eder. Bu hadiseler, Allâh'ın birer isminin tecellisidir*)
esrük : sarhoş, mest
estagfiru'llâh : Allâh'dan bağış ve yargılama dileme
eşbâh : vücûdlar, cesedler, cisimler
eşfak : çok şefkatli
evfâ : çok vefâlı
evtâd : ağaç veya demir kazık
Evvâbîn namâzı : *Celvetiler tarafından akşam namazından sonra kılınan 6 rek'at namâz*
evzâr : yükler
Eyyûb : belâlara karşı sabır ve tahammülü ile tanınmış peygamber
ezel : öncesi olmayan zamân

— F —

fahr : öğünülecek şey
Fahr-i âlem : dünyanın öğüncü : *Hazret-i Muhammed*
fânî : ölümlü, geçici olan
fark : iki veya daha çok şey arasındaki başkalık (*Halk ile Hakk'dan örtülü kalmaktır. Eşyayı Allâh'tan ayrı fakat Allâh'a âit görmektir*)
fâş : meydana çıkmak, açığa vurma
fazl : ahlâk bakımından üstünlük (erdem)
felâh : kurtuluş
fenâ : yok olma, tasavvufta eşyânın gözden silinmesi
ferişte : melek
fursat : uygun zamân
fürkân : iyi ve kötüyü ayırd eden, Hak ile batılı tefrik eden (*Kurâ'n-ı Kerîm*)
fürkat : ayrılık

— G —

Gaffâr : kullarının günâhlarını örten ve gizleyen, kusurlarını çok afv eden (*Allâh'ın 99 adından biri*)
gâflet : dalgınlık, boş bulunma
Gafûr : pek çok merhamet eden ve bağışlayan (*Allâh'ın 99 adından biri*)

Ganî : bütün eşyada kullanma gücü kendisinde olan. Zât, sıfât ve fiillerinde yaratıkların yardımına muhtaç olmayan (*Allâh'ın 99 adından biri*)
gār : mağara
garîk : boğulmuş, bir şeye bolluk içinde kavuşma
gavvâs : dalgıç
gaybet (gıybet) : arkasından söyleme, çekiştirme (*kendinden geçme*)
gāyet : son, nihâyet
gılmân : cennetde hizmet edenler
gufrân : Allâh'ın afv ve merhameti
gûş : işitme, dinleme
güdûvv : sabah vakti
güncâyış : sığma, sığışma
güzâf : boş lakırdı, anlamsız söz

— H —

habîb : sevgili, dost
Habîbu'llâh : Allâh'ın sevgilisi (*Hazret-i Muhammed*)
Habîr : haberi ve bilgisi olan (*Allâh'ın 99 adından biri : varlıkların gerçeğini ve sırlarını bilen, hiçbir şey kendisinden gizli olmayan*)
habl : ip
habl-i metîn : selâmet vasıtası
Hacc-ı ekber : *Kurbân Bayramının ilk günü Cuma gününe rastlarsa, o seneki hacc, hacc-ı ekber (en büyük hacc) olur*
hâcet : gereksinme, ihtiyâç
hadd : *aşama, derece, hudud, sınır*
Hâdî : doğru yolu gösteren, doğru yola götüren (*Allâh'ın 99 adından biri*)
hakâik : gerçekler, hakikatlar
Hakîm : hüküm ve hikmet sahibi (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Hakka'l-yakîn : gerçekliğinden kuşku olmayan
hakkâhî : Allâh'a yakın, Allâh'a yaklaşmış
Hâl : kulun kazanma isteği olmadan kalbe gelen neşe, hüzün, rahatlık, sıkıntı, şevk ve heyecan gibi manalardır
halâs : kurtulma, kurtulmak
Hâlik : yaratıcı, örneksiz yaratan (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Halîl : güvenilir dost

Halîlu'llâh	:	Hazret-i İbrâhîm
halvet	:	tasavvufta gönül evini yabancılardan boşaltma, dost ile yalnız kalma
hamâm	:	güvercin
Hamele-i Arş	:	Arşı taşıyan melekler
Hamîd	:	Öğülmeğe lâyık, övülen (*Allâh'ın 99 adından biri*)
haml	:	yük, ağırlık
hamûş	:	susmuş, susan
hân	:	sofra
handân	:	gülen
hande-rû	:	güler yüzlü
harîk	:	yangın, yanmak
harîm	:	başkalarının yaklaşması korunmuş olan yer
hasîn	:	sağlam, kuvvetli
havâtır	:	hatıralar, düşünceler (insanların içine gelen bir hitaptır)
havâtır-ı enbiyâ	:	İlâhî ilhâmlar, telkinler
havâtır-ı şeytânîye	:	şeytanın telkinleri
havf ü recâ	:	korkma ve umma
hayrân	:	şaşkınlık
hayret	:	Allâh'ın ululuğu karşısında, sonunda aklın varacağı makâmdır
Hayrü'l-verâ	:	Hazret-i Muhammed
Hayy	:	diri, cânlı (*Allâh'ın 99 adından biri*)
hazef	:	topraktan yapılmış çanak ve çömlek gibi şeyler
hazer	:	sakınma, kaçınma
hazîn	:	hüzünlü
hâzin	:	haznedâr, hazne bekçisi
hemân	:	derhâl
hemîşe	:	dâimâ, her zaman
hemm	:	gam, keder
hevâ	:	geçici istek, heves
heybet	:	korku veren büyüklük
hıkd	:	gizli düşmanlık, garaz, kin
hılt	:	eski tıbda insânın bedeninde var sayılan dört unsur (Kan, balgam, sevdâ ve safra)
hısn	:	kal'a
hicâb	:	perde ve utanma
hicr	:	ayrılık

hidâyet	:	doğru yolu arama ve doğru yolu gösterme
himmet	:	ma'nevî yönelme, ruhânî yardım
hisset	:	nekeslik, cimrilik
hubb	:	sevgi, mahabbet
hudâvend	:	sahip, mâlik
hullet	:	dostluk, arkadaşlık
hûrî	:	cennet kızlarının her biri
Hûrşîd	:	güneş
huşû'	:	Hakk'a boyun eğmek, O'na teslim olmak
hübûb	:	rüzgâr esmesi
hüdâ	:	doğru yol
hümûm	:	(hemm'in çoğulu) tasa, kaygı, kederler
hüshâ	:	güzel, daha güzel

— I —

Idlâll	:	saptırma, doğru yoldan çıkarma
ıkâl	:	ayak köstegi
ıs	:	sâhip
Isgâ	:	dinleme
ıslâh	:	iyileştirme, düzeltme
ıtlâk	:	adlandırılmak
ızmâr	:	saklama, gizleme

— İ —

ibâd	:	abdin çoğulu, kullar
ibrâm	:	can sıkacak derecede zorlama
icrâ	:	akma
ifsâd	:	bozma
ihsâ	:	sayma
ihyâ	:	diriltme
ikbâl	:	birine doğru dönme, ilerleme, öne alma, ileriye gitme
ikdâm	:	gayret ve sebatla çalışma
iktidâ	:	uyma
iktifâ	:	arkasından gitmek
iksâr	:	çoğaltma, çok söyleme
i'lâ	:	yükseltme
ilm' billâh	:	Allâh için olan ilim
ilmez	:	bağlanmaz

ilzâm etmek : kuvvetli kanıtlarla susturmak
in'âm : ni'met verme, iyilik etme
inâyet : yardım, iyilik, lûtuf
inende : fazla, çok
innîn : cinsi iktidârı olmayan
inşirâh : ferahlık, açıklık
irfân : bilme, anlama (Tanrısal bir feyz ile Tanrı'nın gücünü bilme)
irgürmek : eriştirmek
irşâd : doğru yolu gösterme
isâr : ikrâm, ağırlama
isneyniyyet : ikilik
isr : birinin gittiği yoldan gitme, izinde yürüme
istiğ-fâr : Allâh'tan günahları için bağışlanmasını isteme
istimâ' : işitme, işitilme
iştibâh : şüphelenme
i'tâ : verme
izâat : kaybetme
izâfât : alakalar, Allâh'ın zâtı dışında olan şeyler
izdiyâd : çoğalma, artma
izhâr : meydana çıkarmak

— K —

kabâ : elbise
kabze : avuç
Kadîm : evvel ve sonu olmayan (*Allâh'ın selbî sıfatlarından*)
Kâdir : gerçek kudret sahibi (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Kahhâr : gücüne güç yetmez, her şeyde gücü ile üstünlük sağlayan (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Kâid : oturan
kâim : ayakda duran
kâl : maden külçelerinin eritilmesi
kalb-i selîm : pâk gönül, temiz gönül
kâleb : kalıp
kamu : bütün, tüm
kân : maden
kanâat : kısmetine râzı olmak, takdîr edilenden memnun olmak, başkasının malına göz dikmemek
karîb : yakın

karîn : yakın, arkadaş
kati : çok, pek ziyade
Kavî : çok kuvvetli (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Kayyûm : zâtı ile ezelî ve ebedî olan, varlıkların tümü kendisi ile kâim olan (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Kebîr : çok büyük (*Allâh'ın 99 adından biri: zât ve sıfatlarının benzeri olmayan, kendisine karşı aykırı hükümde bulunacak kimse bulunmayan, tek olan*)
kemâl : olgunluk
kenz : hâzine, define
kerem : cömertlik, lûtuf,
Kerîm : Kerem sâhibi, büyük, ulu, lûtuf ve ihsâna gark eden (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Kesret : *çokluk* (*zât-ı mutlak'ın cisim sûretiyle zuhurudur*)
Key : çok
Keyd : hîle, aldatma
kıllet : azlık
kibriyâ : benzeri olmayan ululuk
Kuddûs : Hatıra gelen herşeyden kutsal ve arınmış olan (*Allâh'ın 99 adından biri*)
kûh : dağ
Kulle : dağ tepesi, zirve
kulûb : kalbler
kurbet : yakınlık
kusûr : kasırlar (kasrın çoğulu - köşkler)
kuvâ : kuvvetler
kuyûd : kayıtlar, bağlar
kümmel : olgunlar

— L —

lâ-büd : zorunlu, gerekli
lâ-cerem : şüphesiz
lâf : boş lakırdı, ma'nasız iddia
lâf urmak : öğünmek, gevezelik etmek
lâhik : arkadan gelen, ulaşan
lâhût : Tanrılık âlemi
Lâtîf : en ince noktaları bilen, gören, kullarına yumuşaklıkla muâmele eden (*Allâh'ın 99 adından biri*)

lâ-yezâl : yok olmaz, ebedî, sonsuz
lâyık : yakışan
lem-yezel : yok olmaz, bâkî
lezzât : tatlar, lezzetler
lücce : engin deniz

— M —

mahabbet : güzel olan şeye tabiatın meyli
mahbûb : sevilen, sevgili
mahfûf : etrafı çevrilmiş, kuşatılmış
mahmûm : sıtmaya tutulmuş
mahz : hâs, hâlis, sâde, sâf
maksad : kasd olunan, istenilen şey
Mâlik : yedi cehhennemin hâkimi, kapıcısı
mâlikü'r-rikâb : insanlara hâkim olan, insanların boyunları elinde olan
manend : gibi
mansıb : makâm, büyük memurluk yeri
ma-sivâ : Allâh'dan başka bütün varlıklar
ma'siyet : günâh
matlab : istek, istenilen şey
mazhar : bir şeyin göründüğü yer
meftûh : açılmış, açık
mehall : lâyık görme, yerinde olmak
Mehdî : Şiî i'tikadına göre yaşamaktadır. Çıkması için kıyâmeti beklemektedir
mekr : hile, oyun
menhu : o olan
merzât : rızâ, hoşnudluk
mest : sarhoş
mestûr : örtülü
meşreb : huy, tabiat
mevâni' : engeller
mevc : dalga
mevcûdat : var olan her şey
Mevlâ : Allâh
mezâhir : görüntüler, tecellî yerleri
mezâk : tatma, tat duyma
mezkûr : zikr edilen, anılan

micmer : içinde tütsü yakılan kap
miftâh : anahtar
mihâd : döşek
Mihr : Güneş
mir'ât : ayna
mizân : ma'nevî terâzi
muattar : güzel kokulu
muğtenem : ganimet olarak alınmış
muhsin : iyilik eden, bağışta bulunan, kerem sahibi
muîd : medreselerde müzâkerecilik eden kimse, müderris muavinlerine de muîd dendiği olur
Muktedâ : uyulan (*Hz. Peygamber*)
Murtazâ : beğenilmiş, seçilmiş (*Hz. Ali'nin lâkabı*)
mu'tekid : inanan, dini bütün
muvahhid : Allâh'ın birliğine inanan
Müctebâ : seçilmiş, imtiyâzı olan (*Hz. Peygamber*)
mükâşefe : Kalbin Allâh'ın huzûrunda oluşudur. Şüphe yoktur. Gaybe âit hususlar için perde bulunmaz
mülâzim : bir şeye sarılan, tutulup kalan (stajyer memur, Tanzimattan önce, bir şey bilmeden kaleme yazılan, okuma ve yazma öğrenen, sonra maaşa geçen memur)
münâdî : bağırarak bir şeyi duyuran (*Tellâl*)
mün'im : ni'met veren, herkesi yedirip içiren
mürşid : doğru yolu gösteren (*Tarîkatta şeyh*)
müsahhar : büyülenmiş, ele geçirilmiş
müsebbih : tesbîh eden (*Subhânallâh diyen*)
müsemmâ : adlandırılmış
müsteân : kendisinden yardım istenen
müst-mend : gamlı, kederli
müstetâb : iyi, güzel
müşâhede : Hakk'ı her şeyde görmek
müznib : günahkâr

— N —

nadân : câhil, bilmeyen
naîm : bolluk içinde yaşayış
Naîm : 8 cennetden biri
na'mâ : insanı refâha kavuşturan şey, bahşiş, ni'met

nâşî	: davetsiz gelen
nazar	: bakmak
nebî	: haber getiren (*Peygamber*)
nefs-i emmâre	: insanı kötülüğe sevk eden şehvet
nefs-i mutmainne	: kötü sıfatlardan arınmış, Allâh'ın huzuruna pâk ve güzel ahlâk ile varmaya inanç hasıl etmek
nefy	: reddetme, sürme
nial	: son
nice	: nasıl, ne zamana kadar
nice nice	: pek çok
nikāb	: yüz örtüsü
nîrân	: cehennem
nisâr	: saçma
niyâz	: yalvarma
nusret	: yardım, zafer
nutfe	: meni, sperm

— O —

olagör	: olmaya bak
onmadılık	: iyileşmemek, hayırsızlık, uğursuzluk
onmak	: düzelmek, iyileşmek

— P —

Pâk	: temiz, kutsal
pas	: iç sıkıntısı
penâh	: sığınak
pend	: öğüd
pervâ	: korku
pervâne	: ışığın etrafında dönmeği seven kelebek
pervâz	: uçuş, uçma
Perverd-gâr	: eğitici, besleyici, rızık verici (*Allâh*)
pes	: arka, geri
pest	: aşağı, alçak
pîr	: Allâh'a ulaşma yolunu gösteren mürşid, tarîkat kurucusu
pîş	: ön
püşt	: arka, sırt

— R —

Rabb	: varlık âlemini yaratan, besleyip büyüten, maddî ve ma'nevî olgunluğa doğru götüren (*Allâh'ın 99 adından biri*)
racîm	: taşlanmış (*Şeytân'ın sıfatı*)
râğıb	: istekli, rağbet gösterme
râki'	: rüku' eden
raks	: oynama
ratb	: tâze, yeşil
ratbü'l-lisân	: güzel söz söyleyen
Raûf	: fazla merhametli (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Râzık	: rızık veren (*Allâh'ın 99 adından biri*)
ref'etmek	: kaldırmak, çıkarmak
refîk	: arkadaş
refref	: kenar saçağı, döşek
re'sü'l-mâl	: sermâye
reşha	: terleme, sızıntı
revâh	: akşam vakti, gecenin başladığı zamân
reyhân	: fesleğen
Rıdvân	: Cennetin kapıcısı olan melek
riâyet	: uyma
rîh	: rüzgâr
rişte	: iplik
riyâh	: rüzgârlar
Ruhü'l-emîn	: Cebrâil
ruûnet	: bönlük, sünepelik
rüsûm	: usûl, kural

— S —

sâcid	: secde eden
sadır	: göğüs
sagîr	: küçük
sağışlamak	: anlayış göstermek, anlamak
sahıt	: öfke, hiddet
sahrâ	: ova, kır, çöl
sakar	: cehennem
savm	: oruç
saykallanmak	: cilâlanmak

sebak	: ders
sebk	: ilerleme, ileri geçme
sebk	: bir şeyi eritme, kalıba dökme
sedd	: kapama, engel olma
sehil	: kolay
sem'	: kulak
semâvât	: gökler
semek	: balık
senâbil	: başaklar
serd	: soğuk
serrâ	: hoş hallilik, refâh içinde yaşayış
setr	: örtme
Settâr	: kullarının kabahatlarını örten ve bağışlayan (*Allâh'ın 99 adından biri*)
Settârü'l-uyûb	: ayıpları örten (*Allâh*)
Sevdâ	: eski tıbba göre hıltın dört unsurundan biri, bu unsurun fazla olduğu kimselerin aşka tutulduğuna inanılır
sıdk	: doğruluk
sır	: gizli şey (Sûfilere göre, kendisine tepeden bakıp gördüğün şeydir, müşahededir, rûhtan daha lâtiftir ve rûh da kalbden daha şereflidir)
sıyt	: iyi ün
sîb	: elma
Sidre	: göğün 7. katında Cebrâil'in yeri
simâr	: meyveler
sirâc	: kandil
sirişte	: yoğurulmuş
Sofî	: irâdesini ezelî irâdeye terk eden kimse
soylamak	: aslını arama
sudûr	: çıkma
Süreyyâ	: Ülker yıldız takımı, İranlıların Pervin adını verdikleri yıldız kümesi

— Ş —

şâb	: genç, delikanlı
şâfî	: şifâ veren
şeh-bâz	: doğan denilen yırtıcı kuş
Şekûr	: çok şükreden (*Allâh'ın 99 adından biri: şükürleri kabûl eden*)
şem'	: mum
Şerâb	: ilâhî aşkın simgesi
şeref	: onur, yakınlık, yükseklik, ululuk
şerr	: kötülük
şetm etme	: söğme
şevk	: şiddetli istek
şeyh	: ihtiyâr, yaşlı, bir tekke veya zâviyenin başı
şeytân	: Hazret-i Âdem'e secde etmediği için gökten çıkarılan ve insanlar arasında fesâd yaratan İblîs
şirk	: Allâh'a ortak koşmak
şirrîr	: çok kötü olan
şühûd	: gözle görülecek şekilde var olan
şûrîde	: perişân, çılgınca aşka tutulmuş

— T —

taab	: yorgunluk
taayyün	: gâyenin açıkça görülmesi
tâbân	: parlak, ışıklı
taglit	: yanıltma
takbîl	: öpme
tâlib	: isteyen
ta'lîm	: öğretme, belletme
ta'mîm	: umumîleştirme, yayma
tan	: şaşma, hayret
tapmak	: bulmak
tapşırmak	: arz etmek
tapu	: huzur
tasıl	: ulaşırsın
tâziyâne	: kamçı
tecerred	: soyun
tecevva'	: aç kal
tehlîl	: Lâilâhe illa'llâh cümlesini söylemek
tekâzî	: biteviye rahatsız etme
telbîs	: sahtekârlık, hile suretiyle aldatma
temessül	: benzeme
terânî	: görürsün

tesbîh	: subhâna'llâh diyerek Allâh'ı kutsama, tenzih etme
teşeyyu'	: Şiîlik taslama
teşvîş	: karıştırma
tetmîm	: tamamlama, bitirme
tevekkül	: tanrıya güvenme
tevfîk	: Allâh tarafından verilen doğru yolu bulma isteği
tîmâr	: bir hastaya bakma, hizmet etme
toy	: kazdan büyük yabanî bir kuş (acemi, idrâksiz)
Tubâ	: cennette bir ağaç
tûl-i emel	: tükenmez istek, arzû

— U —

Ulu'l-ebsâr	: dikkatli görenler
ulüvv	: yücelik, büyüklük
urve	: kova, testi ve benzeri şeylerin kulbu
urve-i vüskā	: güvenle dayanılacak olan şey
usr	: güçlük, zorluk
uş	: işte, şimdi

— Ü —

ütmek	: kaybetmek

— V —

Vāmık	: Azra'yı seven erkeğin adı
Vâridât	: Vârid, kulun çabası olmadan kalbe gelen şeylerdir
veca'	: ağrı, sızı
vehhâc	: çok parlayan
verâ	: kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi islâmlığı iyi anlayıp uygulamasıdır
velâyet	: kulun benliğinden ve varlığından çıkması
velî	: dost, ahbâb, ermiş, eren, Allâh'a yakın (manevî etkinliğe sâhip kişi)
vird	: belli zamanda okunan kur'ân cüzleri (duâlar)
visâl	: sevdiğine kavuşma
vüskâ	: çok sağlam

— Y —

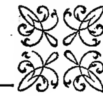
yed	: el
yelmek	: koşmak
yerinmek	: yanıp yakılmak, pişmân olmak
yilendi	: bağlandı
Yüsr	: kolaylık

— Z —

zâğ	: karga
zâhid	: din buyruklarına sıkı sıkıya bağlı olan
zehî	: ne güzel, ne mutlu
zell	: hata, ayak kayması
zemîn	: yer, arz, dünya
zenb	: suç, günâh
zulmânî	: karanlığa mensup, karanlıkla ilgili
zulmet	: karanlık
zu'm	: haksız yere şüphe
zübde	: öz, bir şeyin seçkin kısmı
zühd	: sözlük anlamı terk, tabir olarak, isteyerek dünyadan tamamiyle yüz çevirmek, Allâh'tan başka olan her şeyden uzaklaşmaktır
Zü'l-fikâr	: Hazret-i Ali'nin kılıcı
zülâl	: saf su
zünnâr	: papaz kuşağı

En eski Hüdâyî Divânlarına ait ba'zı örnekler

Hacı Mahmūd Ef. 2372

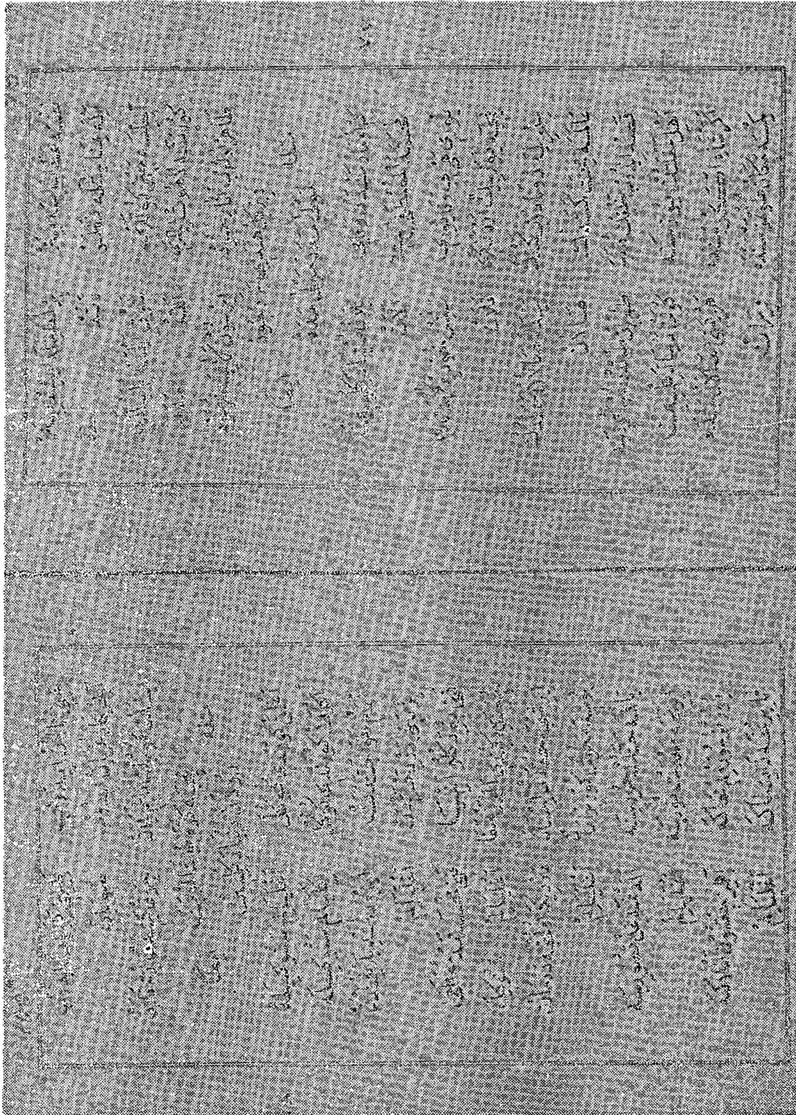
F. 17

Hacı Mahmūd Ef. 2372

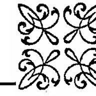
Hacı Mahmūd Ef. 2372

Pertev Paşa 417

Pertev Paşa 417

Pertev Paşa 417

Kıt'aların Vezinleri

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün :
1, 11, 18, 19, 20, 32, 37, 39, 40, 41, 44, 57

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün :
12, 13, 42, 45, 55

Feilâtün (Fâilâtün)+Feilâtün+Feilün (Fa'lün) :
49

Feilâtün+Feilâtün+Feilâtün+Feilün (Fa'lün) :
48

Feilâtün (Fâilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün) :
3

Mefâilün+Mefâilün :
8, 23

Mefâilün+Mefâilün+Mefâilün+Mefâilün :
35, 38, 46

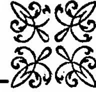
Mefâilün+Mefâilün+Feûlün :
5, 6, 9, 10, 21, 22, 26, 27, 28, 31, 33, 34, 36, 43, 47, 50, 51, 52, 54, 56

Müstef'ilün+Müstef'ilün :
2, 7, 14, 15, 16, 29, 30, 53

Müstef'ilün+Feûlün :
17

Hece : 24

Ahlâkî bir muhtevâ taşıyan, mensûr olduğu hâlde, manzûm sayılan Türkçe secî'li sözler :
25

Müfredlerin Vezinleri

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün :
5, 6, 11, 12, 17, 20, 26,30, 36, 39, 42, 47, 48, 51, 52, 55, 59, 72, 76, 79, 80, 94, 99, 111, 120, 122, 124, 126, 131, 132, 155, 159, 167, 192, 194, 198, 199, 200

Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilâtün+Fâilün :
1, 2, 3, 15, 18, 19, 21, 23, 28, 33, 37, 44, 45, 46, 50, 56, 57, 61, 62, 64, 65, 68, 70, 71, 73, 75, 78, 86, 89, 103, 104, 109, 110, 112, 115, 116, 117, 123, 130, 133, 135, 137, 140, 141, 143, 151, 152, 156, 160, 161, 171, 183, 184, 191, 196, 197

Feilâtün (Fâilâtün)+Feilâtün+Feilün (Fa'lün) :
22, 24, 29, 81, 93, 118, 154

Feilâtün (Fâilâtün)+Feilâtün+Feilâtün+Feilün (Fa'lün) :
9, 32, 34, 60, 96, 127, 129

Feilâtün (Fâilâtün)+Mefâilün+Feilün (Fa'lün) :
8, 98, 101, 108, 144, 147, 166, 179

Mefâilün+Mefâilün :
188

Mefâilün+Mefâilün+Mefâilün+Mefâilün :
13, 16, 25, 58, 63, 82, 121, 136, 158, 162, 163, 173, 174, 175, 180, 187

Mefâilün+Mefâilün+Feûlün :
4, 10, 27, 31, 38, 43, 49, 53, 66, 67, 74, 77, 83, 84, 87, 90, 91, 92, 95, 97, 100, 102, 105, 106, 107, 114, 119, 128, 134, 138, 139, 145, 148, 153, 157, 164, 165, 169, 170, 172, 176, 177, 178, 181, 182, 189, 193, 195

Müstef'ilün+Müstef'ilün+Müstef'ilün+Müstef'ilün :
7, 14, 54, 85, 125, 146, 150

Müstef'ilün+Müstef'ilün :
168

Müstef'ilün+Feûlün+Müstef'ilün+Feûlün :
40, 113, 190

Feûlün+Feûlün+Feûlün+Feûl :
41

Hece :
35, 149, 185

Ahlâkî bir muhtevâ taşıyan, mensûr olduğu hâlde, manzûm sayılan Türkçe seci'li sözler :
69, 88, 186